

310959

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ నవంబరు నెల 12-వ తేది బుధవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, శార్దూలమాస బహుళ ప్రథమ ౧.

No. 188

సంచిక ౧౮౮

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. వందభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిద

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల తాపును,
సర్పపు నొప్పుల తారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే శిమట వట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి యహమున
శారీర్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడి వాడుచున్నారు.

పక్కనిడబ్బితో నహ సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

గొప్పజిన్నింగ్ గ్రౌండ్స్ ఫ్యాక్టరీలారి

మంచితరుణము!

త్వరపడుము!

రూ 52,500 కు లాటరి టికెట్లు 1-కి రు 5-0-0 10,500 టికెట్లు మాత్రమే

గవర్నమెంటువారి L. DIS. 3505, 1924 గా తెలియపరచి లాటరీమూలముగా విక్రయించుచున్నాము.

లాటరీవేయు ఆ స్థితివరము:—కడపజిల్లా జమ్మలమడుగుతాలూకా కొండాపురంలో మాస్టాఫీనానుభవములో వున్న సుమారు 4 యకరముల భూమిని చుట్టూ కాంపౌండుగోడి. అందులో వున్న 11 హార్స్ పవర్ పోర్ట్ బిల్ స్టీయింజి 10 ప్లాట్ బ్రదర్స్ జిన్నులు. 3 శి. టైప్ డికార్ట్ కేటర్లు, వెల్వేటర్, క్లినింగ్ మిషన్, ఫిటింగ్ చేయని 2 ఆయిల్ ఎక్స్ట్రాక్టుమిషనులు, వీటికి సంబంధించిన బిల్లింగులు గోడవునులు, సామానులు, కాపురముండుటకు దివ్యమైన మహాలు గల గొప్ప యిల్లున్నది. కాంపౌండులోకి చేరిన మరివకయిల్లున్నది, కూలీలకు 6 కొట్టములు, బావి, నిమ్మతోట గలిగి మంచి వర్కింగు ఆర్డరులో వున్నది.

సాకర్యములు వగైరా:—రైల్వేస్టేషన్ కాంపౌండుతో యీ ఫ్యాక్టరీగోడ కలుసుకొని రైలుకు మిగుల చేరికగా వున్నది. కడపనుంచి తాడిపత్రివరకు బాగుగా పనిచేసిన మొదటితరగతి ఫ్యాక్టరీలారి నిది యొకటి. దినం 1-కి 12 గంటలు పనిచేసిన 100 బార్లల శనిగెకాయ పప్పు, 8 బార్లల దూదితయారగును. ప్రత్తి శనిగెకాయ విశేషముగా పండు పల్లెలకు మధ్య నున్నది. కొండాపురం శనిగెకాయవ్యాపారము నకు విశేష ప్రసిద్ధి కెక్కినదని సర్వులకు తెలిసిన విషయమే.

లాటిటిక్స్ టెట్లు అమ్మవారు మా యేజెంట్ల కాదా అనుటకు తార్కాణం మా ఆశాక్తి లెటరును చూడకోరెదము.

శి. యం. వెద్దరామారెడ్డి, బి. సి. మల్లారెడ్డి

పోస్టు, కొండాపురం. కడపజిల్లా.

M. S. M. R.

Now Ready for Sale:

1924-25 Edition

Published for the mutual Benefit of the

Foreign and Indian Business Houses

THE BUSINESS DIRECTORY of India, Burma, and Ceylon

A Comprehensive Directory of the various Businessmen, Exporters, & Importers, Firms, Factorie, Merchants, Manufacturers, Mills, and Industries of the principal Cities, Ports and Towns of India, Burma and Ceylon.

Price Rs. 10 per copy.

V. P. charge Re. 1 extra.

AS FEW TESTIMONIAL.

The British Export Gazette, London:—We would draw the attention of all interested in Far Eastern markets to the excellent "Business Directory of India, Burma and Ceylon," published by the Business Directory Co., Kanara Press Buildings, Madras. The work covers the principal towns of the countries concerned, business names being arranged under trade headings, while there are additional sections particularising firms in certain foreign centres who are engaged in trade with India. Not the least helpful part of the volume is that devoted to the Indian import and export Customs tariff.

The British Printer, London.

The Business Directory offers a bulky volume in stout covers, suitably arranged for reference. The Kanara Press has certainly shown very strong enterprise in the production of the Directory. The lists must be of the greatest use to business people in the enormous districts covered, as also to export houses in this country. The volume is well supported by advertisers.

Ceylon Daily News, Colombo.

A useful addition to the libraries of business houses in India, Burma and Ceylon. It affords a useful reference book, and the manner in which the index of products is compiled makes it simple to place a finger on the right place for the goods. The printing is clear and distinct, and the volume serviceably bound.

The Hindu, Madras.

The Business Directory is a handsome book of reference useful for businessmen of every description, including traders and merchants. It is a directory of Banks, Firms, Associations and Business houses in all important towns and cities of India, Burma and Ceylon, arranged in the alphabetical order. The description of these cities is brief and interesting. The names of Foreign Bank and Firms interested in trade with India are also given.

The Servant, Calcutta.

On the whole we congratulate the publishers on this very useful publication. Every business firm will encourage this first Indian enterprise of the kind will do so with profit.

Madras Mail, Madras.

It is a well-got-up publication and gives a comprehensive list of the different trades, not only in the principal cities of the Indian Empire but also in various mofussil centres. The publication should prove of great use to merchants and tradesmen and the look-out for improving their business.

Indian Daily News, Calcutta.

This is a very handy volume containing a mine of information. It not only gives a detailed list of business firms in order of subjects of almost all the important towns of India, Burma and Ceylon, but it has also a Foreign Section stuffed with similar information. Every business man and public institution should possess a copy.

The Bombay Chronicle, Bombay.

The Business Directory has an attractive get-up and it offers a good medium of advertisement. It contains valuable information for businessmen. Some prominent features are exchange values and money equivalents, ready reckoner tables, Indian Customs duties and tariff valuations, together with brief descriptive notices on important business centres. Occasional photographs of special attractions of cities give some relieving interest. Some tips to salesmen are also given. The volume is a welcome addition to the number already in the field.

Ceylon Observer, Colombo.

It is clearly printed and is a comprehensive work dealing with the businesses of about 200 principal places. In the foreign section is given a list of firms in the United States of America interested in trade with India and the Far East. On the whole this Directory should prove a useful work of reference to businessmen.

The Statesman, Calcutta.

The Business Directory of India, Burma and Ceylon for 1923 issued from the Kanara Press, Madras, is a useful work of reference. It has an Indian as well as a foreign section and the information given is of a kind that will be appreciated not only by businessmen in this country, but also by manufacturers, merchants and exporters in foreign countries.

The Modern Review, Calcutta.

This is a very useful book of reference for businessmen and a very good medium of advertisement. Chief towns of India have been treated under different sections, sometimes with short introductory notices about their origin and objects of interest. The book deserves a good circulation among the public taking an interest in commerce, industry and trade of the country.

The Industry, Calcutta.

This handy volume contains addresses not only of the Business houses of this country but also of some representative firms of Shanghai, (China); Kobe (Japan), Singapore (F. M. S.) etc. This is a new diversion for which the directory should be liked by merchants wishing to extend their trades in oriental seas. It is neatly printed, decently bound and cheaply priced.

PUBLISHERS:

THE BUSINESS DIRECTORY Co.,

2/13, VANIER STREET, KANARA PRESS BUILDINGS, MADRAS.

యన్ టైమ్స్ ఇండియా లైఫ్ అసోసియేట్స్ కంపెనీ, లిమిటెడ్

హెచ్.ఆఫీసు మద్రాసు [స్థాపితము 1906]

1540

"యన్ టైమ్స్ ఇండియా లైఫ్ అసోసియేట్స్ కంపెనీ" చేయబడిన పనిని గురించి కొన్ని అభిప్రాయములు.

"ఈ హిందూదేశీయ భీమాకంపెనీ నిజముగా జయముగాంచిన వాటికింద ప్రస్తుతము చేర్చవచ్చును."—ఇన్సూరన్సు అజ్ఞాపకం లండను.

"స్వదేశీ భీమాకంపెనీలలో మిక్కిలి తెలివితోను పోడిమితోను వ్యాపారమునడపునట్టివివహు కొద్దిగా గలవు అందులో యిదియొకటి" "ఇన్సూరన్సు అండు ఫై నాన్ పి.యల్. రికార్డు" లండను.

కడకటిసారి 1000 కి రూ 75 లు చొప్పున బోనసుయివ్వబడినది. ఏజంట్లు కావలెను:—కమిషను, జీతము ధారాళముగాయివ్వబడును. ఆగ్రహజిల్లాలో ఈ దిగువ విలాసమునకు దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.

కామరాజు శ్రీనివాసరావుగారు, ఆంధ్రజిల్లాలో ఛీఫ్ ఏజంట్లు, శ్రీకృష్ణవిలాసము, ఆకాసు గొప్పవీరియ్య "డాన్ ఆఫ్ 49" నేనా గర్భర కృత్యములు చూడతగినవి, 95

చెన్నై పరి బజారుధరలు

నవంబరు 12-వ తేదీ బుధవారము

(1) భాగ్యములు

చినియాలు బా 1-కి రు 80-0-0 మొదలు 42-0-0 వరకు	
బియ్యము బస్తాలు మొదలు వరకు	
కుసుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి రు 14-0-0 14-8-0	
నెలూరివి ,, డిటా ,, 15-8-0 16-0-0	
డిల్లీవి ,, డిటా ,, 16-8-0 17-0-0	
రాగిలు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8-12-0 9-0-0	
సువ్వలు ,, ,, 20-0-0 24-0-0	

(2) పవ్వుభాగ్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205 రు 11-0-0 రు 12-0-0	
నెనగలు ,, డిటా ,, 11-8-0 12-4-0	
నెనలు ,, డిటా ,, 11-8-0 12-4-0	
మినుములు ,, డిటా ,, 13-0-0 16-0-0	
ఉలము ర 164 ,, ,, 9-4-0 11-4-0	

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి రు 170-0-0 175-0-0	
నెయ్యి మ 1-కి ,, 14-0-0 26-0-0	
కొండాపురం వేరునెనగపప్పు బా 1-కి ,, 65-0-0 68-0-0	
ఇతరప్రదేశము ,, ,, 60-0-0 62-0-0	
వేరునెనగనూనె గాను బా 1-కి రు 150 మిషన్ ను 145	
అనుదము బా 1-కి రు 170-0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి రు 190-0-0 195-0-0	
మారపసుపు ,, రు 125-0-0 130-0-0	
మిరపకాయలు(గుంటూరివి) బా 1-కి రు 120-0-0 128-0-0	
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ములుగు 1-కి రు 50,55	
కాశపా సిపాయకట్టు ,, రు 70, 75	
తెల్లము బా 1-కి రు 85-0-0 60-0-0	
చింతపండు బా 1-కి రు 80-0-0 49-0-0	

(5) ఇనుము

పట్టా రకం బా 1-కి రు 81-0-0 82-0-0	
చదరం ,, 81-0-0 82-0-0	
రవుండు ,, 81-0-0 84-0-0	

(6) లోహములు

నండి 100 కులంక రు 75-0-0 79-0-0	
బంగారము, కులము 1 కి రు 22-8-0 23-0-0	
సరసు 1-కి 14-11-3	
ఇత్తడి బా 1-కి రు 249-0-0 255-0-0	
రాగి డిటా రు 280-0-0 285-0-0	
అస్కాచక్కిర బా 1-కి రు 37-0-0 37-4-0	

(7) రంగులు అలిజరై ను

అవుకృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు రు 75-0-0	
కొట్టికృష్ణుడు డిటా ,,	
సింహం డిటా ,,	
గుర్రం డిటా ,,	

(8) దూది

బోండా పెద్దబారవ 1-కి రు 320-0-0	

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం 10 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి రు 9-0-0	
మధుర నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి రు 8-6-0	
పుల్లూరు యెనుగ నెం 8 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి రు 8-12-0	
అహమదాబాదు నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి రు 9-8-0	
డిటా నెం 14 డిటా రు 10-0-0	
నూశయెనుగ నెం 20 రు 11-4-0	
జపాన్ నెం 20 రు 11-12-0	
,, ,, 40 ఏ రేబిలు అయినను రు 14-4-0	
గోకాకు నెం 12 $\frac{1}{2}$ రు 9-8-0	
పద్మాక్ష నెం 24 $\frac{1}{2}$ రు 11-14-0	
14 $\frac{1}{2}$ క్విలక్ పక్షి రు 9-8-0	

పెల్లింగుటన్ సి నీ మా,

మహంటు రోడ్డు, మద్రాసు.

8-11-24 తేదీ శనివారమునుండి 14-11-24 తేదీ శుక్రవారము వరకు యూనివర్సల్ జ్యూయర్ క్రొత్తది 3 వ నీకిస్.

ది లెదర్ ఫుష్షర్సు

రిజినాలు డెన్ని కృత్యములు చూడతగినవి

ఆకాసు గొప్పవీరియ్య "డాన్ ఆఫ్ 49"

నేనా గర్భర కృత్యములు చూడతగినవి, 95

గుంటూరుజిల్లాలో అక్టోబరు ౧౫ వ తేదీతో
అంతమైన మానవులకు
నూలుపడికి పంపినవారు

ఈనెలలో మొత్తం 32౯ మంది నూలు కానుకలను పంపినారు. రాష్ట్ర మొత్తంమీద సంఖ్యలో యాజిల్లాసంఖ్య నాల్గవవంతునైనది. ఈసంఖ్య వెనుకటి నెలదానికన్న ౧౫౯ అనగా షుభము సగముమాత్రమే అధికముగా నున్నది. సభ్యుల యొక్కయు, సభ్యేతరులయొక్కయు అంకెలు తాలూకాల వారీగా యాక్రమిక నివ్వబడినది:—

తాలూకా	సభ్యులు	సభ్యేతరులు
౧. తెనాలి	30	౧౦౨
2. రేపల్లె	౨౫	౮౮
౩. గుంటూరు	౫	౫౫
౪. బాపట్ల	౧౪	3౫
౫. నర్సారావుపేట	౪	౮
౬. సత్తెనపల్లి	౫	౨
౭. ఒంగోలు	౧	౨
౮. పల్నాడు	౧	౧
౯. వినుకొండ		౧

మొత్తం ౮౫ ౨౯౪
తెనాలితాలూకాయే యింకను అగ్రస్థానము వహించుచున్నది. మొదటి నాల్గవతాలూకాల అంకెలు వెనుకటి నెలకన్న షుభము రెట్టింపు వెలిగినవి. కాని, నూలుపంపిన సభ్యేతరులలో యీనెల విడిగా పేరులివ్వబడిన జాతీయపాఠశాలలవిద్యార్థులు తెనాలితాలూకాలో ౧౫ గురున్నా, గుంటూరుతాలూకాలో ౨౭ గురున్నా యున్నారు. గుంటూరుతాలూకాలో యీ విద్యార్థుల సంఖ్య మినహాయించినయెడల నూలు పంపినవారిసంఖ్య 33 మాత్రమేయును, అనగా యీనెలలో అధికముగా నూలు పంపినవారు ముగ్గురుమాత్రమే. ఇతరతాలూకాలలో అభివృద్ధి యొమాత్రము కనుపడకపోగా, నర్సారావుపేటతాలూకాలో నాదెండ్లమండి క్రిందటి నెలలో నూలుపంపిన ౨౬ స్త్రీలు యీనెలలో పంపినారుకారు. ఇది చాలా నిరుత్సాహకరముగ నున్నది. నూలుపంపుచున్న సభ్యేతరులసంఖ్య పెరుగుచున్నదిగాని, సభ్యుల సంఖ్యమాత్రము యథాప్రకారముగ నున్నది. క్రిందటి నెలకంటె యీనెలలో కొక్కరుమాత్రమే యెక్కువైనారు! ఎన్నికసభ్యులలో నెక్కువసంఖ్య దింకను తమ విధిని గుర్తింపకపోవుట సంతాపకరముగ నున్నది. మహాత్మ గాంధీ, దాసు, నెహ్రూల సమాధానప్రకటనము చూచియైనను వీరు మేలుకొందురని విశ్వసింపచున్నాను. ఈనెలలోకూడ గోదావరిజిల్లాలో రాష్ట్ర మొత్తంమీద అగ్రస్థానమును సంపాదించినది. ఆజిల్లావారి సంఖ్య 398, గోదావరిని దాటుటకు యాజిల్లావాసులందరూ యీ నెలలో గట్టికృషి చేయవలెను.

(౨) పరిమాణము

నియమితపరిమాణమునకన్న నూలును తక్కువగా యెందరు పంపినది యెక్కువగా యెందరు పంపినది కనబరచు అంకెల సీక్రింద నివ్వచున్నాను:—

౧. రెండువేలగజములకు తక్కువగా పంపినవారిసంఖ్య	౧౫౬
౨. రెండువేలమాత్రమే పంపినవారు	౧౧౯
3. రెండువేలకుపైనను మూడువేలకుతక్కువగను పంపినవారు	౬౫
౪. మూడువేలకుపైనను 4 వేలకు తక్కువగను పంపినవారు	3౦
౫. అయిదువేలకు పైన పంపినవారు	౯

మొత్తం 32౯

పై అంకెలవలన జిల్లామొత్తంమీద కొంచెముతక్కువగా సగముమంది ౨ వేల గజములకు తక్కువగానే పంపుచున్నట్లు తెలియగలదు. ఇది యేమాత్రము బాగుండలేదు. గుజరాతు రాష్ట్రములో పోటీలో యేరాష్ట్రము గెల్చునది నిర్ణయించుటలో యిట్టివారిసంఖ్య తక్కువగానే తీసికొనబడనని నేడు వచ్చిన "యంగ్లండ్" పత్రికలో గాంధీమహాత్ములు వ్రాసినారు. కనుక వీరందరు నికమిదట ౨ వేల గజములకు తక్కువగాకుండా పంప బ్రార్థితులు. సుమారు మూడవవంతుమంది ౨ వేల గజములు మాత్రమే పంపినారు. అంతకు పైగా పంపినవారు ౧౦౪ గురున్నారు. కావున సభ్యుల శ్రీమతి మాధవపెద్ది అన్నపూర్ణమ్మ గారి సహాయంతో యెక్కువ పంపినారు. వీరు పంపినది ౮౯2౪ గజములు. ప్రతివారును నియమితపరిమాణమునకన్న సాధ్యమైన

నంత యెక్కువ పంపుటకు ప్రయత్నింపవలెను. జిల్లా మొత్తము మీద కచ్చిననూలు 2,౧౭,౪౪౫ గజములైనది. రాష్ట్ర మొత్తముమీద వచ్చిన నూలులో యిది కొంచెము తక్కువగా నాల్గవవంతు అయినది. సగటున మనిషి ౧ కి ౧౮౯3 గజములు మాత్రమే పంపినట్లయినది.

(3) నూలుయొక్క సన్నతనము

ఈక్రింది అంకెలు వచ్చిన నూలుయొక్క సన్నతనమును తెలుపగలవు:—

(౧) ౧౦ వ నంబరు, లేక అంతకుతక్కువ నంబరుగల నూలుపంపినవారిసంఖ్య	3౯
(౨) ౧౦ వ నంబరుకుపైన ౨౦ నంబరుకు లోపుగల	౨౪౧
(3) ౨౦ " 3౦ "	౬౯
(౪) 3౦ " ౪౦ "	౧౮
(౫) ౪౦ కి పైననంబరుగల	౧౨

మొత్తం 32౯

ఏ కొద్దిమందియో తప్ప బహుశఃసంఖ్యాకులు ౧౦ కి పై నంబరుగల నూలునే వడుకుచున్నట్లు యీ అంకెలవలన తెలియుచున్నది. ౨౦ వ నంబరుకుపైన వడుకుచారి సంఖ్య మొత్తపుసంఖ్యలో నాల్గవవంతుకు పైననేయున్నది. దేశములో యెక్కువమంది వడుకుట ప్రారంభించినయెడల సన్న నివస్త్రములకొరత యుండవని దీనివలన తేలుచున్నది. ౫౦ వ నంబరుకన్న సన్ననినూలును పంపినవారిపేర్లు వగైరాల సీక్రింద నివ్వబడ్డాయి.

పేరు	గజములు	నూలు నంబరు
౧. దైత సుబ్బారావుగారు తెనాలి	౨,౫౦౦	౬౮
౨. జి. పున్నయ్యగారు	౮౦౦	౬౦
3. మాధవపెద్ద గోపాలకృష్ణయ్యగారు	౧,3౭౮	౫౮
౪. పున్నాద మాధవరావుగారు రేపల్లె	౨,౦౦౦	౫౭
౫. శిష్య సూర్యవారాయణాస్త్రిగారు పల్లపల్లె రేపల్లెతాలూకా	౨౬౬౦	౫౪
౬. దేవిరాజు సాంబశివరావుగారు గుంటూరు	౫౦౦౦	౫౪
౭. శ్రీమతి తూములూరి అన్నపూర్ణమ్మ గారు పినపాడు తెనాలితాలూకా	౨౦౦౦	౫3

వీరందరిలోకి దైత సుబ్బారావుగారి నూలుమిక్కిలి శ్రేష్ఠముగమాడవచ్చును. జిల్లాలోనిసభ్యులు, సభ్యేతరు లందరిలోకి వీరు అగ్రస్థానము వహించుచున్నారు.

(౪) స్త్రీలు

క్రిందటి నెలలో నూలుపంపినవారిలో స్త్రీలు ౫౨ గురుండిరి. ఈనెలలో నూలుపంపిన నాదెండ్లవారగు ౨౬ గురుత్వ స్త్రీ పోయినను, వీరిసంఖ్య ౭౪ కు పెరిగినది. ఇందులో 3౨ మంది తెనాలితాలూకావారు, ౨౨ మంది రేపల్లెతాలూకా వారు.

(౫) నూలుపంపిన గ్రామములు

ఈ నెలలో నూలుపంపినవారు చెందిన గ్రామముల సంఖ్య ౫౪ ండి 23 కి పెరిగినది. ఇందులో తెనాలితాలూకా గ్రామములు ౨౪, రేపల్లెతాలూకావి ౨౦, బాపట్ల-౨, గుంటూరు-౪, నర్సారావుపేట-౪, సత్తెనపల్లి-౪, ఒంగోలు-౨, పల్నాడు-౨, వినుకొండ-౧, ఇందులో నూలుపంపువారు అయిదుగురుగాని, అంతకన్న యెక్కువమందిగాని గల గ్రామములు (అనగా బెల్లూకొండగ్రామం వెంటనే స్వయముగా వడికిననూలు చందాపద్ధతిమీద గ్రామగాంగ్రెసుసంఘము లేవదీసుటకువీరియిన గ్రామములు) రేపల్లెతాలూకాలో ౧౦ స్త్రీ, తెనాలితాలూకాలో ౫ స్త్రీ, మిగతాతాలూకా లన్నిటిలోను కలిసి ౪ స్త్రీ మొత్తం ౧౯ మాత్రమేగలవు. ఈరెండుమాసములలో నీయద్యమమును యెక్కువ గ్రామములలో వ్యాపన చేయుటకు ప్రచారకు లెల్లరును గట్టికృషి చేయవలెను. తెనాలినుంచి ౪౬, గుంటూరునుండి ౨౮, బాపట్లగోదావరునుంచి ౬౧2 మంది విద్యార్థులు కాని వారు నూలుపంపినారు. ఇది ప్రశంసనీయుముగ నున్నది. కాని తెనాలి, గుంటూరు వంటి పట్టణములలో వందలకొలది చేరిననేగాని తృప్తికరముగ నుండదు.

(౬) జాతీయపాఠశాలలు

వెంకటేశ్వరిలో నూలుపంపిన ౬ పాఠశాలలలో, కారదానికేతనంనుండి యీ నెలలో విద్యార్థినులనూలురా లేదు. ఈ పాఠశాలలో పిల్లలచే నూలుపడికించిరి గాని, వార్షికీత్యవసమలలో నుండుటచే దానిని పంపుటకు పాఠశాలాధికారులకు తీరికగలగలేదు. వీరు ముందువాయిదానూలుతో వెనుకటి నూలు కూడ పంప బ్రార్థితులు. అనంతవరం జాతీయపాఠశాలనుంచి స్త్రీ, పెదపాలెం శ్రీకృష్ణారావు పంచమపాఠశాలనుంచి యీ

నెలలో శ్రీ శక్తాక్షి నూలువచ్చినది. జిల్లాలోని యితరజాతీయపాఠశాలలవారుకూడ యీ యొద్యమములోనికి త్వరలో దిగవలెనని ప్రార్థించుచున్నాను. జిల్లాసంఘ కార్యాలయమునుండి రాటుములను షుభము రెండుమాసముల క్రిందటనే తీసుకువెళ్ళినచే బ్రోలు, కావూరు జాతీయపాఠశాలలవారు విద్యార్థులచేత నింకను నూలుపడికించి పంపకపోవుటవిచారకరముగనున్నది. కనగాల పాఠశాలవారు తాముకొరినరాటుములను యింకేమాత్రము ఆలస్యముచేయక తీసుకువెళ్ళవలెను.

నూలుపంపిన పాఠశాలలలో, ఓలేరు, కొల్లూరు, తెనాలి పాఠశాలలవారు విద్యార్థులనూలును విడివిడిగా పంపినారుకారు. ఇకమిదట వీరు ప్రతివిద్యార్థి యొక్కయు నూలును విడిగావీటివేళి పంపవలెను. ఇది అసాధ్యమైనయెడల నూలుపడికిన విద్యార్థులపేర్లు జాబితాను నూలుతో పంపవలెను.

(౭) మహమ్మదీయులు

క్రిందటి నెలలో పంపినవొకరైనను యీనెలలో పంపినవారుకారు మహమ్మదీయులలో నీయద్యమమును వ్యాపింపజేయుట కెవ్వరును ప్రయత్నించుచున్నట్లు కనబడదు. ప్రచారకు లికమిదట యీ విషయమై యెక్కువశ్రద్ధ వహించవలెను.

(౮) వెనుకటి నెలలో నూలుపంపి, యీ నెలలో పంపినవారు

వీరిసంఖ్య అంతకంతకు పెరుగుచున్నది. ఇట్టివారి నెలలో యెన్నికసభ్యులలో ౧౬ వందిస్త్రీ యితరులలో 3౮ మందిస్త్రీ మొత్తం ౫౪ గురున్నారు. నూలు పంపుట యనునది ఆరంభ సూరత్వముగా పరిణమించ మాడవనియు, స్వరాజ్యము లభించువరకును, దానిని మనము నిత్యబిధిగా నాచరించవలె సనియు వీరికి మనవి చేయుచున్నాడు.

(౯) ఇండియా అంతటిలో గుజరాతు రాష్ట్రమే యింకను అగ్రస్థానము వహించుచున్నది. ఈరవ్యాపాసములో ఆ రాష్ట్రములో నూలుపంపినవారిసంఖ్య మనరాష్ట్రపు సంఖ్యకన్న ౧౦౦ మాత్రమే హెచ్చుగానున్నది. మనము కొంచెము పట్టుదలతో పనిచేసినయెడల డిశంబరులోగా వారినిమనమువోడించి కాంగ్రెసు అధ్యక్షులగు మహమ్మదాలీగారి బహుమానమును పొందవచ్చును. ఇంతవరకు నూలు పంపుచున్నవారిలో చాలామంది ప్రచారకుల ప్రచారము వలనగాక, స్వచ్ఛందముగనే పంపుచున్నట్లు కనబడుచున్నది. ఈవిషయమై ప్రచారకులు చెప్పదగినంతవరకే యేమియు చేసినట్లు కనబడదు. ప్రచారకులు, అభిమానులు, గ్రామసంఘ కార్యదర్శులు, యితరయెన్నికసభ్యు లెల్లరును యీనవంబరు, డిశంబరు, నెలలలో యీవిషయమై శ్రద్ధతో పనిచేసి ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు గౌరవము సంపాదించుప్రార్థితులు.

వడ్డ మూడి ముక్తేశ్వరప్రసాదరావు,

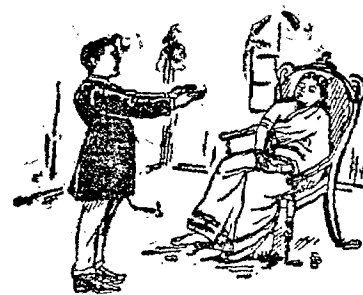
జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి.

విద్యార్థులు కావలెను

మోటారు బండిని నడుపుటకును, మెకానిజం చేర్చుకొనగోరు విద్యార్థులు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాసిన తెలుగు ప్రాస్పెక్టును యినాముగా పంపబడును.

The Principal, Sri Ram Motar School
(Govt. Recognized)
1/28 Muker Nallamuthu Street,
G. T. Madras

మెత్తరిజము నేర్చుకొనుడు

1416

మెత్తరిజము, హిప్పటిజము, తాట్ రీడింగు, కాన్ సెన్ ప్రేషన్, ఆర్థోగ్రేఫీ, దూరదృష్టి, దూరద్రవణము, మెత్తరిజమునకు యునున వ్యాధి నివారణచేయు పద్ధతులు విపులముగ, మర్మర హితముగ, సుబోధకముగ, లక్ష్యసమర్పితముగ, గురువులేకనే ఆభ్యాసయోగ్యముగ నుండునట్లు రచింపబడినది.

మొత్తం 1.5 గు. 1.0-0 పాస్టేజీ 0.4-0

ప్రొఫెసర్, నేఖర్, మెత్తరిజము ఏలూరు.

గుంటూరువార్తలు

కాలమానము

ఈ వారమునందు వర్షపాతము రహితము నిక్షేపమై యున్నది. ఇంకను ఆకాశమంతయు పేభానృతమైయుండె. చరిత్రాని యెక్కువగ వీచుచుండె చరిత్ర మిక్కుటమైయుండె.

మునిసిపలు ఎన్నికలు

ఈనెల 4 వ తేది సాయంకాలము మునిసిపల్ భవన మందు వైసుమెన్సు ఎన్నిక జరిగినది. శ్రీయత పాటిబండ నూర్యనారాయణ రావుగారు యెన్నికొనబడిరి. 17 వ వార్డు యెన్నికలు జరగనున్నవి. ఈ యెన్నికలలో స్వరాజ్యవాదు లూరకొనక తమతత్వనియించి పంపుటకు ప్రయత్నించ వలయును. ఈ పురపాలకసభ్య సంఘభ్యులలో యెక్కువమంది కాంగ్రెసు పక్షపాలకులుంటుంటున్నారను. ఇతరపక్ష పాలి కుద్ధ్యసంఘభ్యలో పెక్కుమంది స్వరాజ్యవాదులు వచ్చు చుండె మాయారనున్న కాంగ్రెసుసంఘము నిడించుదుంటు ణోచనీయము. ముందు సంవత్సరము 7 వార్డుల యెన్నికలు జరగనున్నవి. 7 గురుకు తప్పక కాంగ్రెసు పార్టీవారు వచ్చి తీరవలయును. ఇంతటండి మునిసిపల్ సంఘభ్యులు తమచేతు లలో నుండునట్లు కాంగ్రెసువారు యెంచి తరచు జరుప వలయును. జిల్లా కాంగ్రెసు కార్యస్థానమయ్య, నాయకులు తమవట్టి పాలికుద్ధ్యసంఘమునే వశ్యము చేసికొనలేక మిన్న కుండుట కడకోచనీయము.

విద్యార్థులు

“ది గ్రేటు పెనిస్సుల్ మేజిస్ట్రేటువు” వారు మా పురంబున రెండుప్రదర్శనములు గావించిరి. వారిప్రదర్శనములు కడు రమణీయముగను, యోచనాశక్తికి మించినవిగను నున్నయ వి. పూర్వము ఆంధ్రదేశముందు జన్మించి ప్రసిద్ధిజెంద “విద్య లభాస్కరుడు” జ్ఞాపికి వచ్చినట్లు వీరిచే జూపబడిన “ఇంద్ర బాల మహేంద్రబాలములు” చూపరుల కచ్చెరువొంద జేసెను. వీరు ఆంధ్రదేశముననేగాక తదితర భారతదేశమంతయు సంచా రముచేసి యీ “కనికట్టు” విద్యను లోకవిఖ్యాతంబగునటుల జేసి పేరు ప్రతిష్ఠలు పొందెదరుగాక.

మ్యూజిక్ వరల్డు యిమిటేటరు

వీరభుంకాంకణ బిరుదాంకితులు శ్రీయత నందూరి నీతారామచార్యులవారు మాపురంబునకు విచ్చేసి తమ హాస్య నటనాదికృత్యముల సభ్యులనెల్లర ఆనందాభిని నోలబడించిరి. తమ గానకళానైపుణ్యంబున, గాత్రంబునను, ముక్కు తో పిరిపాటును, ఫిడెలువాయిద్యంబును, మధ్యమధ్య “చిర తల”తో విచిత్రముగల యపూర్వముగ తమ వాయిద్య నైపుణ్య మును చూపియుండిరి. వివిధదేశ సాంప్రదాయముగల బాణీలను తమగాత్రంబున పాడియుండిరి. గ్రామోఫోన్తో పనిలేక రెం డవ గ్రామోఫోన్ అన్నటుల సాధనల నోటితో పాడియుం డిరి. వీరి విద్యాకాశల్యము చూడతగినది. కాని వర్ణనాతీతమని నాతలంపు. మరొకసారి వారిప్రదర్శనముజూడ పురజనులు కు తూహలురై యున్నారు. వారిప్రదర్శనము ప్రారంభించిన దాది మాగ సప్రమగువరకు ప్రేక్షకులు సాంసారికబాధల మరచి త న్మయత్యము నొందుచున్నారన్న అతిశయోక్తిగా నుండదు. వీరు ఆంధ్రులగుట ఆంధ్రులు వీరిని గౌరవించి ఆంధ్రదేశమున కుత్తేజము కలిగించెదరుగాక.

ప్రేక్షకుడు.

వివాహ నోటీసు

వైశ్యకన్య సుమారు పది సం॥ గలది కావలెను. వరునికి నెలకు రు 150 లు ఆదాయముగలదు. Apply to కె. బి. స్వామి, విజయనగరం.

శ్రీమయిలవరం బాలభారతి సమాజమువారు

రాజమండ్రి చింతామణి

నాటక శాలలో

రాధాకృష్ణ	15-11-24
సావిత్రి	17-11-24
ద్రౌపతి	19-11-24

ప్రదర్శింతురు.

శిల్ప విజయము: — రు 8.0-0, 2.0-0, 1.0-0, 0.8-0.

కె. పట్టాభిరామయ్య,

కార్యదర్శి.

బోల్లివిక్కు కుట్ర కేసు

తీర్పు చెప్పబడెను

అందరిముద్దాయాల అపీలు కొట్టివేయబడెను

అలహాబాదు, నవంబరు 10:- బోల్లివిక్కు కుట్రకేసు అపీలుపై తీర్పు నేడు ప్రధాన న్యాయమూర్తి యగు 55 గ్రేమ్ వుడ్డుమియర్సు న్యాయమూర్తి 55 టి. సి. కిగ్గుగార్లచే నీయబడెను. దీర్ఘమైన తీర్పు వ్రాయబడెను. పిర్యారులు దాఖలుజేసిన డాక్యు మెంట్ల పరీక్షాత్మక మంతయు ఆమూ లాగము పరిశీలించబడెను. ఫలగు మద్దాయామీదనేరము రుజువుకాబడెనని అపీలు కొట్టివేయబడెను.

ఓస్మానీమీది కేసు.

పెక్కు డాక్యుమెంటులు దొరకెను. ఇవియే యాయన మీద నేరమునకు ఆధారము దొరకినదాక్యుమెంటులలో “నాన్ గార్డు” ప్రకృత సంచితయొకటిగలదు. ఈ సంచితయందు రాజ ద్రోహమును ఉద్బోధించు న్యాయములు గలవని ఎల్లరకును స్పష్ట మగుటయేగాక యం. యన్. రాయగారితో మద్దాయకి సం బంధమున్నదని రుజువుచున్నది. యం. యన్. రాయగారిపే రను వ్రాయబడి పోస్టులో వేయబడినరెండు త్రుములు మద్దా యిజర్న దొరకెను. ఈదేశమునందు కుట్రచేయుటకు ఏర్పాట్లు చేయుచున్నట్టియు విరోధాఖండములో నున్నట్టియు నొక వ్యక్తి కీయు త్రిములు వ్రాయబడినవి మద్దాయిత్రుగ నెరు గును. ఈత్రుములయొక్క నిజస్వరూపమును పిర్యార్దీలు పూర్తిగ రుజువుచేసిరి. అపీలుదాఖల ఉపయోగము కొరకు విరోధాదేశమునుండి సామ్య పంపబడినదని కొర్రువారు నమ్ము చున్నారు. యం. యన్. రాయ అనునొకవ్యక్తి మద్దాయకి వ్రాయుచున్నాడనియు మాస్కో నగరమందలి మూడవ అంత ర్జాతీయ సమన్వితదపక్షమునకు జెందెననియు యాపక్ష ప్రతి నిధి బర్నెసు నగరములో నున్నారనియు, నాతనిచేరు యం. యన్. రాయ గారనియు, ఈపక్షమువారు రాజగారి ప్రభు త్వమును భారతదేశమునందు నిర్మూలించుటయే ఉద్దేశమని యాను కొర్రువారు నమ్మిరి.

“దొర్నముతో మాడిన తిరుగుబాటువలననే హిందూదేశ ము రక్షింపబడునని” యొక ఉత్తరముందుగల యీ వాక్యమును న్యాయమూర్తులునిరూపించిఅన్ని ఉపాయములునివలమైనచో యీ అంత్యవిధానమును తేలిగి ఉపయోగించవలెననియు, హిందూదేశమును యింగ్లాండునుండి విభజించుటయే నీతని ఉద్దేశ్యమనియు న్యాయమూర్తులు అభిప్రాయపడిరి. కుట్రపన్నబడి నట్లు నమ్మి మద్దాయ అందు పాల్గొనెనని రుజువుచున్నదని న్యాయమూర్తులు చెప్పిరి.

యం. యన్. రాయగారెవరు?

యం. యన్. రాయగారియొక్క చరిత్రనుగించి మద్దాయ యగు డేంజిప్రతికలో ప్రకటింపబడెను. రాయ మూడవ అంత ర్జాతీయ సమన్వితదపక్షముయొక్క యేజంటని అందు చెల్వబ డినది. కాన మద్దాయయగు డేంజివ్రాసినదానిని న్యాయమూ ర్తులు నమ్మిరి. డేంజి రాయతో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను జరుపు చుండెను. అందుచే నాతని దస్తూరి విషయమై నమ్మదగినది. రాయయెవరో వారి కవసరములేదని న్యాయమూర్తులు నుడివి, పిర్యారులీవిషయమై రుజువుచేయవలసిన అవసరములేదనిరి. బెర్లి నులోనున్న ముసిషి మూడవ అంతర్జాతీయ సమన్వితదపక్షము యొక్క యేజంటనియు, సీపార్టీ వారు హిందూదేశములో తిరుగు బాటు పుట్టించుటకు కుట్రలు బమ్మచున్నారనియు, రాజగారి ప్రభుత్వమును నశింపజేయుట వీరి ఆశయమనియు పిర్యార్దీలు నమ్మిరి. ఒండొరులకు జరిగిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరములవలన కుట్ర బన్నబడినట్లు రుజువుచున్నది.

ఓస్మానీమీద నేరము అధికముగ కాన్పించుచున్నది. మజిలీ అహమద్ ఎల్లప్పుడును ఉత్తరప్రత్యుత్తరములవలన సంగతులను దెలిసికొనుచున్నాడు. ఆతనిని బెర్లిను రప్పించుకొని సంప్రతించుటకు రాయగారు యెంతో ఆహ్వానము జూపినట్లు సాక్ష్యము దెలియజేయుచున్నది.

డేంజిగారి నేరము

డేంజిగారి స్థానమిశ్రేయనందు కొంత విచిత్రముగనున్నది. “సోషియలిజ్మ్” అనుపత్రిక నీయన ప్రచురించుచుండెను. సాం ఘికవాద అభిప్రాయములను దాను వ్యాపింపజేయుచుండెను. కాని అంతకంటె విశేషమేమియు నాయన జేయలేదని చెప్పు చుండెను. కాని నీతనునైతే మీ కుట్రయందు పాల్గొనెనని తెలిసికొనబడెను. ఈతనిమీది నేరము రుజువు కాబడెను.

మాలిని గుప్తగారు

రాయగారి ఉత్తరములో నీయనవిషయమై చెల్వబడిన సంగతులచే నీయనకూడ నీకుట్రయందు పాల్గొనని నమ్మకగినది. డాక్యుమెంటులన్నియు రాయగారి దస్తూరితో నున్నవని కొర్రు వారు నమ్ముచున్నారు.

తీర్పు

శిక్షయొక్క కారణ్యమును గురించి అపీలు మెహూ రాండములో నేమియు చెల్వబడలేదు. మద్దాయాల నడతచే ప్రమాదమేమియు సంభవించలేదనియు, వారినడత మిగుల పరి హాసాస్పదమైన దనియు చెల్వబడెను. ద్వీపాంతరవాస శిక్ష విధింపబడవలసిన యీ నేరముపట్ల పెషన్సుజడ్జిగారు కనికరము ను చూపెను. కర్నూలు కేకారును తక్కినఅధికారులు కడుజాగ్ర త్తగ మెలంగి కుట్రదారుల ఉద్దేశ్యములను భంగపరచి యింక మిత్తమైన ఉపకారమును గావించినందులకు న్యాయమూర్తులు యాశాఖవారిని శ్లాఘించిరి. ముఖ్యముగా మొదట్టి బ్రిటిషు పరి పాలనను యిండియాదేశములో నశింపజేయుటయే కుట్రయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యము. తదనంతరము మధ్యతరగతుల, ఉన్నత తరగతు లవారి ఆస్తి అపహరించి ప్రజల పార్టీ అనుపేర నొక ప్రభుత్వ ము స్థాపించుట వీరి ఆభిప్రాయము. తుదకు ప్రతివారికిని విధింప బడిన నాల్గేండ్ల కఠినశిక్షను ఖాయపర్చబడెను. (ఆ.లి.ప్రె)

ఆంధ్రనాటకరచనమున పోటీపరిక్ష

ఆంధ్రులచరిత్రకు సంబంధించినవియు, ప్రయోగానుకూలమైనవియు. ప్రయోగమున జామున్నలక్షకు మించనవియు, అము త్రితములైనవియు నగు నాటకము లిందు పరిక్షింపబడును. పద్య ములు గేయములు రచించు విషయమునను, గ్రాంథిక వ్యవహార భాషావిషయమునను గ్రంథకర్తకు సంపూర్ణస్వాంతంత్ర్య మొ సగబడినది. సంస్కృత నాటకలక్షణము ననుసరించియే కాని పాశ్చాత్యనాటకలక్షణము ననుసరించియే కాని వ్రాయవలయు నన్న నియమము లేదు. ఎవరికి నచ్చినప్రధాని వా రవలంబింప వచ్చును. గ్రంథములు 30.3-25 లేదేకి మాకు చేరవలయును. ఇందు పరిక్షాధికారులుగా నుండుట కీక్రింది కవినటపండిత విమర్శకులు ప్రార్థింపబడుదురు:—

1. చట్టి చిన్నపూర్ణయ్య పంతులుగారు బి. యే. (శ్రీకాకుళము)
2. బుట్టా శేషగిరిరావు పంతులుగారు ఎం.ఎ.సి. హెచ్.డి. విజయనగరము.
3. మల్లాది వేంకటవిశ్వనాథశర్మ, విజయనగరము.
4. ఆచంట వేంకటరాయ సాంఖ్యాయన శర్మగారు. పార్వతీపురము
5. శ్రీపాద కామేశ్వరరావుపంతులుగారు యం. ఏ. ఎల్. టి. రాజమహేంద్రవరము.
6. శ్రీ పురాణం సూరిశాస్త్రిగారు బి. యే. మచిలీపట్నాము.
7. యడవల్లి సూర్యనారాయణరావుగారు- గుంటూరు
8. దుర్భా సుబ్బాస్వామ్యశర్మగారు- నెల్లూరు.
9. అక్కిరాజు ఉమాకాంతగారు- మద్రాసు.
10. తాడిపత్రి రాఘవాచార్యులుగారు బి. యే. బి. యల్. బల్లారి.
11. గొల్లపూడి శ్రీరామశాస్త్రిగారు. కడప.
12. జనమంచి శేషాద్రిశర్మగారు- కర్నూలు.

పరిక్షకు వచ్చు గ్రంథములం చెల్ల గజాధికముచే నగ స్థానమును బొందుగ్రంథమును మంచికాగితములపై చూడ సాం పుగా వేయి ప్రతు లచ్చువేయించి పండితాభిప్రాయములకుగా నూరుప్రతులు మాయెడ్ల నుండుకొని తక్కిన తొమ్మిదవందల ప్రతులను గ్రంథకర్తగారికి సమర్పింతుము. ద్వితీయముద్రణాదిక సర్వస్వామ్యములును గ్రంథకర్తగారివే. ఏకన్నాటకప్రయోగ విషయమున గ్రంథకర్త ఏనిబంధనలను జేయరాదు. ఈ పోటీ పరిక్ష ఆంధ్రనటరాజ కలియుగాంజనేయ బిరుదాంకితులును శ్రీ కృష్ణ మోహననాటకసంఘాధికతులును అయిన మ.రా.శ్రీ ఆంజనేయ సి. యవ్. నల్లేశ్వర గారచే నెలకొల్పబడినది. ఈ కార్యభారముంతయు వహించి దీనిని జయప్రదముగా కొన సాగింపవలసినదని వారు నన్ను కోరగా నేను సత్కార్య మని యంగీకరించితిని. కనుక ఈవిషయమై యెవ్వ రేమి వ్రాయవల చుకొన్నను నాపేరనేవ్రాయవలె (చార్జీటులు.ఈపరిక్ష కేలముగ నాటకవాఙ్మూల్యుద్ధిక్త యేర్పగుపబడినదిగాన ఆంధ్రదేశ మునగల నాటకకర్త లెల్లరు ఒక్కొక్క నాటకమును వ్రాసి పంపి యీసదుత్తమును జయప్రదముగా జేయుట గాక.

మల్లాది వేంకటవిశ్వనాథశర్మ,

నాటకకళాసంపాదకుడు, విజయనగరము.

స్థానిక వార్తలు

రాకపోకలు:— మైసూరు - ఉర్రే - ముల్గు - జైనుల బిడ్డను సాహెబుగారు, ఎక్కువైపు, నిన్నరాత్రి బయలుదేరి వెంటూరు పోయిరి.

నవరణ:— 11 వ తేదీ మంగళవారం పత్రికలో "గంజాము ఆంధ్రులు" అను వ్యాసము 4 వ పేజీలో ప్రచురింపబడినది. నరసన్న పేట అనుటకు బదులు నరసిపట్నం అని పొరపాటున పడినది. గంజాంజిల్లాలోనున్నది. నరసన్న పేట తాలూకాగాని నరసిపట్నం కాదు. కావున నరసిపట్నం అని వచ్చిన తావులన్ని నరసన్న పేట యని చదువ జరువదులు ప్రార్థితులు.

మరచక్రపుతోలుపట్టా తగిలించుట:— డి. పి. డబ్బు కర్తాగారమునందు క్లాడియోనర నడుపువాడు. 56 ఏండ్లుయీడు. శుక్రవారమునాడతడు మర నాడించుదుర్తితోలుపట్టా తగిలి పురైతైబతుకుటకు పీలులేనిగాయము తగిలెను. రాయపురము చైద్యశాలకు వెంటకేకొనిపోబడెను. కానిమరణించెను. మరచక్రపుతోలుపట్టాదెబ్బచే చచ్చెనని కేవలమోసంఘమువారు తీర్మానించిరి.

జంతుహింసా నివారణసంఘము:— వైసంఘము వారికి సహాయార్థము విక్టోరియా పురమండీరమున ఎమెన్సుయ్ క్లబ్ వారగదిమున మాజిక్రవాచకర్ నాటకమును 16 తేదీ సాయంకాలము 5 గంటలకు ప్రదర్శించును. ఎల్లదను వైసంఘమునకు సహాయముచేయుట కానాటకమునకు రాప్రార్థితులు. జంతుహింసకూడదని యువస్వాసము లన్నిచోటులందును 17 తేదీనంచి 28 వరకు ఒకవారమురోజులు జరుగును. ఆదివారమునాడు పోడిరీగడు లందును శుక్రవారమునాడు మసీదులందును, దేవాలయములందు ప్రార్థనలందును, బడికిల్లల బోధనలందును, ఆవారము జంతుహింస భూతదములనుగూర్చియే చెప్పబడును.

పెండ్లిబిందు:— డాక్టర్ యు. రామారావుగారు కుమార్తె వివాహ సందర్భమున విందు చేసిరి. మోకోర్టు న్యాయాధిపతులు, కాననసభ్యులు, న్యాయవారులు, ప్రముఖులగు నాయకులు మొదలగు వారు పెక్కువల విచ్చేసిరి. ఆనందముగా నాతిభవ స్వీకరించిరి. వధూవరుల నాశీర్వాదించిరి:—

రాకపోకలు:— ఏ. సి. చంపతులు నిన్నరాత్రి వాల్తేరువెల్లికి.

55 ఏండ్లనేవలయిపించు పుచ్చుకొనబోవుమన్న ఎస్. భద్రాచందం పిళ్లగారి (పోలీసు డిప్యూటీ కమిషనరు) బదులుగా వచ్చిన ఎస్. రామసుబ్బయ్యగారు బి. ఏ. నేడువయం కలకత్తామైయిబలో వచ్చిరి. వారికి భవానందం పిళ్లగారు స్వాగతమిచ్చిరి.

కొల్లెంగోడునుండి రాజాగారు నేడువయం వచ్చిరి. జె. ఏ. డేవిస్, ఎం. ఎల్. సి. వి. రంగాశెట్టి, రా. బి. పి. రామన్, సి.ఆర్. రెడ్డి, ఏ. గౌండర్, అబ్బాస్ హుస్సేన్, పి. శివరావుగారు కాననసభ్యులు నేడువయం వచ్చిరి.

లిట్టనుదండంతుల ఆగమనము
కలకత్తా, నవంబరు 11— లిట్టనుప్రభువుగారు సతియూ పరివారసహితముగ కలకత్తావచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

రంపీద్రనాథ టాగూర్ గారు బూనానావెల్లికి చేరిరి.

కలకత్తా, నవంబరు, 11— డాక్టర్ రంపీద్రనాథ టాగూర్ గారు బూనానావెల్లికి చేరినట్లు యిచ్చుటకు వార్త అయి వెంచెను. (ఆ. ప్రె.)

బీహారు ఉత్తరరాష్ట్ర శాసనసభ
జనవరి 13 వ తేదీని సమావేశమగును
పాట్నా, నవంబరు 11:— బీహారు ఉత్తరరాష్ట్రీయ శాసనసభ జనవరి 18 వ తారీఖున సమావేశమగును. (ఆ. ప్రె.)

గుంటూరుజిల్లాలో బెల్లంకాంగ్రెసుకు ప్రతినిధులయెన్నికలు

వినుకొండ, ఒంగోలు, పల్నాడు తాలూకాలో బెల్లంకాంగ్రెసు ప్రాతినిధ్యమునకు ఖాళీగానున్న రిస్టానసులకు వచ్చినదరఖాస్తులలో యాక్రిందపేర్కొనబడినవారి దరఖాస్తులు అంగీకరించి, వారిని ఆయానియోజక ప్రదేశములకు సంబంధిత అభ్యర్థులకు నంగీకరించడమైనది.

- ౧. వినుకొండ తాలూకా (ఖాళీస్థానము ౧)
౧. ఉన్నవలక్ష్మీనారాయణగారు-గుంటూరు
౨. చావలి నాగేశ్వరరావుగారు-తెనాలి
౩. ఒంగోలు తాలూకా (ఖాళీస్థానములు ౨)
౧. అచ్యుతుని పిచ్చయ్య శర్మగారు-తెన్నవరముద్రం
౨. ముద్దన వెంకట్రాయుడుగారు
౩. ముడిగొండ వల్లిభాగ్యనరావుగారు - ఈమని
౪. పల్నాడు తాలూకా (ఖాళీస్థానములు ౨)
౧. అంచె శివయ్యగారు-ఈమని
౨. గోలి మల్లిఖార్జున శాస్త్రిగారు-మాడుగుల
౩. పోతుకూచి వెంకట్రాయుడుగారు-ముట్టూరు
౪. రామచంద్రుల హనుమంతరావుగారు-సామూరు
౫. పాతూరి వెంకటేశ్వరగారు-ధూళిపాడి

మిగతా దరఖాస్తులు నిరాకరించడమైనది. కాణములు ఆయాదరఖాస్తుదార్లకు పాస్టు ద్వారా తెలియబరచడమైనది. మైన ఉదాహరించబడిన నియోజకప్రదేశము లన్నిటిలోను సరియైన అభ్యర్థులసంఖ్య ఖాళీస్థానములసంఖ్యకుమించియుండుటచే యెన్నికలు జరగవలసియున్నది. ఎన్నిక తేదీ ముందు ప్రకటించబడును.

వ. ము. ప్రసాదరావు
జి. కాం. సం. కార్యదర్శి

పన్నువిచారణసంఘము

గౌరవనీయులగు సర్ జోగీంద్రసింగుగారు సభ్యులుగ నియమింపబడుటకు కాణము

ధిల్లీ, నవంబరు 11:— గౌరవ నీయులగు సర్ జోగీంద్రసింగుగారు పన్నువిచారణ సంఘసభ్యులుగా నియమింపబడిరి. ప్రభుత్వమువారి నియమమునకీసభ్యు డియ్యకొనెను. ఉత్పత్తిరకతుల ప్రతినిధి సోక నిసంఘమునందు నియమించబడినవని నీయనచే ప్రతిపాదించబడిన తీర్మానము సెప్టెంబరు నెలలో పెద్దలసభయం దంగీకరింపబడినది. ఈతీర్మానము ప్రకారముగ సర్ జోగీంద్రసింగుగారు నియమింపబడిరి. సంయుక్తరాష్ట్రము లందును, పంజాబునందును వ్యవసాయవిషయములం దీసభ్యునకు అవధానము గలదు. తరుణముయ దెంచినప్పుడు సంఘసభ్యులప విచారణమునందు తోడ్పడుటకు యితర సభ్యులకు నియమింపబడి ఆలోచింపబడును. (ఆ. ప్రె.)

ఇకల్ కరంజి సంస్థాననాథిగారి
వెంపుడుకొనుకు జనిపోయెను

జొంబాయి, నవంబరు 11:— సంస్థానాధి పత్యము వహింపవలసియున్న యికల్ కరంజి సంస్థానాధికుని అన్నకొమారుడగు వెంకట్రావు సాహెబ్ గారు ఆకాలవృత్తువు వారబడిరి. వెంకట్రావు సాహెబ్ గారు పెంతుకొనబడుటకు బూర్గుము అలహాబాదు కాయిస్థానాళకాలయందు చరిత్రయ ఆంగ్లభాషయు గరభ పండితులుగ బనిచేయుచుండిరి. (ఆ. ప్రె.)

జది రాను రాను మిక్కిలి ప్రబలమగుచున్నది. ఎందుకు? నుప్రసిద్ధమైన వెల్లర్సుగ్రాండు సర్క్సును ఎస్టే నే డు, మ ద రా ను

ఏలనగా సాధారణమైన వాటికంటెను కొన్ని ముఖ్యమైన ప్రదర్శనములను ప్రదర్శించుటకు తగుశ్రద్ధ వహించుచున్నాము. ఎందుగాని మా సర్క్సునునందు ఒకే మోస్తరుగానే ప్రతిదినము ప్రదర్శించ బడుచున్నదని తెలుపదు.

ప్రతిదినము రెండు ప్రదర్శనములు
సాయంత్రం ౫-౩0 నిమిషములకు — రాత్రి ౫-౩1 నిమిషములకు
రెండు ప్రదర్శనములను మిక్కిలి అపూర్వమైనవి, అద్భుతమైనవి
12 సం॥ రమలను లోబడినవారికను అన్ని తరగతులకును మాటికి మాత్రము సగముచార్జ్ తీసుకొనబడును.
కిక్సెట్టు ధరలు:— రు. 3, 2, 1, గాలిరి అ. 0—౧—0 సి. రామాయజం, మేనేజరు.

ఉత్తరరాష్ట్ర వాయుడానికి తెలియక ఎందుకు దీర్ఘాచన చేస్తావు
జగత్ ప్రసిద్ధమగు కే. యమ్. బెనర్జీగారి ఆంగ్లలెఖావలి
అను గ్రంథమునందు ఉత్తరములు వ్రాయుటకు కావలసిన అన్ని విషయములు పూర్తిగా యున్నవి. ఆగ్రంథమును చదివిన నీవు నేర్చుకొనుము.

ఆగ్రంథమునందు ఉత్తరములను వ్రాయుటగూర్చి వ్యాకరణము, లోకో కులుమున్నగువానిని గూర్చియు అవసరమైనంత విషయములను తెలుపుప్రకరణములు చాలగలవు. అనేక విషయములనుగూర్చి నమోనాఉ త్తరములు కూడా విస్తారముగా నున్నవి. వ రకమునకు, వ్యాపారమునకు, దావాలకు, కేసులకు, ఇతరవిషయములకు సంబంధించిన అనేక ఉత్తరములను అనేక రకములకు ఘాతములను ఉన్నవి. విద్యార్థులకు కూడా చాల ఉపయోగకరము. వెల పోస్తేజి గాక 1-12-0
ఉత్తరములు ఇంగ్లీషులోనే వ్రాయవలయును.

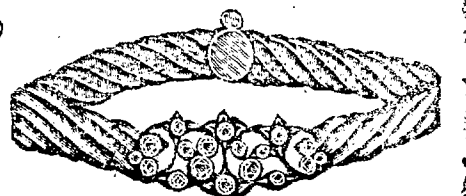
Industry Office (Book Depot) Shambazaar, CALCUTTA

న మ్మ క ము

పురుషుల చేతి గా లు సు లు.

క ల్పి లే దు

పురుషుల చేతి గా లు సు లు.

1842 మో సము లే దు

యా మూడు విషయములను ప్రతి ఒక్కరు గమనించ తగినది.

ప్రస్తుత కాలపు నాగరికమునకు తగినట్లు అనేక సుందరమైన మాదిరిలలో ఈ గొలుసులు 2 1/2 సవరము ఎత్తు మొదలుకొని 6 సవరములు ఎత్తులవరకు తయారు చేయబడును. చేదారం మజూరి రు. 5 మొదలు గు 15 ల వరకు గలదు. మోపుకు పువ్వరాగ కములుము, పట్టె కెంపులు, సీమకములుము అనుర్చిన ప్రత్యేకముగా సొమ్ము చేర్చించవలసియుండును. సవరము బంగారుకు, సీమ వెండికి పూచీచెప్పడు. 172 పురుషుల చిత్రమైన క్యాటలాగు 1.కి ధర గు 1

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,
25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

మదరాసు శాసనసభ

తిరిగి సమావేశమగుట

ఇరిగేమనుబిల్లుపై చర్చ

నేటిదినము ఉదయం 10.11 లకు మదరాసు శాసనసభ 111 బిల్లు. డి. శాసనసభకు అధ్యక్షతన ఉండి సమావేశమైనది. సభ్యుల ప్రశ్నోత్తరములు జరిగినవియు గవర్నరుగారి రంగీకరించిన బిల్లులను అధ్యక్షులు సభ్యులకు చదివి వినిపించిరి. తదనంతరము ఇరిగేమనుబిల్లుపై చర్చ ప్రారంభమైనది.

గవర్నరుగారు ఆమోదించిన బిల్లులు

క్రిందిబిల్లులు ఇదివరలో శాసనసభ్యుల యామోదమును బడసి గవర్నరుగారి అంగీకారమును పొందినవి.

- (1) అభ్యుత్థాన వేతనపుబిల్లు 26-10-24
- (2) మదరాసు స్టేజిబండ్లు, హాంకీబండ్ల (సవరణ) బిల్లు 1-10-24
- (3) మదరాసు పురపాలక (సవరణ) బిల్లు 1-11-24

1924-25 సం॥కు సప్లిమెంటరీ గ్రాంటులు

గవర్నరుగారియొక్క శిఫార్సుపై గా॥ పానుగల్లు రాజాగారు కింగ్ పాతకాలయొక్క ప్రస్తుత సహాయ డైరెక్టరు వేతనముకొరకు రూ 14,070 లు ప్రభుత్వమువారు కాన్సిలువారినుండి కోరుతున్నారని ఉపపాదించిరి.

ఉపపాదన సభ్యులెల్లరు అంగీకరించిరి.

చిత్తుతిర్పానము

1920 సం॥ మదరాసు స్థానిక స్వపరిపాలనచట్టము 201 వ సెక్షనుయొక్క 1 వ సభాసెక్షనుక్రింద ఇవ్వబడిన అధికారములచే స్థానిక ప్రభుత్వమువారు సదరు చట్టముయొక్క 2 వ సెక్షన్లు క్రిందివిధముగ మార్చబడుట కంగీకారము కోరుతున్నారు.

2 వ తీర్మానము "జరిగిన చర్చయొక్క నకలు" అనుమాటకు మారుగ "చర్చయొక్క మినిట్సునకలు" అనుపదము జేర్చవలెను. పై ఉపపాదన గా॥ పానుగల్లు రాజాగారిచే జేయబడి సభ్యులయొక్క ఆమోదమును గాంచెను.

ఇరిగేమనుబిల్లు

16 వ క్లాసు

ఇరిగేమన్ వర్క్సును బాగు చేయువలసినప్పుడు భూస్వామి, రైతు, లేక ఖానుందు బాగుపరచుటకు వలయు, విధానములు, దాని కగు వ్యయములను తెలుపుచు కలెక్టరున కొక నోటీసు జారీ చేయవచ్చును. కలెక్టరు అట్టి నోటీసునంద సంతకముతో ఇరిగేమన్ వర్క్సును బాగుపరచని పక్షమున సదరు భూస్వామి రైతు లేక ఖానుందు తానే బాగుపరచి ప్రభుత్వమువారు భరింపవలసిన ఖర్చును రాబట్టవచ్చును. బాగుచేయు నావశ్యకతనుగురించి నోటీసుఅందిన రి నెలలలో కలెక్టరుగారు భేదాభిప్రాయాలై అందుకు రెండవ పక్షమువారు అంగీకరించినచో, కలెక్టరుగారు ఒకనిని భూసంబంధము గలవారు ఎన్నుకొనిన మరొకరున్నగుల పంచాయతీ సమక్షమున సదరు విషయము విచారింపబడవలెను పంచాయతీ దారులు బాగుచేయుట అవసరమేదా? ఎంతవరకు వసరము? అందువిషయము నిర్ణయించెదరు. వారు ఏకాభిప్రాయము గానిపక్షమున పంచాయతీదారులెన్నుకొనినమరొక మధ్యస్థ రికిగాని లేక అధికారిక పంబంధించిన ప్రిన్సిపల్ సివిల్ కోర్టుచే నియమింపబడిన వానికిగాని వివరింపబడును. పంచాయతీదారులయొక్కగాని మధ్యస్థ రియొక్కగాని తీర్మానము ఖానుమరుపబడి ప్రభుత్వ అంగీకారమును గాంచును. తీర్మానానంతరము ఒకసంతకముతో కలెక్టరు ఇరిగేమను వర్క్సును బాగుచేయించని పక్షమునసదరుభూస్వామి, రైతు లేక ఖానుందు తాను స్వయముగ బాగుచేసి ప్రభుత్వము వారి సంగకలసిన మొత్తమును రాబట్టుమనవచ్చునను సవరణ టి. ఆర్. వెంకటరామశాస్త్రియార్ గారు ఉపపాదించిరి.

ఉపపాదన సభ్యుల అంగీకారమును పొందెను. 19 వ క్లాసుపై ఆర్. వై. అంకినీడు ప్రసాదబహద్దరువారియొక్కయు 20 వ క్లాసుపై బి. మునిస్వామి నాయుడుగారియొక్క సవరణలు చర్చనీయములగు అంగీకరింపబడలేదు.

ఈసమయమున అల్పహారములకు సభ్యులు లేచిరి.

ప్రశ్నోత్తరములు

అస్సామిలో నున్న కూలీలు

ఎ. రంగనాథమొదల్యారుగారు:—అస్సామిలో కూలీలు లో నింకను పనిచేయుచున్న కూలీలవారికి అచ్చటి పరిస్థితులు నచ్చి సంతృప్తికరముగా మిమ్మారని ప్రభుత్వమువారు నమ్ముచున్నారా? అట్లు నిర్ధారణ చేసికొనుటకు యేమి ప్రయత్నములు జేసిరి.

ఉ:—అస్సామిలో నున్న కూలీలకు సంస్కృతిగలదని నమ్ముటకు ప్రభుత్వమువారికి కారణ మగుపడుటలేదు. కావున అందు విషయమై యెట్టి ప్రయత్నము జేయదలచెట్టలేదు.

రంగనాథమొదల్యారుగారు:—పాడినను గారు యీవిషయమున విచారించి యుండిరి. దానినిబట్టి యేమి నిశ్చయించి రో ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించెదరా?

సర్ ఆర్థుర్ న్యాపుగారు:—విచారణ యింకను ముగియలేదు. కావున యెట్టి ప్రకటనము జేయ వీలులేదు.

ఎస్. సత్యమూర్తిగారు:—అస్సామిలో కాష్మీర పరిస్థితులు సంస్కృతికరముగ నున్నవని నమ్ముట జేయున సమాచారము దెలియవచ్చినదా?

సర్ న్యాపు:—అట్లు సరియగుమాచార మేమియు లేదు.

ఎస్. సత్యమూర్తిగారు:—కూలీలు దెలిపిన యందంతము తప్ప మరేదీజూడ, అస్సామిలో కూలీలు కష్టముల బడుచున్నారని గా॥ భర్తనకు నవ్యకము బుట్టింపబడదా?

"స్వరాజ్య"పత్రికా ప్రతినిధి

హైకోర్టుజిస్ట్రారుని అమర్యాద

మహామదు మానాసేటుగారు

ప్ర:—హైకోర్టులో ఇంజీనీరులు బ్యాంకుకేసు విచారింపబడునపుడు రిజిస్ట్రారు స్వరాజ్యప్రతినిధిని అస్థానమునుండి పొమ్మని చెప్పుటకు తన బూటుకాళ్లతో మర్యాదలేకుండ ప్రోసెసుని ప్రభుత్వమువారి రెగియన్నారా? (2) రిజిస్ట్రారు తనచర్య జేయకమాధాన మిచ్చెను. ఇవ్వకుండినచో యికముందైన యిమ్మని గోరెదరా?

ఉ:—ప్రభుత్వమువారి విషయమున పత్రికలలో చదివిరి. (2) ఈవిషయము చీపు జస్టిసుగారి అధికారముక్రిందకు వచ్చును.

పిదప సప్లి మెంటరీ ప్రశ్న లేవిధముగ జరిగెను.

ఎస్. సత్యమూర్తిగారు:—రిజిస్ట్రారు సివిల్ సర్వీసులో నివాడగుటచే ఆతనిపై అమర్యాదగా ప్రవర్తించినందులకు చర్యదీసికొనుటకు ప్రభుత్వమువారికి హక్కులేదా?

లామెంబరు:—చీపు జస్టిసుగారికి తోడ్పడమని బట్లరు గారిని నియమించితిమి. ఆయన చీపుజస్టిసుగారు దెలిపినట్లు చర్యదీసికొనును. రిజిస్ట్రారుగారి ప్రవర్తనగూర్చి చీపుజస్టిసున కప్పుడే దెలియజేయబడియుండునని నమ్మెదను.

జి. ఎ. సాలదానాగారు:—వారివిషయమున యేమిచర్యదీసికొనిరో ప్రభుత్వమువారు హైకోర్టువారిద్వారా తెలిసికొనరాదా?

లామెంబరు:—అది అసలు ప్రశ్నకాదు.

ప్రాప్తు నెలక్కును బోర్డు

అబ్బాసు అలీఖాను:—1, ప్రాప్తు నెలక్కునుబోర్డుసభ్యులెవరు, వారిజీతములెంత (2) అందుకుద్యోగితిరులగు వారిని సభ్యులుగా నియమింపమని ఎవరసలహా జేసిరి. (3) బోర్డునియమింపబడినవారినుండి ఎంతకుండినద్యోగి కాఖులందువిజాతివారిని నియమించిరి? (4) ఎంతకుండి మహమ్మదీయులు ఉద్యోగములకై దరఖాస్తుజేసిరి. ఎంతకుండి నియమింపబడిరి. 5, ప్రాప్తు నెలక్కునుబోర్డు ఎన్నాళ్లచరకుండును.

ఉ:—1, సభ్యులు: ఉద్యోగులు:—1. ప్రభుత్వప్రధాన కార్యదర్శి 2. సర్జను జనరలు. 3. విద్యాకాఖు డైరెక్టరు. ఉద్యోగితిరులు: 4. డి. బి. డబ్ల్యు. ఎల్. వెంకటరామయ్యగారు. 5. ఖా. సా. మీరు రాజాద్రితు సాహెబుగారు. వీరికి బోర్డుసభ్యులుగా నేమియును జీతములులేదు.

(2) ప్రభుత్వమువారి ప్రశ్నకు జవాబియరు. (3-4) బోర్డువారు అభ్యర్థులను తగిన వారిని యెంచుటయేగాని నియమింపరు. (5) ఈ రాష్ట్రమునందు పబ్లికుసర్వీసు కమిషను ఒకటి నియమింపబడునరకు యీ బోర్డునుంచెదరు.

డా॥ నరేశముగారు:—అభ్యర్థుల నెట్లు ఎంచుకొనిరి. ఏసంఖ్యమునుండి యెంతకుండిన ఏఉద్యోగకాఖకు నెంచుకొనిరి.

న్యాపుగారు:—ఉత్తరువునకు గడువుకావలెను.

డా॥ నరేశము:—ఈ ఎన్నికసంఖ్య ప్రాతినిధ్యములు గూర్చి గల జి. జి. ప్రకాశము ఇరిగిరా?

న్యాపుగారు:—అవును.

డా॥ నరేశము:—మహమ్మదీయులెంతకుండి దరఖాస్తుజేసిరి. ఎంతకుండి నియమింపబడిరి.

సర్ న్యాపు:—నేనేమియు ప్రకటనజేయజాలను.

ఎస్. సత్య:—పబ్లికుసర్వీసుకమిషను నియమించుట మహమ్మదీయుల ప్రభుత్వమువారు ఎప్పుడు నిశ్చయించెదరు?

సర్ న్యాపు:—ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ఉత్తరువున కై యెదురుజూచుచున్నాము.

ప్రభుత్వసభ్యుల ప్రవర్తన

ఈదిన ప్రశ్నోత్తరముల సమయమున, ప్రభుత్వ ఆర్థిక సభ్యుడగు గ్రహముగారు హాజరుగాలేదు. ప్రభుత్వసభ్యులు గావించుచున్న ఈచర్యను సత్యమూర్తిగారు తీవ్రముగ నాడే పిలిచిరి. ప్రభుత్వసభ్యులు, సభాకార్యక్రమకాలమున సభయందు హాజరు గాకపోవుటచే, వారిని ప్రశ్నలకు గుటగుగాని, ప్రశ్నలకు సరియగు సమాధానములనందుటకు గాని వీలులేకున్నది. గత సమావేశమందుగూడ, తుది రెండుదినములలోను అభివృద్ధి కాఖుమంత్రి ఇల్లేయినరెన్ను. ఇట్టిచర్య సభాగౌరవమునకు చాలభంగకరము. అధ్యక్షుడిట్టిచర్య నేమాత్రమంగీకరింపగూడదు. ఇకమీదజైనను ప్రశ్నోత్తరముల సమయమున ప్రభుత్వసభ్యులందరు సభలో నుండునట్లు జూడవలెను. అని సత్యమూర్తిగారు దెలిపిరి.

అధ్యక్షుడు డందులకు సమాధానమొసగుచు, వెనుకటిసమావేశమున అభివృద్ధి కాఖుమంత్రియు, ప్రస్తుతసార్థికసభ్యుడగు గూడ ప్రశ్నలకు తమసహోద్యోగులు ప్రత్యుత్తరములనుసలుల సేర్పాటుజేసికొని ఆవిషయమును నాకుదెలిపి ఆనుమతిచ్చుచు కొనిరి అని నుడివెను.

గుంటూరు శారదా నికేతనమునకు తాలూకాబోర్డు

విరాళము

క్రీమాను శశిభూషణ రథోగారు:—గుంటూరులో శారదానికేతనమునకు తాలూకాబోర్డువారు రూ 15 ఒసగి నందులకు ప్రభుత్వమువారి నాడేపించి, అక్రమవ్యయమని ఉత్తరువుజేసియుండిరా? ఉ:—అవును ఆడేపించియుండిరి. సర్ చార్జి ఆర్డరు విషయము తెలియదు.

(2) శారదా నికేతనము బాలికలకు విద్యగరపుసంస్థగాదా? అందు 200 మంది బాలికలున్నారా? ఉ:—అది బాలికాపాఠశాలయని తెలుపబడెను. అందెందున్నారో తెలియదు.

(3) ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకు బంధులలో స్థానికసంఘము లొసంగిన గ్రాంటునకు ప్రభుత్వమువారిదివర కంగీకరింపలేదా? ఉ:—అవును అంగీకరించిరి.

(4) శారదానికేతనము స్థాపించినవారి రాజకీయాభిప్రాయములు ప్రభుత్వము వారికి సహించుటయే విరాళమునంగీకరించుటకు కారణమా? లేకున్నచో సభ్యులచర్య అక్రమవ్యయమనాచమని ఉత్తరువేల ఒసంగిరి?

ఉ:—శారదానికేతనము రికగ్రేడ్జు కాబడిన సంస్థగాదు. అక్రమవ్యయఉత్తరువును ప్రభుత్వమువారి సంగలేదు. అడిటరుగా రొసంగిరి.

పి. అంజనేయులుగారు:—ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల కొసంగిన గ్రాంటు అంగీకృతమేనా?

విద్యామంత్రి:—ప్రశ్నకు గడువుకావలెను.

ఎస్. సత్యమూర్తిగారు:—శారదానికేతనమున కిచ్చిన స్థానికసంఘ గ్రాంటునకు ఆడేపణయేల వచ్చెను.

మంత్రి:—అది రికగ్రేడ్జు కాలేదు కనుక

ఎస్. సత్యమూర్తి:—చంతాలిచ్చు విషయమునగూడ ప్రభుత్వమువారు స్థానిక సంఘముల నాటంక పరచెదరా?

ఉ:—రికగ్రేడ్జు అయినపాఠశాలలకు మాత్రమే విరాళమొసగుటగలగియున్నది.

కృష్ణజిల్లాలో వంటెన

నిడదవోలువద్ద నరసాపురం ఇసపాతెరకోడ్లు విడబడుచోట పబ్లికువర్క్సు కాలనీ (మడుగు)పై వంటెన లేకపోవుటచే ప్రయాణికులకు బండ్లకు చాలయిబ్బంది గలుగుచుండుటచే ప్రభుత్వమువారు స్వయముగాగాని, స్థానికసంఘములకు చెప్పి గాని ఒక వంటెన నియమించెదరా యని మున్సి అబ్దుల్ వాహబుసాహెబుగారు ప్రశ్నింప, ప్రభుత్వమువారి కావిషయము తెలియవచ్చుటలేదనియు, తా మాపనికి పురస్కరింపకొనజాలరుగాని కృష్ణజిల్లాబోర్డువారికి దెలియబరచెదనియు ప్రత్యుత్తరమువచ్చెను.

జిల్లాబోర్డులలో ప్యాసులుకొని ఇంజనీర్లు

ఎస్. సత్యమూర్తిగారు:—ఈరాష్ట్రమునందు ప్రభుత్వ జిల్లాబోర్డులయందుమునిసిపాలిటీలయందు తగినపరిక్షలు ప్యాసుగానివారి ఇంజనీరులుగాను అసిస్టెంట్ ఇంజనీర్లుగను నియమింపరా?

ఉ:—అసిస్టెంట్ ఇంజనీరులుగా నున్నవారికి పరీక్షలు పాస్యకా, నవసరములేదని కొందరికీ వయసును ఉత్తర వా సంగబడెను. ఇంజనీరులకు ప్రత్యేక అర్హతవిన్నులు లేమియు లేవు. అసిస్టెంట్ ఇంజనీరులకు నియమించుచున్నారు.

అస్టెంట్ ఇంజనీరు ప్రత్యేకించిరి? అని యడుగ 1920 సం|| నుండి ఐదుజిల్లాలలో 5 గురు అసిస్టెంట్ ఇంజనీరు పదవులకు అర్హులుగా ప్రత్యేకించిరిని తెలిసిరి.

ప్ర:—పరీక్ష పాస్యకావని తోలికేసి పాస్యకాని వారి నేల నియమించిరి?

ఉ:—సానిక సంఘములవల్లము 70 సె|| ప్రకారము అసిస్టెంట్ ఇంజనీరులపనికి తగినవారిని జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడు నియమిం పవచ్చును. మంచి తగిన అవకాశము గలవారిపట్ల పరీక్ష పాస్యకలను గమనింపకయే నియమింపవచ్చునని కొందరిని ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకించిరి. పాస్యకావని పంపిణీనట్లు తెలియరాదు.

బ్రాంచి రైల్వే అధికారము

ఎ. రంగనాథం మొదల్యారుగారు:—ఇంజనీరులు రైలు ల్వేలు గాక బ్రాంచి, ఫీడ్లర్ రైల్వేలు గూడ రైల్వే బోర్డువారి యాధీనమునం దున్నవా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—బ్రాంచి రైల్వే స్టేషన్లును ఖాయపరము అధికారమును సానిక ప్రభుత్వముల కొసంగమని ఎన్నడైన ప్రభుత్వమువారు ఇండియాదొరతనమును కొరియుండిరా? ఇక ముందు కొరెదరా?

ఉ:—లేదు.

మాంబళము నగర నిర్మాణ యేర్పాటు

మహమ్మదు మాసానేలుగారు:—మాంబళము నగర నిర్మాణ యేర్పాటులను ఎన్నాళ్లవరకు నిలుపు జేసి యుంచె దరు. కోడ్ల నిర్మాణకార్యము ప్రారంభించి కోడ్లు నిర్మించి నచో భూములగూర్చి యేమిజేయ నిశ్చయించిరి?

ఉ:—మాంబళమునందు 623 ఎకరము లిమ్మలి కార్పొరేషనువారు జూలయిలో ప్రభుత్వమును కొరియుండిరి. పరీక్ష జేసినపిదప కొన్ని సవరణ లవసరమని దలచి అందులక కార్పొరేషనువారి యనుమతి గోరిరి. అని యింకను అందలేదు. స్క్రీము అంగీకరింపబడగానే కోడ్లవేయట ప్రారంభ మగును. ప్రస్తుతము నూచింపబడిన స్క్రీము ప్రకారము భూమి యింకా తి గా విభజింపబడును.

(1) మార్కెట్లు, వైద్యశాలలు, పాఠశాలలు, పోలీసు స్టేషను, ప్రభుత్వ కార్యాలయములు మున్నగు పబ్లిక్ భవనము లు కట్టబడు ఎకరములు	16
(2) ఇండ్లమధ్య పాద్యులు పూలతోటకు	12
(3) ఆటలకుగాను కొంత భూమి	92
(4) కోడ్లకుగాను	101
(5) ప్రతేకవ్యక్తుల యిండ్లకు	402
	623

ప్ర. (2):—ఈ స్క్రీము జరుపుటకు యిప్పటికి ఎంత భూమి అక్రమించుకొనబడెను. ఇంక నెన్ని వశపరచుకొనవలసి యున్నది. ఎంతివ్వయ్యమనును.

ఉ:—ఇప్పటికి 511. 52 ఎకరములు స్వాధీనపరచు కొనడమైనది. వ్యయమురూ 5,07,869. ఇంక నెంత అవసర మగునో ఇప్పుడు చెప్పబడు పిలులేదు.

ప్ర:—నగర నిర్మాణమునకు ప్రత్యేకింపబడిన ఫ్లములో యిప్పుడు ఇండ్లకట్టుకొనినవారి పనియేమియును?

ఉ:—అట్టివారి భూములు, ఫ్లము ప్రభుత్వమువారిం గీకరించిన స్క్రీములో చెలిపిట్లుగా పరిష్కరించబడును.

ఎక్సు సర్వీసెస్ అసోసియేషన్

రంగూను, నవంబరు 11:—జూబిలిహిల్స్ లో ప్రతిసం వత్సరము జరుపబడుచున్నదేమిదో తెలుపడెను. విందునకు 20 మంది పిలువబడిరి. గవర్నరుగారు హాజరై రాజగారి వైస్ర ముల ఆరోగ్యభివృద్ధులను గోరుచు బర్మా ప్రభుత్వ ప్రధానకార్యదర్శి ప్రసంగించెను. రంగూను బ్రిగేడు యాజమాన్యము వ హించిన లెఫ్టెనెంట్ కర్నలు కార్ బాకు గారు సమాధానమిడిరి. సంఘం ఉపాధ్యక్షుడును. రంగూను విశ్వవిద్యాలయ రిజిస్ట్రారు గారును నగరపంచాయెలుగారు ఆధిపుల ఆయురారోగ్యభివృద్ధి గోరెను. గవర్నరుగారు దుచితరీతిని సమాధాన మిడిరి. విందు నంతరము భోజనము చేయబడెను.

(అ. ప్రె.)

కాకినాడ

(స్వకీయచిత్రభరి)

పురపాలక సంఘము

నవంబరు 11:—రెవెన్యూ సాయంకాలము 5 గంటలకు కాకినాడ పురపాలకసంఘము సమావేశమయ్యెను. సభాధ్యక్షుడైన జి|| బి|| కొమ్మరెడ్డి మార్గసారాయునిమాన్త్రి నాయుడు గారు సుమారు 2 మాసములు జబ్బుపడి పునర్జీవియై పునః ఆరోగ్యము గల్గి సభకువచ్చి కార్యక్రమము చక్కగా నడిపింప గల్గినందులకు మానతోషమును తెలియచుచున్నాము. పరమేశ్వరుడు ఆయనకు సంపూర్ణమురారోగ్యముల బ్రసాదించి ప్రజావేషకు దోడ్పడునట్లు జేయుగాక!

సూతనముగ నెన్నుకొనబడిన సభ్యులు 5 గురు వచ్చి ప్ర మాణముజేసిరి. వారు దర్బా శంకటేశ్వరాచారాజు, నేట కంటి క్రినివాస కోనేట్రావు, క్రికాటకల్లు శంకట్రావు, వా మోదర కృష్ణమాన్త్రి నాయుడు, ముంజులూరి రామన్నగారు. పెక్కువిషయములు యోచింపబడెను. అందు కొన్నిముఖ్య మైనవి:

మంచినీళ్లు

కేసరికాలములో కాలవలు మాయక పూర్వము: కాకినాడకు మంచినీళ్లు సరైవేయటవలన యితరకాలవలు మూసి వైచి చామర్ల కోటకాలవను పూరింపవలసి వచ్చుచున్నది. అందు వలన రెండవంట సాగుబడి చేసికొను రైతులకు నీటివనరు తక్కువయై చాలకష్టపట్టములు పొందుచున్నార. కనుక మంచి నీటిసరైవెనిగించి ఏవైనవిధానములు మంజూరుచేయబడినవా లేక ఆలోచనలో నున్నవా తెలియజేయవలసినదని కోరుచు గోదావరి తూర్పు డెల్టా ఎగ్జిక్యూటివు ఇంజనీరు 1-10-24 తేదీని పురపాలకసంఘాధ్యక్షునకు ఉత్తరము వ్రాసెను. దానికి ప్ర త్యుత్తరము యిచ్చుటనుగించి యిట్లు తీర్మానింపబడెను మూడుమాసమలవరకు మంచినీళ్లు నిల్పిచేయటముగాను చామర్ల కోటవద్ద రిజర్ వాయిర్లు నిర్మించుటకు ఒకవిధానము సానిటరీ ఇంజనీరుతో ఆలోచింపబడుచున్నది. అందునిమిత్తము రూ 1,500 లు వ్యయము చేయటకు ఏర్పాటుచేయబడి ఆయన ఆ ధీనమున నుంచుడెను. గోదావరినీటిలో సమృద్ధిగా ఎక్కువ మట్టము న నీరున్నప్పుడు మార్చి నెలలో నీరు తగ్గిపోవునను సమయములో చాలినంత నీరు చామర్లకోట కాలవకు విడిచిపెట్టినయెడల రైతుల యిబ్బంది చాలవరకు తగ్గును. కాకినాడకు నీటిసరైవె అగును గనుక అట్లు చేయవలసినదని కోరుటకు తీర్మానింపబడెను.

స్థాయి సంఘములు

సభ్యులు నోటీసు ఇచ్చిన తీర్మానములు ప్రశ్నలు చాల గలవు. అవి యన్నియు ఉపసంహరించుకొనబయె రాబోవు సభకు ఆపివేయబయె తటస్థించెను. పని త్వరగా జరుగుటకు నెలకు రెండుసభలు బదులుగా మూడుసభలు కావలసినదని అది ఉపసంహరించుకొనబడిన. తీర్మానముమీద లక్ష్మీరాజు సుబ్బారావుగారు ఒకసలహా నిచ్చిరి. సంఘమువారియెదుట ప్రతి చిన్న విషయమును నమ్రయందుటచేత చాల కాలపాక మగు చున్నదనియు, ఆట్లలో చెప్పబడిన రీతిని స్థాయిసంఘములు (Standing Committees) ఏర్పాటుచేసి కొన్ని అవసరవిషయములు చిల్ల రచయములు తీర్చివేయుటకు విడిచిపెట్టి వాటికేవో కొన్ని నియమాను లేర్పంచి చేసినయెడల సంఘము వారికి చాల శ్రమతిగ్గునని చెప్పిరి. సభ వారంగీకరించి స్థాయి సంఘము లేర్పరచు విధానమును తయారు చేయవలసినదని దాసు గారిని మరీకొండలు న్యాయవాదసభ్యులను కోరిరి.

ప్రాథమిక విద్య

సుమారు రూ 82,750 లకు ప్రాథమిక విద్యవిషయమై రివెన్యూ స్ట్రీమేటు చేయబడెను 1925-26 సం||నకు రూ 83,860 లు ఖర్చు, రూ 84,360 లు ఆదాయమును బడ్జెటుచేయబడెను. కర్మవిద్య (Manual and Vocational training) నిమిత్తము ఇస్తుందనుకొన్న గవర్న మెంటు గ్రాంటులో రూ 2,400 లును చేర్చబడి సంఘమువారిచే బడ్జెటురైజు చేయబడెను.

ఇతరములు

పిచ్చికుక్కలు ప్రభుత్వశివకులను కరచినప్పుడు జిల్లా హెడ్డుక్వార్టర్స్ హాస్పిటలునందు ఉచితముగా చికిత్స చేయ వలెనని 2-10-24 తేదీ ప్రభుత్వప్రకటన మున్నది. అట్టివిధము గానే అందు చెప్పబడిన నియముల ప్రకారమే పురపాలక సంఘసభ్యులకు సంఘమువారి ఖర్చులతో కుక్కకాట్లకు చికిత్సచే

యవలసినదని దుగ్గిరాల నూత్యప్రకాశరావుగారు సలహానిచ్చితి. అందులకు సంఘమువారు అంగీకరించిరి.

హెల్తుఆఫీసర్లకు వైస్రమునకుగల కొన్ని అధికారముల నీ యవలసినదని ప్రభుత్వప్రకటనము వచ్చినది. దానిని రికార్డుచేసిరి. కాబట్టి కాకినాడ మ్యూనిసిపల్ హెల్తుఆఫీసరునకు ఏవిధమైన అధికారములు యివ్వబడలేదని యర్థము.

డిక్రూజుగారు చనిపోయిరి

నేటి యుదేయమున ఎడ్వర్డు హార్బాగ్ డిక్రూజుగారు స్వర్గస్థు లైరి. ఈయన క్రిస్టియన్ పురపాలకసంఘములో సుమారు 25 సంవత్సరములు సభ్యుడుగాను సుమారు 20 సంవత్సరములు వైస్ చైర్మన్ గాను నుండి ప్రజాసురంజకుడై పని చేసెను. వృద్ధులగుటచేతను దేహపటిమ తవ్వటచేతను ప్రజావేష ను విరమించి సుమారు 5,5 సంవత్సరములనుండి విక్రాంతి దీసి కొనుచుండిరి. రాజకీయమునందు యాయన పాల్గొనలేదు. కాని ప్రజావిషయమందు చాలవరకు తోడ్పడెను. పక్షవాతముతో నుండియుగూడ, గత మ్యూనిసిపల్ ఎన్నికలలో తనవోటు నిచ్చుటకు బంజిమీద శ్రమతో వచ్చి కాంగ్రెసు అభ్యర్థికి తన వోటును బహిరంగముగా నిచ్చెను. ఈయన ఇశ్రాతి టికి సుమారు 80 సంవత్సరములు జీవయాత్ర చేసేయుండవోపు? పిరి యాత్మకు శాంతి కలుగుగాక. ఈయనకు బంబునకు మనసానుభూతిని తెలుపుచున్నాము. విచారనూచకముగా నేను మ్యూనిసిపల్ ఆఫీసును యితర మ్యూనిసిపల్ సంస్థలను మూసివేత చుబడెను.

పురపాలక సంఘసభ్యుల దావా

పురపాలక సంఘసభ్యులు కుదురాసు లోక్ సభకు ఆక్సాంట్ల ఆడిటరుమీద మామనా మహ్మదాళీగారి కివ్వబడిన సన్యాసపత్రము అప్పుఖర్చుల విషయమై సర్పార్టీ చేయుట ఆశాస్త్రియమని దాఖలు కావడిన పిటిషన్ శేషు డిసెంబరు 5 న తేదీకి వాయిదా వేయబడెను.

నరియైన ఎన్నిక

కాకినాడ తాలూకాబోర్డు ఉపాధ్యక్షుడు వింజమూరి రామమూర్తిగారు దుగ్గిరాల వెంకటనార్య ప్రకాశరావుగారి జిల్లాబోర్డు సభ్యుల ఎన్నిక చెల్లరాదని కాకినాడ సబు కోర్టులో దాఖలుచేసిన పిటిషను విన్నను ఖర్చులతో కొట్టివేయబడెను. ప్రకాశరావుగారి యెన్నిక సరియైనదని ఆక్షేపణ లేదని తీర్పు చెప్పబడెను.

పేకి (గోదావరిజిల్లా)

(ఒకచిత్రభరి)

మాగ్రామమునకు 4-11-924 తేదీని బ్రహ్మశ్రీ పుణ్ణి ఉమామహేశ్వరశాస్త్రిలువారును వాశిశిష్యులగు గంటి పెద పూడి వాస్తవ్యులను కేతావధానులను అగు సువర్ణ మార్గసారాయణశాస్త్రిలువారును దయచేసిరి. మాగ్రామములోనున్న సరస్వతీలియ పుస్తకభాండాగార సంఘమువారును పౌరులయొక్కయు ఆచార్యులయొక్కయు శ్రీ ఉమామహేశ్వర శాస్త్రిలుగా రు యానాడే పుణ్య శ్రవణమును భక్తి కైరవార్గములగుంచి బోధకముచేసి యాగ్రామ పౌరుల సంతోషాభివృద్ధిలొడించుకొని 6-11-1924 ఎ.తేదీని భాండాగార సంఘమువారి యావర్యక్తిం న శ్రీ సువర్ణ మార్గసారాయణ శాస్త్రిలువారిచే అష్టావధానమును బయ్యప్రదముగ జరుపబడెను. వీరి అనర్గు శ కవితాధోరణి యు పురాణశ్రవణమును ఉభయభాషాపండితులైన భాండాగారసంఘమువారిని పౌరులను మిక్కిలి సంతసించజేసెను. ఈసభకుదయచేసి చక్కగా పరీక్షించి ఉమామహేశ్వర శాస్త్రివారికి సంఘభ్యులచేతనున్న పౌరలవేతనున్న కృతజ్ఞతాపూర్వక నందనములున్న శతాభివాదనలకు మ్యూనారాయణ శాస్త్రిలుగారి తమకృతజ్ఞతను వెల్లడించుటకును భాండాగారసంఘమువారు ఒక సుందరపత్రమును సమర్పించబడెను. తదంతరమున జాతీయాభివృద్ధినిగురించియు మాతృభాషాభివృద్ధినిగురించియు ప్రస్తుతి పరీక్షింపబడినందు విపులముగా వుపన్యసించు క్షాస్త్రిలువారి ముంగళల్లోకములతోనున్న పౌరుల కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనములతోనున్న సభ జయప్రదముగ ముగిసెను

రోమహరి ఉగాది 1-8-0-8-0

ఈ భిక్షమును నీటితో కలిపి పట్టించిన శామసులగూని నియమములలో ముదలంట రాతిపావును, దీనివలన చర్మము ను పొక్కదా, మంటయిండెను. రోమములు రాతిపావును

అమ్మతాంజనము దీప్త బొంగుబాయి, మల్లవాళ్లు.

వంగరాష్ట్రమున క్రొత్త నిర్బంధచట్టములు

అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘ సభ

మహాత్మాగాంధీ, డిండిత మోతీలాల్ గార్గ ప్రకటనలు

మహాత్మా

అన్ని పక్షములవారికి ఆహ్వానము

“జరుపవలసిన పనినిగూర్చి కాంగ్రెసువారిలో అనగా బహిష్కరణ స్వరాజ్యపక్షమును మొదలు ఏకీభావము కలుగ వలెను. పిమ్మట సారెండుపక్షములవారు కలిసి తక్కిన అన్ని పక్షములవారికిని ఆహ్వానపత్రాలను బంపవలెను. అందువలన నేను స్వరాజ్యపక్ష నాయకులనుమాత్రమే మొదలు నాలుగించితిమి. బహిష్కరణపక్షము వారితోగూడ నేనాలించి యుండలేదు. ఎంగళాష్ట్ర బహిష్కరణపక్షము వారితోడను, సత్యానంద బోసుగారితోడను మాత్రమే నేనాలించితిని. బహిష్కరణపక్షమువారు రందరిని సమావేశపరచి వారిని ఒప్పించుట తగిన అనుకూలమైన నాకు కలుగలేదు. కాన నేనందు లకు ప్రయత్నింపలేదు. నావ్యక్తి అభిప్రాయమును మాత్రమే ప్రకటించితిని. దానిని దేలియాలిపుడు గమనించి యుచితానుచిత నిర్ణయము చేయుటకు.

మా ప్రకటన మొక విజ్ఞప్తియే

స్వరాజ్యపక్ష నాయకులను నేను కలిసి ప్రకటించిన ఒడంబడిక కాంగ్రెసులోని రెండుపక్షములకును యితరపక్షములకునుగూడ విజ్ఞప్తియే యగుచున్నది. ఇప్పుడైన అన్ని పక్షములవారినిగూడ సమావేశముజరుగవలెను. ఈ నెలలో జరుగనున్న భారతకాంగ్రెసు సంఘసభలో బహిష్కరణ పక్షమువారు తమ భావములను చెల్లించెదరు.

ఎల్ల వారునురాగోరెదను

కాంగ్రెసుసంఘ సభ్యులుమాత్రమేగాక దేశమునందలి వివిధపక్షముల ప్రతినిధులందరూ పాశ్చాత్యసంఘప్రతినిధులూ గూడ ఆసభకురావలసినికోరుదు భారత కాంగ్రెసుసంఘాధ్యక్షుడు మాలానాథపామ్మగారిగారు ప్రకటనయొకటి చేసిరి. నేను స్వరాజ్యపక్ష నాయకులనుకలిసి చేసిన ప్రకటనమును ఆసభవారు సద్భావముతో విమర్శింపవలసియున్నది. మాఒడంబడిక యే నిర్ధారణయని ఎవ్వరునుకలవగూడదు. స్వరాజ్యపక్షమువారిని నమ్మునుమాత్రమే ఆడంబడికబంధించునగాని మరెవరిని బంధించును. తక్కినవారు మాకునచ్చతెప్పుటకు ప్రయత్నింపవచ్చును. అన్ని పక్షములవారునుకలిసి పనిచేయుటకును ఆరీతిగా మన ఆశయము సిద్ధించుటకును వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వనిర్బంధచట్టము తగిన ప్రత్యుత్తర మిచ్చుటకును అరాజకులను సర్వార్థమునకు మరల్చుటకును అనుకూలించునట్టిదియు యంతకంటె ఉత్తమ మగునట్టిదియు నగుపద్ధతి నెవరైన నూచించినచో నేనుగాని స్వరాజ్యపక్షమువారుగాని ప్రతి హాలురముగా నుండము. కావున దేశీయ నాయకులందరును ముఖ్యముగా బొంబాయిలో జరుగు భారతకాంగ్రెసు సంఘసభకువిచ్చిరిగిన సలహా నీహాగోరెదను” అని మహాత్మాగారు సెడివెను.

(హిందు)

డిండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు

వంగరాష్ట్ర నితి

“ఇండియా మంత్రియ రాజప్రతినిధియు నిర్బంధ సామను కనుమరియుటలో వారి యుద్దేశమేమి యుండిన దాని ననుమజుపుచున్న రాజభక్తులకు సుదోష్టాలు స్వరాజ్యపక్షమువైన నే దానిని ప్రయోగించుచున్నారనుటకు నా జ్ఞి సందియములేదు. నేవలము అరాజక కుట్రలానందు రి బాడ కనుగొనబాలకపోవుటచే ఇతిరలను బాధించుటలమన అరాజకులకు భీతి కలిగింపవలెనను యొక ఉద్దేశ్యముతోచియుండవచ్చును. ఏమైననుసరే యితర విధములచే రాజ్యపక్షమువారిని దొరతనమువారు లొంగదీయబాలక పుటచే యిరీతిగా వారాపక్షమును లొంగదీయ బాలిచుటగాని వారి ఆలోచన చాల అవివేకము. ఇట్టి కార్యముల అరాజకులు చేపరక. స్వరాజ్యపక్షము లొంగదు.

రెండు ముఖ్యవిషయములు

రెండు ముఖ్యవిషయములు స్పష్టముగా తెలియుచున్నవి. విప్లవముపట్ల చోకారము నెంతవెల్లడించినను ఎన్నియున్న లను కల్పించినను యారెండు ముఖ్యవిషయములను మరుగుపరచ వలదు. (1) అక్టోబరు 25 వ తేదీని కలకత్తాలోను మరెచాలపట్టణములలోను చాలమందిని అరెస్టుచేసిరి. చాలయిండ్లను సోదాచూచిరి ఇతర దేశాజకులని భవనపవనాలలో కొట్టుకునుగూడ ఆ రెస్టు చేయ బడిన వారిలో లేదు. పి స్టో థ్స్, రిపాల్స్, బాంబులు మున్నగునవేయియను దొంగలేదు. ఈఅయుధములను విస్తారముగా విదేశములనుండి తెప్పించిరిని ఉద్యోగులకు అనుమానముకలదు. (2) మొదటికోశాన అరెస్టుచేయబడిన 72 మందిలో 60 మంది స్వరాజ్యపక్షమువారిలో నున్నవిధులను స్వరాజ్యపక్షమువిషయమున క్రేడ్లగా పనిచేయుచున్నవారును మిగిలిన 12 గురిలోను ఒకరిద్దరు బహిష్కరణపక్షమువారు. వంగరాష్ట్రప్రభుత్వమునకు ప్రతిహతులుగా స్వరాజ్యపక్షము వారు తారతమ్యమున జరిపిన సత్కారమున వారు పనిచేసి యున్నారు. నేనుకాగూకా వాకబుచేసియే యీ మొత్తము లను తెలుపుచున్నాను.

స్వరాజ్యపక్షమువారిని ముగ్గురిని మాత్రమే అరెస్టు చేసి రని కలకత్తా నగరమునందలి అంగ్లో యిండియను దినపత్రిక యొకటి ప్రకటించిన వార్తలో నిజ మెంతమాత్రమును లేదు. అరెస్టు చేయబడినవారిలో చాలమందిని వారిబంధువులు చూడ గోరగా ఉద్యోగులనుమతియ్యలేదు. వారిలో కొందరు పోలీసు యంత్రములో తగుల్కొని ఆప్రావరు అవతారములలో బయటికి రావచ్చును. అట్లు వారు మారుమూల ధరించిచ్చి తమకు స్వరాజ్యపక్షముతో సంబంధమేమియునులేదని చెప్పిన ను, స్వరాజ్యపక్షమువారికి అరాజకులతో గట్టి సంబంధము న్నదని చెప్పినను ఎవ్వరును విస్వయమునొంద నవసరములేదు. పోలీసు మరలలో రూపాంతరము పొందినవారేవనినైనను చేయగలుగుదురునుట నిశ్చయము.

బహిరంగమున న్యాయస్థానమున విచారణ జరుగనపుడు యిట్టివా రేమి చెప్పినను కాదనువారుండరు. “స్వరాజ్యపక్షమువారికి అరాజక కుట్రలతో సంబంధము కలదని దొరతనము నకు స్పష్టముగా తెలిసి నది గాని పక్షము వారందరిత్రై నను చర్య జరుపుటకు దయామయులగు దొరతనమువారు పూనుకొనలేదు” అని ముందెన్నడైన రాజప్రతినిధిగాని గవర్నరుగాని మరియొక ప్రకటన ము చేయవచ్చును.

ఒడంబడిక

“అన్ని పక్షములవారును కాంగ్రెసులో చేరి ప్రభుత్వ కలిసవిధానమును ప్రతిపటిండుట సాధ్యపడుటకే అబద్ధంబడిక ను ప్రకటించితిమిగాన దానిని దేశీయులు సరిగాగ్రహించినచో అది తప్పక నెరవేరగలదు. భిన్నాభిప్రాయములకేమాత్రము నకాశమున్నను అట్టివిషయముల నన్నిటినిగూడ మేమువదలివేసితిమి. అన్ని పక్షములవారును కాంగ్రెసులో చేరుటకు పిలుచేసితిమి

దేశములో పని

కాంగ్రెసులో రెండుముఖ్యశాఖలుండును. శాసనసభలలో పనిచేయున దొకశాఖ, దేశమునపనిచేయునది రెండవశాఖ. దేశమున పనిచేయు విషయమునసామాన్యముద్దయ మైతిని అన్వేష్యతా నివారణమును గూర్చి పనిచేయుటకు ఏపక్షమునకునుగూడ అభ్యంతరముండదు. నాలువడుతుట బట్టలునేయుట ఖద్దరు కట్టయునుగూడ అవసరమేనని అన్నిపక్షములవారును చాలవరకైన సోప్యనకమానకు. అందులకు తగిన కారణములు ప్రకటనమునందే వివరింపబడెను. కాంగ్రెసులో అన్ని పక్షములవారును సామాన్యవిధములపనులను దీక్షగా నెరవేర్చవలెను. అంగ తక్కిన పనులనున్నిటిని వదిలి వేయవలెనని అర్థముకాదు. వంగరాష్ట్రమున నిటులు అక్రమముగ కలిస శాసనముల ననుమజుపుచున్న కాంగ్రెసువారు మిన్నకుందుని

తలంప గూడదు. వారలు లయి న్ను కుండ ఈకలిసచర్యలను తీవ్రముగా నిరసించెదరు. ఈకలిసనములను రద్దుచేయు వరకును అన్ని పక్షములవారును గుచానిని తీవ్రముగా నిరసించుచుండురనియే నేనునమ్మెదను. రందరును కలిసి తమకీష్టము వచ్చిన తీర్మానము నామోది వచ్చును.

అసహాయోద్యమము

అసహాయోద్యమము అపాలలో నున్నచో 1920 కాంగ్రెసునువదలినవారు మరల కాంగ్రెసులో చేరుట కభ్యంతముకలుగును. ఇప్పుడా ఉద్యమమును విరమించుటచే అన్ని పక్షములవారును కాంగ్రెసుసభలో తమ భావములను తెలుపుటకు సభను వశపరచుకొనుటకును గూపీలేర్పడును. విదేశవస్త్ర బహిష్కరణము మాత్రమే అనులోనుండును. ఖద్దరు బట్టలను బాగుగా వ్యాపించిచేసి అవిధనగానే బహిష్కరణము సాగించెదరుగాని ఏకటింగ మున్న పద్ధతుల నవలంబింపరు. అందుకే బహిష్కరణ శబ్దమును నేము వాడకుండ విదేశములలో తయారైన బట్టలను ధరింపగూరు” అను వాక్యమును మాత్రమే వాడితిమి.

శాసనసభలలో పని

స్వరాజ్యపక్షమువారు కాంగ్రెసువారి పక్షమున శాసనసభలలో పనిచేయవలెనని నిర్ణయించబడెను. స్వరాజ్యపక్షము కాంగ్రెసులో ముఖ్యభాగముగా అంగీకరింపబడెను. ఇందులకు కొందరాక్షేపించిరిని తెలిసినగాని దీనినిగూర్చి రెండు పక్షములవారికిని జరిగిన చాదమును గమనించినవారు ఎటుల ఆక్షేపింపగలరో నేను గ్రహింపబాలకున్నాను. 1920 లో కొంతమంది కాంగ్రెసునువదలిపోయినట్లు స్వరాజ్యపక్షమువారెన్నడును కాంగ్రెసును వదలిపోలేదు. అటులకాంగ్రెసును వదలిపోయిన వారినిగూడ మరల కాంగ్రెసులో చేర్చుకొన దలచినపుడు కాంగ్రెసులో నున్న రెండుపక్షములను ఏకీభరింప జేయుట ముఖ్యకర్తవ్యమగునని వేరుగ తెలుప నవసరములేదు. స్వరాజ్యపక్షమువారు కాంగ్రెసులో నుండిన ఒకభాగము. వారిలో చాలమంది యిప్పుడు అన్ని శాసనసభలలోను సభ్యులుగా నున్నారు. శాసనసభలకు వెళ్లుటవసరమని వారు గట్టిగా నమ్ముచున్నారు. కావున శాసనసభలకు సంబంధించిన పనులను ఆపక్షమునకు వశపరచుట సహజము. ఇప్పుడు కాంగ్రెసును వదలినట్టి పక్షములలో శాసనసభలకు వెళ్లగోరువారు కాంగ్రెసులో మరలచేరినచో వారికే స్థానమియ్యబడునని కొందరడిగిరి. వారందరును స్వరాజ్యపక్షమువారితో ఆలోచించి సభలలో జరుగవలసిన పనినిగూర్చి అంగీకరింప గలిగినచో అట్లంగీకరిండుట ఉత్తమపద్ధతి. అప్పుడు వారందరును స్వరాజ్యపక్షమున మిలితమయ్యెదరు. అది కుదురనిచో వేరువేరు పక్షములవారు యిష్టానుసారము శాసనసభలలో పనిచేసెదరు. ఇప్పుడు స్వరాజ్యపక్షమే దేశమున ప్రాముఖ్యతను బడసియున్నదిగాన నాప్రాముఖ్యమందునంతవరకును ఆపక్షమే శాసనసభలలో కాంగ్రెసు ప్రతినిధిపక్షముగా నుండును.

జాతీయమహాసభ

భారతదేశమున జాతీయమహాసభయను నేరు కాంగ్రెసుకేగాని మరిదేనికని వర్తింపదు. ఆసభ తనవిధులను నెరవేర్చుటకు దొరతనమువారు దానిని నిరోధించుచున్నంత కాలమును శాసనసభాసమాఖ్యపక్షములలో అధికసంఖ్యచే ఆమోదింపబడి హెచ్చుమందిని శాసనసభలకు పంపగలపక్షము (ఇప్పుడు స్వరాజ్యపక్షమే అట్టిపక్షము) ద్వారా కాంగ్రెసు శాసనసభలలో పనిచేయుచుండును. రాజకీయస్థితి యిప్పుడుటులున్నచో అటులే కొంతకాలమువరకు నుండునగాని ఇంతలో మారదుగాన శాసనసభలకు ఎన్నుకొనబడిన ప్రజాప్రతినిధులలో జాతీయభిమానులందరును శాసనసభలలో జరుగవలసిన పనినిగూర్చి ఏకీభరిండుటకు నాకు ప్రబలమగు నిరోధమేమియును కనబడుటలేదు.

కాంగ్రెసు సభ్యత్వమున కర్హత

కొన్ని కొన్ని వశలలో ఖద్దరునే ధరింపవలెను అను నిబంధనలో కష్టమేమియును లేదు. ఇప్పుడు ఖద్దరులో చాలసన్నరకము బట్టలుగూడ దొరుకుచునేయున్నవి. ఇక సాలకు నాలుగణాలకు బదులు నెలకు 2000 గజములు నూలు పంపవలెనను మరతులోగూడ యిట్లుంది ఏమియును కనబడదు. ఖద్దరు నలన చాలలాభము కలదని నాకు గట్టి నమ్మకమున్నదిగాని కొంతమంది నమ్మకములేదని గూడనే నెరుగుదును గాని ఆపని చేయుట అక్రమమని తెలంపువారెవరునుండరు. కాన మహా

కుని సంప్రీతుని చేయుట కీపద్ధతి కందరు సంగీకరింతురనియే నేను నమ్మెదను.

ఇతరులతో ఆలోచించుట

ఇతరపక్షములవారితో ఆలోచింపకుండనే మేమీ ప్రకటనమును జేయుట అనుచితమని కొందరనిరి. అట్లు చేయుటకు గల యిబ్బందిని వారుసరిగా గుర్తింపలేదు. మొదట కాంగ్రెసువారు తమలో భేదాభిప్రాయములను రద్దు పరచుకొని పిమ్మట యితరులను పిలుచుటవ్యాయము. భారత స్వరాజ్యపక్ష కార్యసంఘమువారికిని మహాత్మునకును జరిగిన ఒడంబడికను మేము ప్రకటించితిమి. దానిని భారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘమువారును భారత స్వరాజ్యపక్ష స్థాయిసంఘమువారును గూడ ఆమోదించినవేగాని అది స్థిరపడదు. ఈరెండు సంఘముల సభలను యీనెలలోనే బొంబాయిలోనో ఢిల్లీలోనో జరుగును. ఇతరపక్షముల నాయకులను ఏపక్షమునకును చేరని దేశీయ నాయకులను గూడ ఆహ్వానింపబడుదురు. ఈరీతిగా అన్ని పక్షములవారిని సమావేశపఱచి ఏకీభవించ జేయుటకు నిష్కపటముగా ప్రయత్నము చేయబడును" అని పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు కలకత్తానండి అలహాబాదు లాగానే తెలిపిరి.

(ఆ. ప్రె.)

పెట్లడు తాలూకా రైతులసభ

జనవరి 15, 16 తేదీలలో జరుగును

బోధా సంస్థానమునందలి పెట్లడు తాలూకా రైతుల సభ సోజిత్రాలో జనవరి 15, 16 తేదీలను జరుగును. ఆసభకు పెట్లడు మహాత్ముడును మాలానా మహాత్ముడాలిగారును గూడ ఆంగీకరించిరి. (ఆ. ప్రె.)

వైకం సత్యాగ్రహము

జతవారి ప్రయాణము

11 వ తేదీ సాయంకాలమునకు వైకంజత త్రివేండ్రము చేరినది. సన్యాససంఘమువారు పట్టుముకడకు ఎదురుగా వెళ్లి జతవారిని ఈరేగింపుతో త్రివేండ్రము తీసికొనివచ్చిరి. నగర కోయిలనుండివచ్చిన జతగూడ వైకంజతతో కలిసెను. వారందరును శంఖముఖంధ్రులై సహన కేసిరి. రాత్రి 7 గంటల కంటే బహిరంగసభ జరిగినది.

జతవారి ప్రతినిధులు నేడు (21 వ తేదీ) ఉదయము 8 గంటలకు మహారాణీవారిని పిమ్మటడివాను గాలిని సందర్శించెదరు. నేడు సాయంకాలము మైదానమున బహిరంగసభ జరుగును. అల్లరులు జుగుగుండు, ఏర్పాటుచేయవలెనని పోలీసుకమిషనరు ఉత్తరువుచేసెను. (ఆ. ప్రె.)

దుర్మరణము

ఇద్దరు యువకులు చనిపోయిరి

వారకాసి, నవంబరు 11—వారకాసియందు భాద్రేని యనుచోటలబ్ధమైన ఆపదచే యిద్దరు యువకులు చనిపోయిరి. వీరీపట్టులాటిజరుగుచుండెను. అదిచూచుటకు వెక్కిరిండుగుమి గూడిరి. దగ్గరనున్న నూతిమీద వేయబడిన రాయిపై చూచుటకు వచ్చినవారిలో కొందరు గూర్చుండిరి. రాయి విరిగిపోవుటచే కూర్చున్న వారందరు నూతిలో బడిపోయిరి. ఇద్దరు యువకులు తక్షణమే మృతులైడితల్లినవారిని బహుప్రయాసముమీదవైకు దీసిరి. రక్షింపబడినవారందరకును స్వల్పముగా గాయములు దగిలెను. (ఆ. ప్రె.)

నెర్బియాదేశపు యేనాదులు

జూలిపుట్టించు వీరి దురవస్థ

రంగూను, నవంబరు 11—మోరేనువార్త యిట్లు తెలుస్తున్నది:— యస్. యస్. "కలకత్తా" అను డచ్చి ఓడసరకుతో మోరేనువార్తచేరెను. ఈఓడలో జావాద్వీపమునుండి వచ్చిన నెర్బియాదేశపు యానాదులు (gipsies) గలరు. పురుషులు స్త్రీలు పిల్లలు మొత్తముమీద 12 మంది గలరు. వీరుచాడుచు ను నాడుచును పట్టణము లో విచ్చ మెత్తుకొనుచున్నారు. జపానులో భూకంపమువచ్చినప్పుడు వీరిక్కడగలరు. విశ్రాంతములను ప్రదర్శించుటకై వీరు జపానుబోయిరి. కాని భూకంపముచే వీరికి స్థితితెయు నాశనమయ్యెను. ముగ్గురు పురుషులునుగూడ చనిపోయిరి. నిరాధారులుగనున్నవీరి కట్లో జావాద్వీపము తేరిరి. అక్కడనుండి "కలకత్తా" అను ఓడమీద మోరేనువచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఆంధ్రపాండిత్య చారకుల సమ్మేళనము

14, 15, తేదీలందు గుంటూరునందు గూడును

శ్రీయుత పట్టాభిసీతారామయ్యగారి రధ్యక్షత వహింతురు

ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరాది సంచిక

అర్యులారా!

ఎప్పటి తీరున రాబోవు 'క్రోధన' సంవత్సరాది సంచికను బ్రకటింపబోవుచున్నాము. అందు సారస్వత, సాంఘిక, రాజకీయార్థికాది విషయములకు సంబంధించిన వ్యాసములు ప్రకటింపబడును. తాము పూర్వమువలెనే దయతో నమూనాములగు వ్యాసములతో సంచిక నలంకరించి మాయుద్యమమునకుఁ దోడ్పడఁ బ్రార్థితులు.

ఈ సంచికయందు విషయవిభాగమును గావించి యేవిభాగమునకు సంబంధించిన వ్యాసముల నావిభాగమునందే ముద్రించి ఉగాడినాటి కాంధ్రుల కర్పింపఁ దలచినాము. నియమిత కాలమునకుఁ బూర్వమే వ్యాసము లన్నియు మాకుఁ జేరినఁగాని విషయవిభాగమును గావించ ననుకూలము గానేరదు. సంచికాముద్రణ మారంభించిన పిదపఁ బంపువ్యాసములను సంచికయందుఁ జేర్చుటకు వీలుండదు. కావున వ్యాసములు 1924 డిసంబరునెల 31-వ తేదీనాఁడల మా కందవలెను. ప్రతివ్యాసమునను 'సంవత్సరాది సంచికకు' అని వ్రాసియుండవలెను. వ్యాసములును, వానికి సంబంధించిన చిత్రములును, ఇతర చిత్రములును సంపూర్ణవివరణములతో నియమిత కాలమునకుఁ బూర్వమే మాకుఁ బంపుదురుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాము. చిత్రములను మాత్రమే ప్రకటింపఁ గోరువా రట్టి చిత్రములను వాని సంపూర్ణవివరణములను నియమిత కాలమునకుఁ బూర్వమే పంపవలెను.

కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు,

ఆంధ్రపత్రికాధిపతి.

సహాయ నిరాకరణమును వెనుకబెట్టుట

మహాత్మాగాంధీ, దేశబంధుదాసు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు ప్రకటించిన విశ్వపక్షము రెండు భాగములుగా విభజింప వచ్చును. ఒకటి, అన్ని పక్షములవారు వికమత్యము గ నుండవలసిన ఆపత్సకతను చెబుచు ఉపోద్ఘాతము. రెండవది జాతీయైకమత్యబలమంతటితో నిర్బంధవిధానము నెదుర్కొనవలెనని చెల్లము కాంగ్రెసునకు శిఫార్సుజేయుట. ఈరెండింటి యందు నూతనాంశ మేమియు లేదు. స్వరాజ్యవాదులకార్యక్రమము సంగీకరించి వికమత్యముగా నుండవలసినదని స్వరాజ్యపక్షమువారు మొదటినుండి నడుపుచున్న కారణములే మొదటి భాగమునందు మరల కేర్పొనబడినవి. రెండవ భాగమునందు 'యంగు ఇండియా' పత్రికలో మహాత్ముడు వ్రాయుచున్న వ్యాసముల సారాంశము కేర్పొనబడినది. ఒకమార్పు గలదు. నూలువదుకుట సభ్యత్వపు అర్హతగానుంచుటకుబదులు నూలుపంపిన చాలుననిరి.

ఉపోద్ఘాతము యీ వాక్యముతో ప్రారంభించబడెను. "దేశమప్రతికూలమార్గములలో పనిచేయుచువిధ్వంసములు గల్గి యున్నది." వేర్వేరు పద్ధతుల ననుసరించుట ప్రతికూలమార్గముల ననుసరించుట యెట్లునో మాకు తెలియకున్నది. అట్టిప్రతికూలత యున్నచో మనము సరియైనమార్గము తెలిసికొనుటకుమార్గదర్శని యేదీ? నిర్బంధవిధాన పునరుదారణ సమయము సహాయనిరాకరణము విరమింప జేయుటకంటె పునరుద్ధరించుటకు అనుకూల పడు సమయము కాదని నిర్ధరించుట యెట్లు? భేదాభిప్రాయములు వొడముట చే వికమత్యము స్థాపించుటకు అసహాయాద్యమకార్యక్రమ మంతయు, విదేశీవస్తువుల కట్టగూడదను వరతుత్పత్తి, వెనుకబెట్టుటయే సాధనమని భావించుట దుస్తరము. ఇంకొకవారు మేమున కాంగ్రెసులో రెండు పక్షము లేర్పడుట దేశహితైకసాధనమనకరమని. జాతీయజీవనాభివృద్ధి చెందుకొలది రాజకీయపక్షము లధికమగుచుండును. గాంధీగారు చెలిపినట్లుగా నైతికాభిప్రాయములనుండి రాజకీయములను వేరుజేయుటకు వీలు లేనిచో, ముప్పదిమాడకోట్లమంది ప్రాతీనిధ్యము వహించు కాంగ్రెసు సంస్థయందు సంపూర్ణదేశీభావముండునని భావించుటకు వలనపడదు. ఏపక్షమునకు చెందినవా రాపక్షకార్యక్రమమునందు స్థిరవిధ్యసముగలిగి యున్నచో నిజమైన బలముచేహుదును. కాంగ్రెసులో రెండుపక్షము లున్నవను విషయము మన రాజకీయాద్యమమును ద్వివిధముగా సర్థము చేసికొనవచ్చుననియు దానిని సాధించుటకు ద్వివిధ

మార్గములు గలవనియు వెల్లడిజేయుచున్నది, ఏదేశమయిన ఆ ధ్యాత్మికసాధనలబట్టి స్వాతంత్ర్యమును సంపాదింప గోరునపుడు భేదాభిప్రాయములను నిరసించగూడదు. అనుగ్రహింపవలెను.

మరొక విషయము. కాంగ్రెసు జేడికపై కలియనున్న రెండుపక్షములు తమప్రత్యేక కార్యక్రమముల జరుపనున్నను (గాంధీగారి యభిప్రాయములు మాకు జోధపడినంతవరకు) యేమి తెలిసినదని? బహిష్కరణపాదలు బహిష్కరణములగుర్చి బోధింపరాదట. వికమత్యము వేరుబహిష్కరణ వాదులుమాత్రము తమకార్యక్రమమును వదలుకొనవలసి యున్నది. వారు యితర కాంగ్రెసుపక్షమువారితో సరిపమానమైన వరతులపై కలిసియుండుటకువీలు లేకుండు ప్రతిబంధకము లేర్పడెను. బహిష్కరణ పక్షము అసహాయవాదులకార్యక్రమమును కాంగ్రెసుసభ నిశ్చయించినచో వారు ఆత్మగౌరవమున్న వారయినచో కాంగ్రెసుసభ్యులు నుండి వీడిపోవలసి యుండును.

చివర విషయమేమన, ప్రభుత్వము వారు ప్రారంభించిన నిర్బంధవిధానమునకు గాంధీస్వరాజ్యవాదులపైపిష్టిప్రకటన యెట్లు ప్రత్యుత్తరము కాగలదో మేము తెలిసికొనజాలకున్నాము. ఇదివరకు చెబుపడని నూతనాంశము లేవియు దీనిమూలమున ప్రబోధించుట లేదు. "కేంద్ర రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసభలలో స్వరాజ్యపక్షమువారు కాంగ్రెసు తరపున కాంగ్రెసు సంస్థలలో నొకభాగముగా నుండి పనిచేయుచుందురు" అనుమాచు ప్రభుత్వమువారిని నిర్బంధవిధానమునకు ప్రోత్సహించినట్టి పరిస్థితులను పెంపొందించును. కానన సభలద్వారా సక్రమాంధోళనకు కాంగ్రెసు ఆంగీకరించినచో కాంగ్రెసు ప్రస్తుతమున్న పరిపాలనాపద్ధతిని తద్వారా కార్యనిర్వాహకుల కొసంగబడుచున్న నిరంకుశాధికారమును అంగీకరించు ననుమాటయే అట్లంగీకరించినచో గతనాలుకేంద్రమండి కాంగ్రెసు వెలుబుచ్చుచున్న ప్రభుత్వ రాజకీయాధికృత నిరసనను ఆర్థవిహీనమగును. కాననసభలలో నిరసనము చెలువుట కన్న అధిక మేమియు చేయజాలనపుడు మననిరర్థకత బట్టుబడుతును. కాంగ్రెసు నాయకులు సక్రమాంధోళనకు కాంగ్రెసుకును సంబంధమేర్పరుచుటవలన ప్రస్తుత నిర్బంధవిధానమును నిరర్థకతరముగా కొనసాగింపవచ్చునను అధికారుల యభిప్రాయము జలపడును. కావున యీప్రకటన జాతీయోద్యమమును వెనుకబెట్టుటయే గాక ప్రభుత్వమువారి మనములకు సచ్చితేజ్ఞబలకుం డెనని కూడ మేము భావింపవలసివచ్చును. (సర్వేంటు)

ఆంధ్ర పత్రిక

1924 సం. నవంబరునెల 12-వ తేది

బుధవారము

బాల్డువినుగారు సమర్పించుట

తేజస్వరూపులైన బాలనాథమున ప్రారంభమయిన బెంగాలు నిర్బంధములు బాల్డువిను మంత్రిగారి పరిపూర్ణ సానుభూతిని బడయు నని తెలిసిన విషయమే. గిల్లుహాలో ముచ్చటించుచు బెంగాలు ఆర్డినెన్సు ప్రయోగమును బాల్డువిను గారు సమర్పించిరి. పలుతావుల హిందువులకును మహమ్మదీయులకును మధ్య భేదములు చెలరేగెనని బాల్డువినుగారు పలుకుచున్నారు. ఇట్టి తావులం దెక్కడను ఆర్డినెన్సులను ప్రయోగించినట్లు గానరాదు. వీరియం దవసరము లేని చట్టము బెంగాలులో నేల యవసరమయ్యెనో తెలియదు. సంస్కరణములను భగ్నపరుచుటకు అతివాదులు పూనుకొనినట్లు బాల్డువినుగారు చెలిపిరి. నిర్బంధముల నుపయోగించుట కిదియే కారణమని స్పష్టమగుచున్నది. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ గారు అసోసియేటెడ్ ప్రెస్సు ప్రతినిధితో ముచ్చటించుచు ప్రత్యేకముగ స్వరాజ్యపక్షముపైని నిర్బంధములెట్లు ప్రయోగింపబడనో సూచించిరి. 72 మంది నిర్బంధితులలో అరువదిమందికిపైగ స్వరాజ్యపక్షమువారు గలరట. వీరిలో పలువురు స్వరాజ్యపక్షయోధులును కార్యనిర్వాహకులును గలరు. మిగిలినవారిలో తారకేశ్వర నత్యాగ్రహమునందు పాల్గొనినవారు గలరు. అహింసను సాధనముగ నైకొనెడి ఇందరు స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులు అరాజకోద్యమమునందు పాల్గొనుచున్నారని నమ్ముట దుర్లభము. రీడింగు ప్రభువుగారి కెట్టియూహా ఏర్పడినను ప్రజలు వారి భావములతో నెంతమాత్ర మేకీభవింపజాలరు.

స్వరాజ్యపక్షమువారిపై చర్య దీసికొనలేదని వాదించుటవలన ప్రయోజనము లేదు. స్వరాజ్యపక్షసభ్యు లింతటి ద్రోహులగుచో, వారిని మామూలు చట్టములక్రింద విచారించి సంక్షేప నివర్తి గావించుట ముఖ్యము. బాల్డువినుగారి విషయమై ముచ్చటించుచు, సక్రమాశయములను సక్రమపద్ధతుల ననుసరించి పొందదలచిన వారిని నిర్బంధచట్టము బాధింపదని తెలుపుచున్నారు. వీరి నుడువులు క్రొత్తవిగావు. హైందవాధికారు లీవిషయమును మొదటినుండియు జెప్పచునే యుండిరి. సక్రమాశయములనిన నర్థమేమి? స్వరాజ్యము సక్రమాశయ మగునా, కాదా? సక్రమపద్ధతు లనిన, నర్థమేమి? చార్జ్ న్యరహితము లగు పద్ధతులన్నియు సక్రమపద్ధతు లనియే ఎంచవచ్చును. అందులో స్వరాజ్యపక్షమువారు శాసనసభలలో బ్రవేశించి, సాధ్యమగుపుడు సహకారము సలుపుచున్నారు. లేనిసమయములలో నిరోధించుచున్నారు. శాసనసభలలో మంత్రులవేతనములను నిరాకరించుటగాని పన్నులను నిరాకరించుటగాని సక్రమాందోళనమే యగును. స్వరాజ్యపక్షమువారు సంస్కరణముల

క్రింద తమకుగల యవకాశములను మాత్రమే ఉపయోగించుచున్నారు. ఇతరదేశముల పార్లమెంటు సభలలో నిట్టిచర్యలు సక్రమములనియే అంగీకరింపబడుచున్నవి. అట్టితరీ, స్వరాజ్యపక్షమువారిని నిర్బంధింపనేల?

బాల్డువినుగారు హైందవాధికారులు చెలిపెడి సంగతులనే మరల వివరించి బలపరుచుచున్నారు. కన్సర్వేటివు ప్రభుత్వముక్రింద ఇంతకన్నను వేరుగ జరుగుననిభారతీయులుతలచియుండలేదు. ఇట్టి సీతిలో భారతీయు లందరును తమకు తోడ్పడవలయు నని బాల్డువినుగారు కోరుట వింతగాదా? బెంగాలులో మంత్రిపదవిని నిర్వహించిన సర్ పి. మిత్రుగారు వ్రాసినట్లు, చాలకాలమునుండియు అధికారవర్గము ప్రజలతో అసహాయము నవలంబించుచున్నది. ప్రజల అసహాయము ప్రారంభమై ఎంతకాలమో గాకదు. అధికారవర్గము తన అసహాయమును విడువనంతకాలము, ప్రజలు తోడ్పడుట పొనగదు. నిర్బంధవిధానమును పూర్తిగ విడనాడి, బాల్డువిను ప్రభుత్వమువారు సహకారమునకు అనుకూల వాతావరణము గలిగింపవలెను. హెయిల్ గారు గుర్తించినరీతిని నిర్బంధముల విఫలతను గుర్తించవలయును. చార్జ్ న్యము వలచివేయుటకు బాల్డువిను గారు క్రమభంగిని పూనుకొనవచ్చును. కాని అనుమానముమీద ప్రజలను నిర్బంధించెడి అధికారమును అధికారుల కిచ్చుట మహాప్రదవకర మని ఎంచవలయును. అరాజకోద్యమ మున్నయెడల, దాని నణగ ద్రొక్కుటకు ప్రజాశయనిరోధము గాక, ప్రజాశయ సాఫల్యమే ముఖ్యమార్గము. తీవ్రనిర్బంధప్రయోగమువలన, విరుద్ధఫలితము గలుగుట దప్ప వేరులాభ ముండజాలదు.

బాల్డువిను గారు ప్రజాశయసాఫల్యమునకు బూనుకొనెద మని చెప్పరయిరి. మీదుమిక్కిలి నర్హును యద్యోగుల కష్టములగూర్చి వీరు కండ్ల నీరుగార్చుచున్నారు. మున్నందు వీరి ఆర్థికసీతిని చక్కజరుపవలయునట. మిగిలిన ప్రశ్న లన్నియు నెటుబోయినను సరియే. సివిలు నర్హును సభ్యుల సౌకర్యములు సఫలమయిన జాలును గాబోలు! నర్హును సభ్యులు సత్యధికవేతనాదుల నిదివరకే యనుభవించుచుండిరి. వారి కింకను వేతనములను బెంచి కడుబీదయగు హిందూదేశపుభారము సతిశయింపజేయవలె ననుట ఎట్టి వివేకమో చెలియకున్నది. సివిలునర్హును సభ్యులు చేసెడి త్యాగ మేమూల గలదో తెలియదు. వెంటనే ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువారు ప్రకటన గావించెదరని బాల్డువిను గారు అభయ మొసగుచున్నారు. బాల్డువినుగారి పరిపాలనమునందు ఏమి జరుగనున్నవో తెలుపవచ్చును. నిర్బంధాధిక్యమును, స్వపరిపాలనసంపాదనాప్రయత్ననిరోధాతిశయమును, నర్హును సభ్యుల వేతనాధిక్యమును, ముఖ్యముగ జరుగును. అడుగున బడిపోయిన ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సు పద్ధతిని వీరు మరల శపసత్తెడి సూచనలు గలవు. దేశమున కక్కరలేని వెంట్రిప్రదర్శన పునరుద్ధారణ జరుగవచ్చును. బాల్డువినుగారి సంకుచితాభిప్రాయములును, వారినైఖరియు ముందే తెలిసియుండుటచే, వారిచర్య లికముందు భారతీయుల కాశ్చర్యము కలిగింపజాలవు.

గాంధీ దూషణ

గాంధీదాసు ఒడంబడిక, ఆంగ్లో హైందవపత్రికలకు మిక్కిలి ఆశ్చర్యము గలిగించుచున్నది. హిందువులకు మహమ్మదీయులకువలె, స్వరాజ్యపక్షమువారికిని బహిష్కారపక్షమువారికిని సంయోగము గుడిరెననువార్త ప్రజాశయ ప్రతిపక్షులకును, నిర్బంధప్రియులకును తీరని యాశాభంగము కలిగించియుండును. స్వరాజ్యపక్షమువారికి గలిగిన యావదనమయమున, దేశమంతయు నేకమగు నని యు, సంయోగావశ్యకతను గుర్తించు ననియు వీరు హిందీయించురు. డిల్లీలో హిందువులకును మహమ్మదీయులకును సంయోగము గుదురుటయు, కలకత్తాలో రాజకీయపక్షములకు రెంటికిని ఒడంబడిక గుదురుటయు, ప్రతీకూలురకు మిగుల దురదృష్టములే. డిల్లీ యండమి, కలకత్తా యండమి, గాంధీ మహాత్ముడు చూపిన మహోన్నతభావములవలననే, మరల కలయిక సాధ్యమయ్యెను. మహాత్ముడు లొంగిపోయినందులకు, ఆంగ్లో హైందవ పత్రికలు చూపెడి ఆతురమునకు కారణము గ్రహింపవచ్చును. ఇది మహాత్మునిపై దయచే గాక, జాతీయసంయోగముపై గల విముఖతచేతనే ప్రేరేపింపబడెనని చెప్ప నక్కరలేదు. హిందూదేశమునందలి ఆంగ్లో హైందవపత్రికలతో, బ్రిటిషు కన్సర్వేటివు పత్రికలు చేతులు గలుపుచున్నవి. “డెయిలీ ఆలిగ్రాఫ్” పత్రిక, గాంధీపై గల గౌరవము తొలగిపోవని తెలుపుచున్నది. గాంధీపై నీపత్రికకెప్పుడు అభిమానము గలిగినో తెలియదు. గాంధీనంటి శ్రేష్ఠమానవుని నిర్బంధించినపుడు సంతసించిన పత్రికలు నడుగాంధీ లొంగిపోయెనని విచారము జూపుట హాస్యాస్పదము గాదా? గాంధీ లొంగిపోయినచో, నాదరుల ప్రేమను చూరగొనుటకే లొంగిపోయెను. అది లొంగిపోవుటగానెరదు. అది యాత్మార్పణము. నిజవిజయ మదియే. జాతీయసంయోగమునకు తాను అడ్డుపడితి నను నూహకయినను అవకాశము లేకుండుటకై, గాంధీమహాత్ము డిట్టి య పూర్వత్యాగము గావించెను. స్వరాజ్యపక్షమువారిని చార్జ్ న్యపక్షమువారిని డెయిలీ ఆలిగ్రాఫ్ పత్రిక పిలుచుట ఎంత విపరీతమో యూహించుట నులభసాధ్యము. చార్జ్ న్యమునందు తమ కెంతమాత్రము విశ్వాసములేదని స్వరాజ్య పక్ష ప్రధాననాయకులు చెలిపినను, డెయిలీ ఆలిగ్రాఫ్ తన యవనిండను మానకున్నది. ఆలివియరు ప్రభువు గారి బలహీనతవలననే గాంధీదాసు చేతుల గలుపుట తటస్థించెనట. బర్మెనుపెడ్డు ప్రభువు తీవ్రవిధానము నవలంబించుచో, ఇట్టి దుస్థితి దొలగిపోవచ్చునని, డెయిలీ ఆలిగ్రాఫ్ ఊహించుచున్నది. స్వరాజ్య, బహిష్కారపక్షములమధ్య స్వల్పభేదాభిప్రాయములున్నను, ముఖ్యవిషయములలో వారేకీభవించుచున్నారు. అహింస ఉభయులకును సమానముగ గావలసిన విషయమే. కాని, గాంధీమహాత్ముడు స్వల్పవిభేదములను గూడ కట్టిపెట్టి, కనిష్ఠ సామాన్యాంశమును మాత్రమే ముందుకుబెట్టి సంయోగమును బలపరుచుటకునమ్మించెను. గాంధీపలుకుబడి ఇకమందు దేశమునందంతరించు నని, డెయిలీ ఆలిగ్రాఫ్ పత్రిక వాపోవుచున్నది. మహాత్ముని పలుకుబడి యింకను అతిశ

యించునని నమ్మవచ్చును. అది ఎన్నడును నశించ
జాలదు. ఏలనన, ధర్మమార్గము హిందూదేశమున
కెప్పుడును ప్రేయమయినదే. ధర్మమార్గానువర్తి
యగు మహాత్ముడు హిందూదేశమునకేగాక ఆధు
నిక ప్రపంచమున కంతకును గురువీతము నధిష్ఠించి
యుండగలడు. మహాత్ముడు చార్జన్యము నభిమా
నించుచున్నాడని, డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రిక దెలిపెడి
దుర్వదంతిని, నాగరిక ప్రపంచ మంతమాత్రము విశ్వ
సింహులగును. మహాత్ముడు చార్జన్యము పనికిరాదని
సంతతమును బోధించుచునే యున్నాడు. మహాత్ము
డిపు డెదుర్కొన దలచుచున్నది అధికారనిరంకు
శత్యము. ప్రజల చార్జన్య మెటుల బని కి రా
దో అధికారచార్జన్యము గూడ అటులనే పనికి
రాదని మహాత్ముడు వెల్లడిజేయుచున్నాడు. మహా
త్ముని యుద్దేశ్యము తెలిసియు డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్
వలె తెలియనటుల నటించువారి కేమి జెప్పినను
ప్రయోజన ముండదు. ఇట్టి విమర్శనములను భారత
వర్షము లెక్కింప నవసరములేదు. బాంబాయిలో
జరిగెడి అఖిలభారత కాంగ్రెసుసభకు సభ్యులును
ఆహూతులును వెడలి ఒడంబడికయందలి విషయ
ములను సాకల్యముగచర్చించి అనుకూలనిర్ణయము
గావించుట యవసర మని మహాత్ముడు హెచ్చు
రించుచున్నాడు. మహాత్ముడు కలకత్తాలో
తొందరపడెనని వగవ నక్కరలేదు. నందియముల
గిలవారు మహాత్మునితో నీ విషయ
మును సాకల్యముగ చర్చింపవచ్చును. అన్నిపక్ష
ములను ఏకవేదికపై దెచ్చి ఎల్లరకును సమా
నాశయముగ స్వరాజ్యగమ్యస్థానమునకు దేశమును
గొంపోవుటకును, మార్గమధ్యమున గల నిరోధము
లను కలసి ఎదుర్కొనుటకు తగిన ఏర్పాటు జేయుట
కును, మహాత్ముడు తలపెట్టుచున్నాడు. మహాత్ముని
యుద్దేశ్యమును గ్రహించి తత్సాఫల్యసిద్ధికై ఫల
ప్రదమగు మార్గమును జూపి అఖిలభారత కాంగ్రెసు
సంఘసభ తనధర్మమును నెరవేర్చుగాక!

ఆంధ్ర దేశపునాలు: అధ్యక్షుని బహుమానము

నూలుపముకు విషయమున ఆంధ్రదేశ మింకను
రెండవస్థాన మాక్రమించుట శోచనీయము. కాం
గ్రెసు సభాధ్యక్షుని బహుమానమును సంపాదించు
టకై యీమూరయినను ఆంధ్రదేశము తగిన ప్రయ
త్నము సలుపుట ముఖ్యము. ఆంధ్రదేశమునందు
నూలు పడుకు ప్రాచీనాచార మంతరింపలేదు. పలు
తావుల నూలుదీయు నిపుణులు గలరు. కద్దరును
తయారుజేయుటలో ఆంధ్ర దేశ మిదివర కగ్ర
స్థానము వహించినది. వివిధభాగములకు ఆంధ్ర
దేశపు కద్దరే శరణ్యమయ్యెను. అట్టితరీ, కాంగ్రెసు
ప్రతినిధి సంఘసభ్యులు మాత్రము నూలుపడుకుట
యం దేల వెనుకబడవలెను? సభ్యేతరులు చూపెడి
యత్సాహమునయినను సభ్యు లేల చూపగూడదు?
కమలా మణిగారు 430 నెంబరు నూలుదీయుచు, నిపు
ణతయందు భారత దేశమునందగ్రస్థానమువహించుట
ఆంధ్రులకు మిగుల గౌరవప్రదము. సభ్యు లెక్కుడు
శ్రద్ధవహించిన, ఆంధ్ర దేశము గుజరాతును మించి,
కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షుని బహుమానమును సంపా
దించుట కష్టముగాదు. గాంధీమహాత్ము డీవారపు
“యంగు ఇండియా” పత్రికలో వ్రాయుచు, ఆంధ్ర
దేశమునకు విజయము గోరుచున్నాడు. ఆంధ్రు లీ

ఆంధ్రుల గాంధీమహాత్ముని వూజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను

12.11.24

యథా శక్తి ని తోడ్కుడుడు

గౌరవనీయ గాంధీజీని నాగేశ్వరరావు

చంబాలు

50319-12-8

ఇదివఱకు

పంతులుగారి చేతన వహింపు

24,529-1-8

ఇదివఱకు

ఈ పూజానిధికి సామ్యముబంపు చిరునామా:— గా. నాగేశ్వరరావు సం. 7, తంబుకెట్టిపేడి, మద్రాసు.

మారు బహుమానము పొందగల రని మహాత్ము
దాల్చిగారు నమ్ముచున్నారు. సభ్యు లెవరయినను
నూలుదీయనివారు మిగిలియున్నచో, వెంటనే
యిక్కార్యమునకు బూనుకొని ఆంధ్ర దేశ పు
గౌరవమును నిలువజేయుట శ్రేయస్కరము. రాజాపు
సంవత్సరము నాటినుండియు ప్రతినిధి
సంఘసభ్యులే గాక కాంగ్రెసు సభ్యులందఱును
నూలును వడికి పంపవలసి యుండును. ఇప్పటినుం
డియు ఎంతమందికి వీలున్న అంతమందియు నూలు
వడికి పంపి సుశీతలుగనుట శ్రేయస్కరము. కాం
గ్రెసు సభ్యులకు నూలుచందా యవసరమయినపుడు
ఆంధ్రదేశ మత్యధిక సంఖ్యాకులను సభ్యులుగ
జేయజాలి యుండవలెను. రాటమే ముక్తిసాధన
మని నమ్మెడివా రెల్లరును ఒక్కనిముసమయినను
తామసింపజాలరు. మహాత్ముడు వ్యాధిగ్రస్తుడుగ
నున్నను గూడ రాటము ద్విష్టు యొక్కడిన
మయినను మూనియండలేదు. మహాత్ముని యాదేశ
మును శివసావహించి రోజుకొక్క అరగంటసేపు
రాటము పడుకుచో దేశము ధన్యత గాంచగలదు.
నూలువిషయమున ప్రథమబహుమానము బడయు
టకు ఆంధ్రులు ద్విగుణీకృత్యాహముతో
కృషి సలుప వేడెదము.

పదినంపత్తరముల గడువును తొలగించుట

సంస్కరణములను మార్చిక్రొత్త సంస్కరణ
ముల నొసగు విషయమున పదినంపత్తరముల
గడువునిర్బంధమును తొలగించి యీలోపుగనే
అభివృద్ధి కవకాశ మియవలె నని నర్. థాసు
కేటోగారు లండను టైముస్ పత్రిక కు వ్రా
యుచున్నాడు. గడువులోపల ఎట్టిమార్పు జేయ
వీలు లేదని, అధికారు లింతవరకు ఖండితముగ
దెలుపుచుండిరి. ఇట్టిగడువునుపెట్టుట గొప్పలోపమని
నర్ థామసుగారి యుద్దేశ్యము. ఏలయన, సంస్క
రణము లొకపరీక్ష మాత్రమని, భావించుటకు వీలు
గలిగెను. అందుచే భారతీయులమనస్సును నొప్పింప
జేసెడి యిట్టి నిరర్థకపు హద్దును తొలగించి అశా
ంతిని తొలగింపవలయు నని థామసుగారు కోరు
చున్నారు. గడువును తొలగించినంతమాత్రాన
భారతీయులు సంతృప్తి జెందజాలరు. భారతీయులకు
గావలసినది సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము. అంతకు
తక్కువయగుసాకర్యములనువారభిలషింపరు. ఆవిష
యమటుండకన్న ర్వేటిపులు పదినంపత్తరములలోపల
సంస్కరణములను మార్చవీలులేదని వెల్లడిజేసిరి.
థామసుకేటోగారి హితమును వారాలకింతురా?

భావిజరిణామమెటులుండునో చూడవలయును. కాని
యీలోపుగ దీక్షాబద్ధులై తమ ధర్మమును నెర
వేర్చుచో కన్న ర్వేటిపులయినను సత్వరాభివృద్ధిని
రోధింపజాలరు. ఈజుప్టుస్వాతంత్ర్యమును, విల్లెండు
స్వాతంత్ర్యమును కన్న ర్వేటిపు ప్రభుత్వమువా రిది
వరకు తప్పనిసరి యయినపుడు గుర్తించియుండిరి.
హైందవస్వాతంత్ర మయినను, ప్రజల శక్తిసామ
ర్థ్యములమీదనే ఆధారపడియుండు నని వేరుగ
దెలుపవలయునా?

సీతల్ వాడు - జార్జి లాయడుగార్ల వివాదము

నర్ చిమకలాల్ సీతల్ వాడు గారు ను,
నర్ జార్జి లాయడుగారును, బాంబాయి ప్రభు
త్వమునందు సభ్యులే. సీతల్ వాడుగారు బాంబాయి
ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సభ్యులు. నర్ జార్జి
లాయడుగారు బాంబాయి గవర్నరుగారు. మంత్రు
లతో ముఖ్యవిషయములగూర్చి అధికారవర్గము
వారు యోచింపలేదనియు, ద్వంద్వప్రభుత్వము
నిష్ఫలమయ్యెననియు సీతల్ వాడుగారు సంస్కరణ
విచారణ సంఘమువారియెదుట జంకులేక దెలిసి,
రహస్యమును బయటపెట్టిరి. నర్ జార్జి లాయడు
గారు సీతల్ వాడుగారి సాక్ష్యము గాంచి కుశిత
లగుట ఆశ్చర్యముగాదు. తమకు గలిగిన యాగ్రహ
మును వీరు లండను టైముస్ పత్రికలో వెల్లెగిక్కిరి
మంత్రులసిద్ధి కిషముగనున్నచో, వారేల రాజీ
నామా నీయలేదని, నర్ లాయడుగారు ప్రశ్నించిరి
ప్రతిష్ఠకొర కని చెప్పనక్కరలేదు. లాలా హరి
కిషకలాల్ వంటివారు నాల్గుమార్లు రాజీనామా
నిచ్చుటకుబ్రయత్నించినపుడు, ఇతరులసంగతి ఎటు
లుండునోయూహింపవచ్చును. అన్నిరాష్ట్రములలో
కెల్ల ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానము బాంబాయిలో, విజ
యము గాంచినటుల, నర్ జార్జి లాయడుగారు
వాదించుచున్నారు. ఆవిజయ మెక్కిడ గలదో
తెలియదు. సీతల్ వాడు, జార్జి లాయడుగార్లలో,
సీతల్ వాడుగారు దెలిసినసంగతులే ఎక్కుడువిశ్వా
సార్థము లని, ప్రాజ్ఞులు భావింపక మానరు.

పండిత

మదనమోహన మాలవ్యాగారు

13 వ తేదీని లాహారువెల్లెదరు

పండిత మాలవ్యాగారు తిరువాన్కూరు చెల్లెటకు అధ్యం
తరము కలిగినది. ఆయన అవసరముగా పంజాబువెళ్లవలసి వచ్చి
నది. ఈనెల 13 వ తేదీని అలహాబాదునుండి బయలుదేరి
లాహారువెళ్లెదరు. మతిమాడువారములవరకును తిరువాన్కూరు
వెళ్లజాలరు. (ఆ.ప్రె.)

విదేశ వార్తలు

భారతదేశ పరిస్థితులు

బాల్టిస్టాను గారు

రాజప్రతినిధికి సంపూర్ణ సహాయ మొనర్చెదము
లండన్, నవంబరు 10:—గిల్టహౌసు నందు క్రొత్త మంత్రి
అను మేయరు విదేశాంగము. ఆత్యంత ప్రభుత్వముతో సుందము.
బ్రిటిషు మంత్రిలు, విదేశాంగ రాయబారులు మండిరమున ప్రవేశ
శించినపుడెల్ల సభ్యులు తమ హర్షమును, ముదమును జూపు
చుండిరి. చర్చిలు గారికి అభ్యుదయము స్వాగత సత్కారములు
జరిగెను.

రాయబారులకు విందు

క్రేటు బ్రిటను అధినేతలకు తరపున ఆస్టిక్ చాంబర్లను
గారు విందుసగిరి. సామ్రాజ్య వికృతము నిలబెట్టు అవసరమును
ప్రాముఖ్యమును వ్యక్తపరిచిరి. ప్రపంచమునకును ఒకేమాటతో
జెప్పనటల సామ్రాజ్యమునందరును వికృతముతో ప్రవర్తించ
వలెననిరి. యునైటెడ్ కింగ్ డొమినియన్లను సంతయు ప్రశం
సించిరి. మనలను కష్టములైదున్ననపుడు యునైటెడ్
క్రేటు వదలిపెట్టదని ఆశించెదము.

బాల్టిస్టాను గారు

గూడ ఎంతయు సత్కరించబడిరి. ప్రభుత్వమువారు
తమ విదేశాంగ విధానమును స్థిరముగ ఒకేమాటయగు మధ్య అపు
జేయకుండ సాగించుటకు ముఖ్యముగ ఉద్దేశించిరి బాల్టిస్టాను
గారు ప్రకటించిరి. (సంతసము) సంధి ఒడంబడికల ననుసరించి
విదేశము లన్నిటితోడను మైత్రీని అలవడజేసికొనుటకు ప్రయ
త్నించెదమనిరి. మునుపు యూనియన్ స్ట్రీ ప్రభుత్వమువారు
చుట్టుకు ఏపనిని జేయకపోవుటచే దానిని జేచియు లండను
సభకు అవకాశము గల్గెననిరి. లండను సభ సమగ్రులకు ముగ్ధ
నాల్గు గారు నడపుటచే విజయము గాంచెననిరి.

ఇతర దేశములతో సంబంధములు

లండన్, నవంబరు 10:—లండను ఒడంబడికకు తోడ్పడి
ఆమెరికా జేసిన గొప్ప సహాయమునకు ఎంతయు ఆభినందించిరి.
పారియటు గారి సేవకు ఎంతయు కృతజ్ఞతను తెలియజేసిరి.
జర్మనీ విజయముతో జేర్చుకొనుటకు ఆలశ్యముండదనిన మౌద
ననిరి. రష్యా, ఈజిప్టులగుర్చి ఇపుడేమి జెప్పుటకు వీలు
లేదనిరి.

భారతదేశము

క్రేటు సంబంధములను గూర్చి చెలువును నిదానముతో,
యూరప్ యొక్క ప్రవర్తించిన భారతీయుల యేమమును గాపాడుట
కును వారియభివృద్ధిని సంతోషించుటకును వీలుగననిరి. ఆర్థిక రా
జ్యాంగ యభివృద్ధియందును శాంతియుగ యభివృద్ధి గాంచునటుల
సహాయ మొనర్చెదము. భారతదేశము, క్రేటు బ్రిటను విశ్వర్య
ము ఒక జేయనుకొను భారతీయులకు ఎంతయు సహాయ మొన
ర్చెదము. (గొప్ప హర్ష భావము.)

ఇంగ్లీషులు విఫలము

ప్రాతప్రభుత్వమువారు సామ్రాజ్య ఆర్థిక సభ తీర్మాన
ములను అమలుజరుపుటలో శక్తివంతము లేక పాలుబడిరి. కాని
వెద్రసమునకు, ఇంగ్లీషులు విఫలము సంతోషము మున్నగునా
టిని హను ప్రస్తుతము మరల విమర్శింప పనిజేయవలసియున్న
ది. జనీవా ఒడంబడిక మున్నగునాటిని ప్రభుత్వమువారు దొమి
నియనులతో సలహాజేసి ఆలోచించవలసియున్నది.

వెంట్రి విజయము

నకందరును సంతోషించిరి, అంతస్సామ్రాజ్యవర్తకమును
కెంతయు పురిగొల్పి ఉత్సాహమును గలుగజేసెను. సామ్రాజ్య
జ్ఞానమును విస్తరింపజేసెను, ఈ గొప్ప యుద్ధమును ఆకాలము
లో అంత్య మొందుట ప్రభుత్వమువారికి వ్యయ లేదు. అసలు పెట్టు
బడి అంతయు ఖర్చు అయినది. మరల ప్రదర్శనమును సాగించు
టకు అంత ఖర్చు గాదు. లక్షలకొలది ప్రజలు మరల జూచుటకు
వచ్చెదరు. క్రొత్త ప్రభుత్వమున నీ లోటులున్నను దొమినియనుల
సహకారము లేనిదే ఏపనిని జేయరు. ఇతర పక్షమువారు తగినంత
సహాయ మొనర్చినచో పార్లమెంటువారిని క్రొత్త గ మరొకరిని
అభ్యయముల నీయవలెనని ఆడిగెదము.

ఇంగ్లండు ప్రభుత్వములు

హెయ్యుధరలను గూర్చి ప్రభుత్వమువారు విచారణలెన్చె
దురు. ఇది తక్షణము జరుగును. గృహనిర్మాణమును, పల్లెలను
బాగుచేయుటకు పూనుకొనెదరు. జనసామాన్యముయొక్క
సాంఘికాభివృద్ధికి తోడ్పడెదము.

భారతదేశ సమస్యలు

బెంగాలు శాసనము యుద్దేశ్యము

సుగూర్చి ఇదివరకే ఇంగ్లీషులో అపాఠములను గావించి
చి (ప్రజలకు తప్పక సంగతులగుర్చి తెలియజేసిరి. సక్రమపద్ధతు
ల ననుసరించి సక్రమ రాజ్యాంగ యభివృద్ధికి తోడ్పడి పాటు
బడువారలపై ఈ శాసనము లెన్నడును ప్రయోగించబడవు. (సం
తసము) ప్రత్యేకముగ కొన్ని నేరములను జేయువారి నిమిత్తమే
ఇవి యుద్దేశింపబడినవి. ఈ నేరములన్నియు ఒక్కటియు తప్ప
కుండ దౌర్జన్యముతో గూడుకొన్నవి. ఇట్టి నేరములను జేయు
వా రెవరైననునో, ఏ యుద్దేశ్యములతో జేసిననునో, వారిపై
ఈ శాసనములను తప్పక ప్రయోగించెదము. (సంతసము)

నర్సిమ ఉద్యోగులకు ఆర్థిక సహాయము

ఇండియను సివిల్ సర్వీసు ఉద్యోగులు గణక ప్రభుత్వ క్రి
పరాయణులపై నిరంతర సేవను జేయకున్నను మనమేమియు ఇ
చ్చట జేయలేకపోయెడివారమే. అదృష్టవశమున వీరికి లీక్ మిషను
వారు కలహానొసగిరి. ఈ విషయమై త్వరలోనే ప్రభుత్వమువారు
ఏమి జేయునది ప్రకటించెదగనిరి.

నౌకాదళము చేయవలసినపని

విజయకాంక్షను నెరవేర్చుకొను యుద్దేశ్యముతో జే
యక నౌకాదళము నుపయోగించవలెను.

సైనిక సామర్థ్యము

సైనిక సేవకు తగినటుల సైన్యము తగింపబడెనని ఈ
వస్తుగారనిరి. సైన్యము చేయవలసిన పనినిజూచిన చాల చిన్న
సయ్యముగ నున్నది. అందుచే చాల సమర్థతతో పనిచేయ
వలెను. త్వరలో కదలకుటకు వీలుగనడవలెను. రాష్ట్రీయ
సైన్యమునకు ఎక్కువ సహాయ మొనర్చవలెననిరి.

పాటియాల ఆడవిపది

వేల్పుయువరాజుకు బహుమతి

లండన్, నవంబరు 7:— పాటియాలా మహారాజా
తరపున పాటియాలా ఆడవులలో వేటాడి జంపకుండ తెచ్చిన
ఆడవిపదిని వేల్పు యువరాజుకు కానుకగా సర్దారు ఇచ్చెను.
ఇదిచాల పాటియాలానుండి ప్రదర్శనమునకు తెచ్చినవస్తువులలో
మంచిదట.

లిబరలిజం, అంతరించెనా?

ఆస్త్రియ గారు లేదనుట

ఇదివరలో జేసిన కార్యములు

లీఫ్ట్లు, నవంబరు 10:— ఆస్త్రియ గారు ఈజిప్టుకు
పోవునపు డిల్లు తమ భావిక రైత్యమును గూర్చి జెప్పిరి:—
క్రేటు బ్రిటనులో లిబరలిజం అంతరించెననుట నిష్ఠ. అర్థము లేని
ఈ ఎన్నికలపద్ధతి ఆక్షేపణీయము, అందుచేతనే 40 మంది
లిబరల్స్ మాత్రమే ఎన్నుకొనబడిరి. 100 మంది రావలసియుం
డెడిది. 18-5 లో గూడ ఇంత దుస్థితి లేదు. తరు
వా త పూ ను కొ నె ను. యుద్ధ ము న కు పూ
ర్వము సంస్కరణములను ప్రవేశపెట్టితిమి. కార్మిక
పక్షమువారు రాజకీయరంగమును ప్రవేశించుటచే లిబరల్స్
మరింత ఎక్కువగా పనిచేయవలసివచ్చెను. విబరల్స్ కార్మికుల
లోనో, లేక కన్ఫెడరేట్లలోనో విక్రమేష్వరలెననుట తప్ప
అర్థము లేనిమాట.

ఇక ముందు కామన్స్ సభకావల రాజకీయ ప్రచారమును
సల్పవలెను. ఈ సంఘపరిశితులన్నిటిని సాంతముగ పంకిలించు
టకు చిన్న సంఘ మొకటి నిపుణులతో నియమింపబడెను.
విబరల్స్ చేసిన వీనిని ఎవరును జేయలేదు. యుద్ధముచే లిబరల్స్
పనికి అడ్డువచ్చెను. కార్మిక పక్ష ఆభ్యుదయమును నిరసించ
రారు. సాంఘిక భావప్రచారమును నిరసించరారు. కార్మిక
ప్రభుత్వమునకు అవకాశమిచ్చినందులకు విచార పడవలసరము
లేదు. దీనివలన ఆందరును కండ్లు తెరచిరి. జాతీయగౌరవము
ను ఆతయములను భంగపెట్టు ఉత్తరక్షణమున దానిని
అంతరింపజేసినందులకు విచారింపము.

విబరల్స్ అందరును వికృతముతో పనిచేయ వలెనని
లాయిడ్ జార్జి గారనిరి.

తురుష్క రాచకీయములు

చీలికపర్వము

క్రొత్తపక్ష మేర్పడుట

కాన్స్టాంటినోపిలు, నవంబరు 10:—కెమాలు షాషా
గారి యుద్ధమును ప్రారంభమైనప్పటినుండి మొన్న అదివార
ము అస్టంబుల్లో ప్రభుత్వమునకు ప్రతిపక్షముగ 28 గురు ఓటు
లనిచ్చుట కిదియే మొదటిపర్యాయము. ప్రజాపక్షమునుండి
తొలగిరి. రిపబ్లికనుపక్షముగ ఏర్పడెదరు. ఇందులో నాయ
కులు, ప్రాత ప్రధానామాత్యుడు రాఫుజే, ప్రాత సర్వనేవాధి
పతి ఆదంరాసెఫె షాషాగారు. వీరు తమపక్షమునకు 50 మంది
వచ్చెదరని ఆశించుచున్నారు. వ్రెసిడెంటుకు 'వీల్స్' అధికార
ముండరాదని వీరివాదము. జాతీయసభవారి తీర్మానములను,
సభ్యులందరి ఆమోదమును బడసిన విషయములకు అభ్యుత్తుడు
క్రొసీవేయుట కధికారము లేకుండజేయవలెనని వీరివాదము.
సభ సైత్తీవేయు యధికారము, పరోక్షముగ జరుగు ఎన్నికల
విధానము, పురపాలక వ్యవహారములందు అధికార విభజనమును
లేకుండ జేయవలెను. రెడ్ 'వేపు' కాలయాపనతో గూడుకొని
అర్థము లేని లాంఛనము లేకుండ తక్షణము పనిజరుగు ఏర్పా
టును జేయుటకు నుద్దేశించిరి.

గాంధీగారి పరాజయము

పలుకుబడి అంతరించుట

లండన్, నవంబరు 11:—దౌర్జన్యమును అవలంబించు
పక్షమువారికి గాంధీగారు లోబడిరిని విచారింపుచు డెయిలీ
టెలిగ్రాఫు పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:—

గాంధీగారి యభిప్రాయములు ఎటులున్నను, గౌరవిం
పదగిన శత్రువని తలంచిరి. గుర్తించిరి. దానుగారు బహిరంగ
ముగ హత్యావిధానమును సమర్థించుచు ప్రకటించిన సంగతిని
గాంధీగారు అంగీకరించిరి. దీనికి ఆయన పశ్చాత్తాపమును
జూపవచ్చును. దీనివలన గాంధీగారి పలుకుబడి ఇండియాలో
తప్పక అంతరించును. ఆయనసానము నాక్రమించుకొనుకలా రెవ
రునులేరు. గాంధీగారు ఇట్లు లోబడుటచే భారతదేశ రం
గమునుండి గొప్పవ్యక్తి అ స్తమించుట తటస్థించుచున్నది. నీరు
త్యాగము జేచిన గాంధీగారి యనుచరులు ఇకవిడట దాను
గారి పద్ధతుల నెదిరించరు. అందుచే ప్రభుత్వమువారు కల్లెము
లను గట్టిగ బిగించవలెను. మునుపటికంటె ఎక్కువగా ప్రభు
త్వమువారు కఠినముగ ఏర్పాటులను జేయవలెను. దీనికితగి
నటుల ఆవిరియరు ప్రభువుని దీసి బర్కెట్ హెడ్ ప్రభుని ఈ
సమయమున నియమించుట మంచిదైనది. ఆలివియరు ప్రభుని
దౌర్జన్యమును జూచుకొని తన యావజ్జీవమును దౌర్జన్యము
ఖండించుచు వినియోగించిన గాంధీగారు ఆ దౌర్జన్యవిధాన
మునే అయిష్టముగ అంగీకరించుట కవకాశమేర్పడెను.

మెక్కాను మరల పట్టుకొనుట

కు ఆమీరాల్ సేనులు జెడ్డానుండి పంపబడినవట. తీర్థ
యాత్రికులకు సదుపాయములను జేయువిషయమై ఆలోచించు
టకు తాను మెక్కానువచ్చుచున్నాననియు తనతో ఆలో
చించుటకు అందరును రావలెననియు ఇబ్జి సాదుగారు కబు
రంపిరి.

వెంట్రి ప్రదర్శనము

నకు 1725 లో క్రొత్తపక్షములను జేసెదరు. 1924
కంటె మరింత ఎక్కువ విజయముగ జరుగుననుచున్నారు.

ఎవరుస్తు పర్వతమును

ప్రాణవాయువు లేకనే ఎటులైనను ఎన్నికష్టములున్నను
ఎక్కువకు వీలుగనని మేజరు హింగ్స్ గా రుపన్యసించిరి.
బ్రూసు గారికి సార్వభౌముడు దర్శనమిచ్చెను.

భారతదేశములో కార్మిక

పక్షమువారి పని

లండను, నవంబరు 8:— డెయిలీ హెరాల్డు పత్రికతో
క్లెయిన్ గూర్చి తెలియజేసిరి:— ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వము
నకు పునాదిని ఇండియాలో వేసితిమి. ఇంకను సంపూర్ణముగ
చిక్కులతో గూడుకొనిన గొప్పసమస్యయొకను పరిష్కారము
గావలసియున్నది.

ప్రాంతవిధానము

హరియటుగారి ప్రకటనము

మిత్రమండలిసహకారము అవసరము

లండన్, నవంబరు 10:—ముఖ్యమంత్రిగారి ఆజ్ఞాపించిన ప్రతిపక్షములకు హరియటుగారు ప్రత్యుత్తరమునిచ్చిరి. జనీవా ఒడంబడికను సంరక్షించుటకై కాంతిపక్షమును దేశమని ప్రాంతము ఏర్పడినది. ప్రాంతము భయములేకుండ కొత్తయుద్ధముల నాపుజేయుటకు స్పష్టముగ ప్రయత్నించితిమి. రషియాను జలము మనముగర్హించవలెను. జర్మనీతో న్యాయముగ మరల సంబంధములను ప్రారంభించెదము. మిత్రమండలి సహకారమును గోరుచున్నాము.

ఆర్థికపక్షములో ఆదాయవ్యయములను సరిబెట్టవలెను. ప్రతిఒక బుధములను తీర్చివేయుటకై బుధమును వినియోగించెదమని హెచ్చరించుచున్నారు.

లండన్, నవంబరు 6:10/30 రాత్రి సైన్యములను తగ్గించు సభకై లేచియుండనే పరాసులు తమ సైన్యమును తగ్గించుచున్నారు. కాంతియుద్ధమును యుద్ధేశ్యములతో పరాసులు ప్రవర్తించుచున్నారు. సాయుధులైన సదా ప్రవర్తించెదము. ఇతరులు పైబడుటకు చొరబడుదు. సైనికులు చాలకపోవుటకై సైన్యములను తగ్గించవలసివచ్చెనని ఒకటి వ్రాయుచున్నారు. ఇంకను జర్మనీ తమకు ప్రబలమైరియనే తలంచి ఉపద్రవము రాకుండజేసికొనుచున్నారు.

భారత సంస్కరణములు

లండన్, నవంబరు 8:—ఆంగ్లామూలకంపెనీ మ్యానేజింగు డైరెక్టరు సర్ థామస్ క్యాటోగారిట్లు ప్రస్తావించిరి:—ఆఫ్రికనుగారి యువస్వాసములే కొన్ని ఇండియాలో ఆంధ్రోశనమునకు ప్రాబులమొసగినవి. ఇండియా ప్రభుత్వముకంటె ఇంగ్లండు ప్రభుత్వమే భారతీయులపట్ల సానుభూతితో నన్నటుల ఆయువస్వాసములు యభిప్రాయమును గలగజేసెను. దానివలన రాజప్రతినిధికి బలము తగ్గెను. రాజప్రతినిధి ఆమోదముతో పదేండ్లవరకు 1929 లోపుగ సంస్కరణములు ఎక్కువగ ప్రసాదించబడవను నిబంధనలను తీసివేయవలెననిరి. ఈ అనుబంధము గొప్పలేవు. అదిలో జేసినతప్పిడే, సంస్కరణములు పరిశోధనార్థము ప్రవేశపెట్టబడెననియు క్రమేణా సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత్తరప్రభుత్వము నిచ్చుటకు గాదనియు ప్రజలకు తోచునటుల జేసెననిరి. ఇంగ్లండు ప్రభుత్వమువారు ఇష్టమున్నచో సంపూర్ణ చట్టమును అనుమతముగ పనిచేయుటకు అవసరమును మార్పులను జేయవచ్చును. ఇంతలేక్ష్యమును, వైమ్యునునకు కారణముగు 10 దేండ్లవరకు ఇక్కడాలనును అనుబంధము నేల కద్దుజేయరాదనిరి. బ్రిటిషు ప్రాచ్యదేశవిధానము సామ్రాజ్యమును గాపాడుటే యని ఇండియాలోను ప్రపంచమందంతటను ఒకేసారి బాల్మీనుగాను ప్రకటించితేని భారతీయులకు సాధ్యమగునంతవఱకు స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యము నిచ్చెదమని ప్రకటించితేని ఇండియాలో కాంతిపరిస్థితులు ఏర్పడుటకును బాల్మీనుగారు జూపగలరనిరి.

మతగురువులు దంపతుల అనురాగమును దీనించవలెగాని మాషించరాదని సార్వభౌముని వైద్యుడగుటచే మతగురువుల కందరకును కలకర ముదయించెను.

యుద్ధవిరామపు ఉత్సవములు

లండనులో అంతటను విస్తారముగ జరిగెను. అధికాంశము హుమ జూపబడెను. లండనులో ఎప్పుడులేని గుంపులుగూడెను. వేల్పుయువకాజు, యాగ్యప్రభువు పాల్గొనుచున్నారు.

కరారునై న్యము

లకు గర్వకర్తగాను నేనానిగ నియమించబడిరి.

ఎస్టోనియాలో కమ్యూనిస్టు కుట్ర

11 వారించుటకు 10 న తేదీని ప్రారంభించెదరు. వెలెనాలగొడలో నిజతో ఇద్దరు రంగ్రమును జేయుచున్నటులను పోలీసువారిచే కాల్చినటులను కనుగొనబడిరి. వారు పట్టుపడిరి. బండిలను తప్పించుటకు కమ్యూనిస్టు నాయకులు తమరీ నేర్పరచిరి ఒప్పుకొనిరి. ఇద్దరికిని ఉరిశిక్ష విధించబడెను.

బొంబాయి పభుత్వము

సెల్యూడుగారి యభిప్రాయమును సర్ జార్జి

లాయిడ్ గారు ఖండించుట

లండన్, నవంబరు 7:—ఉదయం 1-30. సంస్కరణ విచారణసంఘము ఎదుట సెల్యూడుగారు జెప్పిన సంగతులను ఖండించుచు తాను ఇండియా ప్రభుత్వ చట్టభావమును విరుద్ధముగ ప్రవర్తింప లేదనియు కార్యనిర్వాహక వర్గముతోడను, మంత్రులతోడను ప్రత్యాయత్రాఖిలవిషయములు కలిసి ఆలోచించియే పని జేసితిమనియు మంత్రులమాటలను నిరసించలేదనియు సలహామట్టుకే తీసికొని వారు జెప్పినటుల ప్రవర్తించక పోలేదనియు సర్ జార్జిలాయిడ్ గారు తైముస్ పత్రికలో ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

ప్రతివారము ప్రజాయత్నవిషయములనుగాని స్వాయత్త విషయములనుగాని మంత్రులతోడను, కార్యనిర్వాహక వర్గముతోడను సమిష్టిగ ఆలోచించితిమనియు మంత్రులమాట సెన్నదను జవాబులేదనియు అట్టిఅనకాశమే ఏర్పడ లేదనియు మంత్రులు తనమాటను వివరేదనుకారణముతో ఎవరును తనకు రాజీనామానీయ లేదనియు ఇండియాలో ఇతరభాగములకంటె బొంబాయిలోనే సంస్కరణములు ఎక్కువగ ఫలించెననియు సెల్యూడుగారు జెప్పినటుల విఫలముగాలేదనియు తెలియజేసిరి.

ఇంగ్లండునుండి బొంబాయికి వైమానిక పయనము

100 గంటలలో ఏర్పాటుచేయుబడుననియు ప్రస్తుతము లండను ప్యారిస్ వైమానిక పయనమువలె యుండుననియు హామీగారు తెలియజేసిరి. నవ్యకముగ ఏర్పాటులను ఇండియాను ఇంగ్లండును విమానములమీద కొద్దిసంవత్సరములలోనే ఏర్పాటు జేయుటకు వీలగుననిరి.

ఇంగ్లండులో క్రొత్తప్రభుత్వము వచ్చుటచే పెరిషియాలో ఆంగ్లా పెరిషియా, బర్మా, మెల్లు చమురుకంపెనీలు ఏకమగు ననుచున్నారు.

పార్లమెంటును ప్రస్తుతమాపుట

లండను, నవంబరు 10:— పార్లమెంటును మరొకొంచెముకాలము ఆపుజేయుటకు సార్వభౌముడు ప్రకటనమును గావించుచున్నారు. ఎపుడు సమావేశమగునదీ మరల ప్రకటించబడలేదు.

స్పెయిను తిరుగవారు

బార్సిలోనాలో పోలీసువారితో డీకొని ఒకనినిజంపి ఇంకొకరిని క్షతగాత్రునిగజేసిన ఇద్దరిని ఉరిదీసిరి.

కెయిరోలో సమైక్యజాతీయ విశ్వాధ్యక్షులు లేవదీసినను (6.11.24) పాతకాలలకు పోవుటకు ప్రారంభించెదరు.

విదేశపుమారకము న్యూయార్కులో పానుధర ఇంకను హెచ్చుచున్నది.

ప్రాచీనతీచీ సంయోగ సంఘము

భారత స్వాతంత్ర్యమునెడ సానుభూతి

(ఆంధ్రపత్రికకు ప్రత్యేకతంతివార్త)

ప్రాచీనతీచీసంఘము ప్రాచ్యసమస్యలనుగూర్చి చర్చించుటకు సమావేశమై నిర్ణయతో భారత సక్రమ పభుత్వపక్షమువారిని హింసించుచున్నందుల కాక్షేపించుచు దాసుఅనుసరులకు ఆభివందననుబంపివట్టును, వైదుల్య బెట్టబడినవారివిడుదలకును, బ్రిటిషు ఇంపీరియలిజముయొక్క బానిసత్వమునుండి భారత దేశమునకు స్వాతంత్ర్యము జేయవలయు సుద్ధియు నకును తోడ్పడునట్లు అంగీకరించినటుల డెయిలీ పార్లర్ ప్రకటించుచున్నది.

వింటర్ను ప్రభువు

భారత సహాయమంత్రి

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

వింటర్ను ప్రభువుగారు భారతదేశపు సహాయమంత్రిగ నియమించబడిరి.

కాలనీల సహాయమంత్రిత్వము ఆరము బీగోరుగారి కొసంగబడెను. వారు యిప్పుడు తూర్పు ఆఫ్రికాలోనున్నారు. వారంగీకరించినటుల యింకను వర్తమానము రాలేదు.

నల్లమందు వ్యాపారము

జెనీవామహా సభ

సభకమిటీచర్చ తేలుటలేదు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

జెనీవాలో జరిగిన నల్లమందుమహాసభ సభకమిటీచర్చ యింకను తేలకపోవుట చూడగా నల్లమందువ్యాపారమును దొంగతనముగ జేయుటకు ఆపుటకై ఒక్క ఉపాయమేమియును కురలేదనియు, ఆవిషయమయ్యే కష్టముగలదనియు అనుకొనుచున్నారు.

మోనూలు సరిహద్దు ప్రశ్న

విచారణసంఘ కార్యవిధానము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

మోనూలు సరిహద్దు సమస్యను గూర్చి విచారించుటకై జాతీయమితి చేనియమింపబడిన సంఘము మోనూలుకు పోవుట ఆవసరమా కాదాయను విషయమును నిర్ణయింపవచ్చును, పోవుటకు ముందుచేయవలసిన కార్యవిధానమునంతను సిద్ధముచేసిరి.

బర్మా హైకోర్టు జడ్జిలు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

ఇ. డి. డక్వర్త్ గారిని పరంగవూరు సరసింహగారిని బర్మా హైకోర్టుకు క్రొత్త జడ్జిలుగ నియమించినందుకు సార్వభౌము డంగీకరించెను.

బర్మా రైలుమార్గముందు గండిపడెను

నాలుదిసముల వరకును సరాసరి

ప్రయాణముజరుగదు

రంగూను, నవంబరు 11:—మాండలేజిల్లా ట్రాన్సిక్టునుపరింటెండ్లెంట్లు తొలగించెను:—814/20 కిని 815/8 కినుమధ్య రైలుమార్గముందు గండిపడెను. మూడునాల్గు దినములవరకును దక్షిణమనే సంస్థానములకు రాకపోకలు సరాసరిగ జరుగవు. టెలిగ్రాఫు తీగలు పాడగుటచే యెంతవత్తము సంభవించెనో తెల్ప వీలులేదు. 824/10 మైలువరకును రైలువచ్చినయెడల అచ్చటనుండి వేరురైలుమీద ప్రయాణికులు బంపబడుదు.

(ఆ. ప్రె.)

సంయుక్తరాష్ట్రములగవర్నరుగారు

అలహాబాదులో డిశంబరుమధ్యవరకు సుండ్లదరు.

అలహాబాదు, నవంబరు 11 — సెక్రటేరియట్ లో డిశంబరు మధ్యవరకు గవర్నరుగారు అలహాబాదులో సుండ్లదరు [ఆ. ప్రె.]

టెలిగ్రాఫు కమిటీ

రంగూను, నవంబరు 11:—ఒకత్రాన్సండ్లీ నేడు టెలిగ్రాఫువిచారణసంఘ మిచ్చుటకు ఆరుదొంచెను టి. రాయన్ గారు కమిటీ అధ్యక్షులు. జి. పి. రాయి, ఆర్. టి. బూత్తుగార్లు సభ్యులు. (ఆ. ప్రె.)

స్వరాజ్యశక్తి

(సి. యఫ్. ఆంధ్రాను గారు)

నేను ఇంగ్లండుకు బోయినపుడు భారతదేశమునకు స్వరాజ్యమిస్తే ఆరాజకము రాదాయని అచటివాడ చాలసార్లు గిరి.

నేనాప్రస్తుత ప్రత్యుత్తరమును భూమ్యంతర్భాగమున నెప్పుడును ఆరాజకము జరుగమనే యుండుననియు, జే. యస్. మిల్లుగారు విదేశీ ప్రభుత్వమును నిర్వచించుచు 'ఆరాజకము' అనుబకమాటలో జెప్పినది చెప్పితిని. భారతదేశము వెంటనే పరిపక్వమైనది. ముందెప్పుడోవచ్చు ఆరాజకమునందే తప్పించుటగాక యిప్పుడును ఆరాజకమును లేకుండవలయుటయే.

ఇప్పుడున్న యీ ఆరాజకమును గూర్చిన కథయొకటి నాకిప్పుడే ఒకరు స్వయముగనిచ్చిరి. అయిచ్చినాయన ప్రయోజనమున్నయెడల పేరును నిర్భయముగ ప్రకటింపవచ్చునన్న నేను అనేక కారణములచేత ప్రకటించుటలేదు. ఆయన నాకు ప్రియ అంతరంగిక మిత్రుడు. కాంతిస్వామ్యుడైనందున మాత్రమును యెవరిననులకును అటంకముకాదు. నిగర్హి. ఆయన బహుశః వృద్ధివాడు. ఈగనైన హింసించునంత మంచివాడని చెప్పవచ్చును. నేను ప్రయోగముకాక అతిశయోక్తి యేమియును లేదు. నేను స్వయముగ భారతీయుల దుస్తులను ధరించినపుడు గల్గిన యానందమును బట్టిచూచుకొనగా యీకథలో జెప్పినట్లు భారతదేశములోని టిటి ప్రతిభాజను జరుగుచుండునని నమ్మవచ్చును. దీనికి కారణము ప్రజలలో నేమాత్రము సంబంధములేని పరిపాలనముండుటయేనని చెప్పవలయును. ఆయనచెప్పినకథ యీవిధముగ నున్నది:—

సాయంత్రము 4గంటలైనది. జెరనలుపోస్తాఫీనుకు రిజిస్టరుపార్సెలు పంపవలెనని పోలిక. అచట ఇంగ్లండు పార్సెలు డిపార్టుమెంటునద్దకుబోయి పార్సెలును గూర్చి స్తాకిస్తిని. రక్షింపజేయునని బలపరచుచుంటిని. అప్పుడే చెప్పబోవు విషయము అనుకోకుండజరిగెను. అందుకునే నేమిన్ని కోపమువచ్చునటుల గూడచేయలేదని తెలియగలదు. నేనాగడివద్ద నిల్చునియుండగా నానద్దకు మామూలు కాకట్టేబియ్యపు 'హై' హూ లేజాపు, అనిమాటుగా అనెను. నేనురక్షింపజేయున్నాను. అట్లాగ మాట్లాడుకొనడమిది. దానిపై పోలీసు నాచేయవట్టుకొని 'తుంబడా భద్రలోగ్ తుం' అనిగుంజివేసెను. నేను అందరుజూడవలెనని పోట్లాడుట యిప్పుడులేదని చెప్పి నెంబరుగావలెనంటిని. అతను నెంబరియకుండు ముఖములెట్టి ఆనెంబరుండు యెత్తడి బిల్లు కప్పివేసెను. నెంబరియక తప్పదని పట్టుపట్టితిని. దానిపై ఆయనకు కోపమువచ్చి ఒక్క తెలియకుండ "హంజేభేగా కైసా భద్రలోగ్ తుం" అని మెడబట్టుకొనినట్టి చొక్కా-చిపితిట్టి అవమానముజేసెను.

"ఈసమయమున పోస్టుగవస్తా రక్షింప పోలీసునానికప్పెను. ఆపోలీసుంతట నన్ను విచారణగడివద్ద కూర్చొనియున్న ఇంగ్లీషు సార్జెంట్లు వద్దకు బలవంతముగ లాగుకొని పోయెను. నేనాయనకు కాన్స్టేబిలు ప్రవర్తనంతయు చెప్పితినిగాని ఆయన నామాటలు వినుకుండ 'బెంగాలీంతా అంతే. వారికి పొగరెక్కును. నీవు చెప్పేది నేనువినును. వానిని తానాకు తీసికొని పోండి అనెను. కాన్స్టేబిలు అచట దొంగగంతులన్ని చెప్పెను. నేనేమో తప్పు జేసిన వారివలె కీధులలో అందరు చూచుచుండగా యీకథకొనిపోయెను. డబ్బిస్తాను యేమైన యెక్కించి తీసికొని పొమ్మంటే వినక ఎండలో మాడుచుండగా తీసికొనిపోయెను. (పెదప నేనీవిషయముపాలకువీధి జేటుపోట్లకప్పినరుతో జెప్పగా ఆయన యిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. 'అది జరుగవలసినతీరుననే జరిగినది. నీవు అంగ్లేయుడవు కావు' అనెను.)

'తానాఅఫీసరు యీకేసును పోలకువీధి జేటుపోట్లలో విచారించెను. నన్ను చుట్టి అచ్చటికివీధులలోగుండా ఒకమైలుయొద్దకునిపోయిరి. ఆవిచారణగడిలో నేనుఫులోబాటు ఒకగంటకుపైగా నిలుచున్నపిదప నాకేసువచ్చెను. నేనుపడిరూపాయలు ధరావతుకట్టినపిదప నన్ను విడుదలజేసి మరునాడు కోర్టులో హాజరుకమ్మనిరి. నేను సాయంత్ర మింటికి నచ్చితిని.

'మరునాడు నాకేసుకోర్టులో విచారణకువచ్చెను. కాని నాపై సాక్ష్యములేకపోవుటవలన కేసునిలవకపోయెను. అప్పటికిని ఆనరరీ మేజిస్ట్రేటుగారు నేను పొగరుపోతునని చెప్పి హెచ్చరికజేసి విడుదలయన్నామనిరి. అంతట నేను పోలీసు కాన్స్టేబిలు నన్ను అవమానపరచి తిట్టి, నిర్భం

ధపెట్టి చేసినపనులకు తిరిగి చార్జీ జేసితిని. కాని జడ్జి యీవిషయములను పోలీసువిచారణకు పంపెను. అట్లు పంపునపుడు పోలీసుకు సంబంధించిన విషయమును పోలీసువారు సరిగా విచారించరని మేమునగా ఆజడ్జి న్యాయమును నేర్పనక్కరలేదని నన్నున్ను లాయరునున్ను అనెను.

"పోలీసువారి యెడట సాక్ష్యమియలేకను, పెద్ద డిటోగలవద్ద అన్వేషణకు హాజరుకాలేను విసువురాగా డబ్బుకట్టి కాలము, యెంతయో వ్యర్థకాగా నెలయైనపిదప ఆకాన్స్టేబిలుకు కిక్కురికెద 16 తోజులు పెప్పరులడిలు విధింపబడెననియు తృప్తిగాలేదా యనియు నాకు తెలియజేసిరి.

"నాకు తెలుపులు గావచ్చుచుండెను. కాలేజీకి పోయేలోపల తల్లితండ్రులను జూడవలె ననుకొంటిని. ఈగోలతో విసువు వచ్చెను. ఇక నీవిషయమును కోర్టుకుబెట్టుట లాభములేదనుకొంటిని. ఒకచో కోర్టుకుబెట్టినను లాభములేదు. న్యాయము జరుగదని నాలాయల్లు అందరును జెప్పిరి. ఇంతటితో యీకథ ముగిసెను.

"దీనిపై వ్యాఖ్యాన మనవసరము. ఇది జరిగిన పిదప మనదేశములోని రాజకీయవ్యవహారములగుర్చి నాభావములన్నియు మారిపోయెను. బ్రిటిషుభారతదేశపాలకుగ నుండుటవలని నిస్సహాయస్థితి నాకుగోచరించెను. పోలీసువారు ప్రజలడబ్బును తినుచు వారిని రక్షించుటకుమారుగ పెద్దబంధుమై. న్యాయపరిపాలన మంతయు పైనుండి చివరవరకును పాడైపోయినది. అంతటను జాతివిద్వేషము హెచ్చిగది. నాకండ్లను గట్టియున్న మామూలొకప్పుడొకప్పుడు మంతయు జెల్లడియ్యెను. నాకేవో అవమానము జరిగినదనికాదు. పరిపాలనాసంస్థయందే యంతటి దౌర్జన్యము, అన్యాయమున్నదేచని పరితాపముగ నున్నది. మనము దీనినంతయు సంస్కరించి చేయవలసినపని యెంతయోగలదు. మనము సత్యమునందు విశ్వాసముగలవారము. అసత్యము నీప్రపంచమున కంతయుగ నెలకొల్పుటకు సర్వదా ప్రయత్నముల జేయుదుముగాక. (ఎంగుఇండియా)

రోమెయిను రోలండులేఖ

సి. యఫ్. ఆంధ్రానుగా రివారపు 'ఎంగుఇండియా'లో నిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

అనటోలి ప్రాన్సు చచ్చిపోయినతరువాత రోమెయిను గోలండ్ల యిప్పుడున్న ప్రాంతాలలో గొప్పవాడు. ఆయన నా కొక లేఖ వ్రాసెను. అందుండి యీక్రిందిభాగము నుద్ధరించెదను:—

'మహాత్మునితో గడవిన యొకరోజు; అనుకీర్తికను మీరు వ్రాసిన చక్కనివ్యాసమును నాసోదరి ప్రాంతాలలోనికీ తిరుమాజేసెను. అయ్యది ప్యాంసులోని యూరోపియను రెవ్యూలో (ప్రకటింపబడును. మీరు వ్రాసిన అప్రతాంతము ప్రకటనయోగ్యముగ నున్నది. దానిని జర్మను భాషలోగూడ ప్రచురించెదను. స్వీడు జర్మను న్యూజారిచ్ జీటంగులో గాని, లేక వియన్నాలోని న్యూస్ప్రెస్సువంటి ముఖ్యపత్రికలలో గాని ప్రచురణ జేసెదను. యూరోపులోని పత్రికలం దప్పుడప్పుడు భారతదేశమును గూర్చి యిట్టి అద్భుత వ్యాసములను ప్రకటించుట వీలైన బాగుండుననికోరెదను. ఇట్లు చక్కని నిష్పాక్షిక వ్రాతలు ముఖ్యమగువారు వ్రాసినదానివలన మాకు చాల లాభకరముగ నుండును. అందువలన యూరోపు నందు సామాన్యముగ విచారించి చేయు చర్యలకంటె ఈ విధముగ విజ్ఞానల మనస్సును మార్చుటకు యెక్కువ యుపయోగకరముగ నుండును."

ఇంగ్లాండుకు రాయబారములు పంపుటయు, కాంగ్రెసు జమ్మి పెట్టి అచట ప్రచారముజేయు పత్రికల పోషించుటయు డబ్బునందుగయని నేను మహాత్మునతో నేకీభవించెదను. అయితే భారతదేశ విషయములను యూరోపియను ఆమెరికను పత్రికల ద్వారా వెలిబుచ్చుట చాల ముఖ్యమని నాకు గట్టినమ్మకము గలదు. ఈనానమ్మకముతో గాంధీమహాత్ము డేకీభవించునని నాకు తెలియను. ఇందు కయ్యేఖర్చు యేమియును లేదు. తనసామర్థ్యము గావలెను. ఇందుకు నిదర్శనముగ ప్రాఫెసరు కాలిడాను నాగువంటిపండితుడు యూరోపుఖండమున నుండి జేయుపనివలన యఖండ లాభముండునని నానమ్మకము. ఆయనపూరుగుననే రోమెయిను రోలండు గాంధీమహాత్ముని గూర్చి కావించిన విమర్శకప్రకరణ యందును, దానిని మార్చుకొనటయందును సహాయము గల్గెను. రోమెయినురోలండు యీ విషయమును తాను వ్రాసినపీఠిక యందు చాల ప్రశంసావాక్యములతో వ్రాసితి.

రవీంద్రుని దక్షిణామెరికా పయనము

సి. యఫ్. ఆంధ్రానుగారు ఈవారపు 'ఎంగు ఇండియా'లో నిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

ఇప్పుడిది పత్రికలో ప్రచురించునప్పటికి రవీంద్రనాథ టాగూరు మహాకవి దక్షిణ ఆమెరికాచేరియే యుండును. ఐరను ఆయన అచటికి యేల పోయెనో భారతీయులు తెలిసికొనుట ముఖ్యము. దక్షిణ ఆమెరికా రిపబ్లికువారు మహాప్రజ్ఞులను, పండితులను ఆహ్వానించినట్లే ఆసియాపక్షమునగూడ మహాకవిని దక్షిణామెరికా స్వాతంత్ర్యోత్సవత్సర పూర్వకత్సవమున కాహ్వానించిరి. ఈ ఆహ్వానము ఆయనకు జపానులో నుండగా వచ్చెను. దీనికివల్లనలయుననియే ఆయన క్రిందటివేసంగిలో ఆత్మంతప్రాచీనదేశపయనమును మాడ మానుకొని కాంతినికేతనాశ్రమమునకు యీక్రాంత ప్రయాణమునకు సిద్ధమగుటకై వచ్చెను. యూరోపు, అసియా కావలదేశములలో దక్షిణామెరికాయం దింకనుఅసియావాసులను రావియకుండ జేయుట లేదు. ఇప్పుడే యున్నా టెకు స్టేట్సునందే డబ్బుకట్టికీ యెక్కువగుచున్నది. ఉత్తర ఆమెరికాలోవలెనే దక్షిణామెరికాకుగూడ ఆసియావాసులను రాకుండజేయుటకై పక్కాములు జరుగుచున్నవి. ఈభారత మహాకవిగమనగమకలనప్రాత్యత్సవకాంతలంభములగుట్టిపడునని నేను నమ్మెదను. మొదలు కపింద్రుడు తనతో నన్ను రమ్మనెను. కాని తుదకు నేను ఆశ్రమములో నుండుట చాలముఖ్యమని తెలపబడెను. ఆయన కుమారుడును కోడలును వెంట బోవుచున్నారు.

అబద్ధపు వ్రాలు

(సి. యఫ్. ఆంధ్రాను)

ఈ మధ్య బ్రిటిషు పత్రికలలో భారతదేశమునకు ప్రతిహేలముగ జేయు ప్రచారమునందు మ్యూటిసీగూర్చిన పాత అబద్ధములను కొన్నింటిని త్రవ్వచుండిరి. నేటికిని భారతదేశములో నాగ స్త్రీల మానము సురక్షితముగ నుండజాలదని ధ్రువముగ జెప్పబడుచున్నది. మ్యూటిసీసమయమున ఆంగ్ల స్త్రీలకు భారతీయులు మాంభంగము గలకజేయు సిగ్గులేని అబద్ధము జేసినంతయెక్కువగ హరియేదియును కండు జాతును ను ద్వేషము గలకజేయలేదు. మరల దానిని త్రవ్వట ద్రోహ మనవలయును. సత్యమేమనగా ఆంగ్ల స్త్రీలు ప్రపంచములో నితర దేశములందు కన్న యీ దేశములోనే యెక్కువ నిర్భయముగ సంచరింపవచ్చుననియే. ఇచటవారికి టిటి భయమేలేదు. ఈ అబద్ధము మ్యూటిసీనాటిది. అప్పుడు దానితో ఇంగ్లాండు నందు భావము రగుల్కొనెను.

మ్యూటిసీయైన వెంటనే డబ్లియు, మెరుగారు వ్రాసినదానిలో చివరమాటలను పూర్తిగ నుద్ధరించెదను. ఆ గాకమీషనరు బ్రిల్లియంమైరు పిదప సర్ విలియంమైరు అయ్యెను. సం॥ రాష్ట్రములలో నింకను ఆయన మొదటి పాటకుడని జ్ఞాపకము గలదు. సర్ విలియంమైరుగా రిట్లు వ్రాసిరి:—

"అగ్రాప్రభుత్వ ముఖ్యస్థానమున గూఢచారి కాఖాసం దర్శమున నేను చేసినపని: లన గతి ఆయమాసమయంలో దేశములో నన్ని భాగములనుండి వచ్చిన సందేశపాత్రలతోను గూఢచారులతోను సంపర్కముండెడిది. పత్రికలలో ఆంగ్ల స్త్రీలకు మాంభంగము గలకజేయుబడినటుల ప్రచురించు కథలు నిజమనిబలపరచుటకు నాకు తెలిసిన వార్తలయందేమియు గాన్పించుటలేదని తెల్పుటకు నతోపమగుచున్నది. ప్రత్యక్షముగ సాక్ష్యమే చుటయుకొన్నను అట్టికథలకు ప్రతిహేలముగనే యుండెను. టిటిదేదైన జరిగినయెడల తెలిసి మనకు జెప్పవలసియున్న ప్రజలు అట్లు యొక్కడను జరగలేదనియు, అట్టిఅలోచనయేలేదనియు జెప్పుచున్నారు. ఈసంగతులగుర్చి ప్రజలకు తెలిసినదానిలో తప్పేమియులేదు. ఇందుకు ప్రతిహేలముగనున్న సాక్ష్యమును బట్టిచూడగను, యిందుకు సరియైననిదర్శనము లుండుండుటచేతను, హత్యజేయుటకు ముందు మాంభంగము యెడటను జరగలేదని నమ్మకము తగినకారణములు గలవని గట్టిగ జెప్పవచ్చును." డబ్లియు మైరు, డిసెం 30, 1857.

ఈ విధముగ స్పష్టముగ వ్రాసి యున్నపుడు ఇంగ్లీషు పత్రికలిచ్చటికి నాటికిని ఆ దోషమునే మరలమరల త్రవ్వె యీఅబద్ధాలపుష్కరాభారము జేసికొని నవలలను కథలనువ్రాయుట ఘోరము మృదుము. నేని చుచున్నదరించిన భాగమును యిట్టి నిందితాపుష్కరాభారమియగోచువారు చూపుటకై యుండుకొనవలయును.

(ఎంగు ఇండియా)

చైనా - భారత దేశము

(ఎంగుఇండియా)

రవీంద్రమహాకవి చైనాకుపోయినపుడు ఆచట చైనావంశీయుడగు డాక్టరు టియంగుబిచో అనువారు వారి కొసంగిన సన్మానప్రతిభానం దిట్లుల వ్రాసిరి:-

“భారతదేశమున మంతయును చైనాలో మా అనుభవము నందు లీనమైనది. ఆయ్యది మా అంతరాత్మమున దొక్కటియై పోయినది. దానివలన మేము మా కేతులను విజృంభింప జేసికొని ఆమోఘభరితముల గాంచగలిగితిమి. మేము చైనావాసులమును భారతీయులమును దురదృష్టవశాత్తు వేయి సంవత్సరములనుండి వేరైపోతిమి. మేమెవరికొరము ఆయా అభివృద్ధిమార్గముల బోవుచుంటిమి. ఈ భేదమైపోయిన వత్సరములలో దుఃఖములు సంభవించెను. అనుభవించని దేదెగలదు! భయపెట్టిరి, వెక్కిరించిరి, మీదబడిత్రోక్కిరిసి న్నెన్ని చావుభాదలుపడవలెనో అన్ని పడతిమి. ఇతరు లిందువలన నీచముగజూచుటయేగాక ఆత్మగౌరవ మనుదానినే గోల్పోవుచుంటిమి. కాని మానవప్రయత్నము మాత్రము నాశముగాదన నమృతము మాకుగలదు. మనమువేసిన విత్తులు కాలమువచ్చునప్పటికి పంటకు వచ్చునని నమ్మకము గలదు. భారతదేశముయొక్కయు చైనాయొక్కయు పూర్వస్థానం ప్రభావము లద్భుతములైనవి. అవి యెంతకాలమునాటివో యైనను వా ని లో శాశ్వతతాపనమున్నదని నాకు దోచుచున్నది. ఆ యొద్ది యిప్పుడు భారతదేశమున టాంగురు, గాంధీమూర్తుల రెంటిలోను ప్రతిఫలించుచున్నది.”

భారతదేశముపై చైనాప్రేమ

“వేయవత్సరములు వేరైయున్నపుడు ఒకరిపై నొకరము ప్రేమ నెరపుకొనునపుడు, యీ భారతదేశ మను మాపెద్దన్న భ్రాతృభావోద్బలితమై మాకడువచ్చెను. మాకుభయము కను ముఖముపై దుఃఖపుచాటు గలవు. శత్రుములు వృద్ధత్వముచే ఫలితములైనవి. ఇప్పుడే కలనుండి మేల్కొంచినట్లు, ఊరక కండ్లు తెరచి వికాస మేమియు లేకుండ జూచెదము. కాని మేము ఒకరినొకరము చూచుకొనుసరికి చిన్ననాటి సంగతు లెన్ని జ్ఞప్తికివచ్చును. ఉభయయును కలిసి కష్టముఖము లనుభవించిన రోజులు జ్ఞాపకమునకు వచ్చునగదా! ఇప్పుడు మరల ఆశ్లేషణసౌఖ్యము యింకొకసారి కలెనుగాన యేమాత్రమును చేరుగాము.”

ఇట్టి మిత్రభావములు దెల్పునపుడు మరల మిత్రత్వమున సవీక్రమముజేయు నీసమయమున డాక్టరు గవురుగారు భారత శాసనసభలో నల్లమందుకు సంబంధించిన తీర్మానమును చెప్పి, మరల బ్రిటిషుప్రభుత్వము నల్లమందు వ్యాపారము విషయము చైనా కిష్టములేనిదే ఒత్తిడిచేయుట తటస్థించుట చాల విచారకరము. అట్టి తీర్మానమును తలపెట్టినారాదు. భారత పుత్రు డట్టిచానిని నూనించయే యుండరాదు. (సి. యఫ్. ఆంధ్రమాసు)

హిందీ ప్రచార సమేళనము

14 వ తేదీ మధ్యాహ్నము ప్రారంభమగును “ఆంధ్రరాష్ట్ర” హిందీప్రచారసమేళనము యీనెల 14 వ తేదీ మధ్యాహ్నము ప్రారంభమగును. అనాడు మధ్యాహ్నము ఒంటిగంటకువచ్చు తెయినలో అక్కడునున్నాము. అనాడు ఉదయమున వచ్చు తెయినలో ప్రచారకులందరును రాగలరు. వాటికోభోజనమునకును బసలకును ఏర్పాటుచేయబడెను. ప్రచారకులు 14 వ తేదీ ఉదయమున కార్యాలయమువద్ద సమావేశమయ్యెదరు. హిందీభాషాభిమానులందరును రాగోరెదము” అని సన్మానసంఘకార్యదర్శి నేడు గంటూరునుండి తంతి వార్తనంపెను.

కార్యాలయ ప్రచారకులసభ

ఆంధ్ర హిందీప్రచారకుల సమేళనముతో పాటు కార్యాలయము తరఫున ప్రచారమొనర్చు ప్రచారకుల సమేళనముగూడ పదునాల్గవతారీఖు ఉదయము జరుగునుగాన కార్యాలయ ప్రచారకులందరు తప్పకవిచ్చేయ ప్రార్థితులు. గురువారము మొదలు ఆదివారమువరకు సెలవుగా పరిగణింపబడును.

తెజవాడ } మోటూరి సత్యనారాయణ }
11-11-24 } వ్యవస్థాపకుడు,

పంపిత మోటిలా గారు

అన్ని శాసనసంఘములవారికి విజ్ఞప్తి

భారతశాసనసభ, స్టేటుకాన్సిలు, కాప్రీయశాసనసభల నియోజితసభ్యులందరును ముఖ్యముగా గమనింపవలసినది జాతీయత. దేశమున రెండుపక్షములకు మాత్రమే తావుగలదు. నిరంకుశోద్యోగులు ను వారి మిత్రులు ను ఒక! పక్షము ప్రజలు రెండవపక్షము గాన దేశమున దేశభక్తులలో నైకమత్యమును కలిగించుట కన్నిచోట్లను గట్టిప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. నిరంకుశోద్యోగులకింకను చాలమంది మిత్రులు కలరనియే యూహింపవలసియున్నదిగాని వారి కాపట్టమును నిర్మూలించి వారి నిరంకుశపరిపాలనము సంతరింపజేయుటకే రాజకీయ ప్రసక్తులగు భారతీయులందరును సంకల్పించియున్నార. పద్ధతులలోమాత్రము భేదమున్నను స్వరాజ్య, స్వతంత్ర, మితవాదాదిపక్షముల పద్ధతులలోగల భేదము నామమాత్రమే. శాసనసభలలో నీవిషయము స్పష్టమైనది. దేశహితార్థము పీఠంధరునుకలసి పనిచేయుటలనిన ఆవసరముకలిగినపు డీవద్ధతి భేదము లభ్యంతరమును కలిగింపజాలవు. ఇప్పుడు దోరతనము వారు దేశమునం దట్టివిషమస్థితిని కలిగించినందున అన్నిపక్షములవారును ఏకీభవించి పనిచేయుట యిప్పుడత్యవసరము. అందులకే స్వరాజ్యపక్ష కార్యసంఘమునకు గాంధీమహాత్మునకును కలకత్తాలో ఒడంబడికజరిగినదిగాన దేశమునందన్ని పక్షములవారును తమపద్ధతులను సరించికొని కలసిపనిచేయదగినపద్ధతి నేర్పరుపదగును. ఇప్పుడున్న ప్రభుత్వపథానము మారకతప్పదు. ప్రతిఘటనపక్షము దేశములందుంటువలన నిరంకుశోద్యోగులకుగూడ మంచిది. కాన అన్నిపక్షములవారు నేకీభవించుట త్యవసరము.

“ఈనెల 21 వ తేదీ మధ్యాహ్నము మొదలు బొంబాయిలో భారతకాంగ్రెసుసంఘసభయును భారతస్వరాజ్యసంఘసభయును భారతనాయకుల సభయును జరుగుచుగాన ఆసభలకు శాసనసంఘములనియోజితసభ్యులందరి నాహ్వానించుటకు భారతస్వరాజ్య కార్యసంఘమువారు నాకధికార మొసంగిరి. కానమీరందరును ముఖ్యముగా రాగోరెదము” అనిపండితమోటిలాలు గారు ప్రకటించిరి. (ఆ. ప్రె.)

కంటూనుమెంటు కార్యనిర్వహణాధికారుల సమావేశము

లాహోరు, నవంబరు 11:- సర్ క్లాడ్ జేకాబు నేనాని అధ్యక్షతకీంద రావల్ పిండి నగరములో నేడు, కంటూనుమెంటు కార్యనిర్వహణాధికారులసభ సమావేశమగును. రెపె నెంటు కర్నలు జె. కె. లోల్కర్ గారు నూతన పరిపాలనవిషయమై ఉపన్యాస మిచ్చెదరు. పిమ్మట ప్రతి కార్యనిర్వహణాధికారికిని ఉపదేశము వేరువేరుగ నీయబడును. కంటూనుమెంటు పరిపాలనలో రాబోవు సంస్కరణములవలన నీసమావేశముచే పెక్కులాభములు గలుగునని చాలమంది అభిప్రాయము. (ఆ. ప్రె.)

మధ్యపరగణాల నూతనగవర్నరు

డాక్టరు గౌరవనీయులగు సర్ మాంటేగుబల్లరుగారు నియమింపబడిరి ఢిల్లీ, నవంబరు 11:- సర్ ప్రాంత పై గారు గవర్నరు పదవిని భారీచేసినవిషయము గౌరవనీయులగు సర్ మాంటేగుబల్లరు గారాస్థానమున అలంకరించుటకు సార్యభూముడంగీరింపెను. (ఆ. ప్రె.)

మోహిని తైలము

5 తు|| నూనెగల సీసా 1-కి రూ. 0-12-0 శ్రీపురుషులు వాడుటకు మోగమైనది. ఇదిమనోహరిత్రయము జేయు విద్యార్థులు, పీడిర్లు, ఉద్యోగస్తులు మొదలగువారికి నుఖనిద్ర, విక్రాంతినిచ్చును. నుండరుల మోహాలవాఙ్మయములకు ప్రాపగు కురులును మనోహరముగ లెంచి కాపాడును. ఈతైలమునందు కల రమణీయమగు నువాసన చెప్పు నలవికాదు. తలకు రాచి దువ్వుకొనిన ఇరుగు పొరుగు వాంలకుకూడ పరిమళము వ్యాపించును. తలలోచుండును పుట్ట నివ్వదు. దీనియందు మనోహరమగు నువాసన ద్రవ్యములను చేర్చి తియారచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పుబడసీ యున్నాము. వేయొకసాపరిశీలించిన నిజము తెలియగలదు. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

పంజాబుగవర్నరుగారికి విందు

సర్ జల్ ఫికర్ ఆలీఖానుగారిచ్చిరి.

లాహోరు, నవంబరు 12 - లాహోరులో గౌరవార్థము స్వగృహమున సర్ జల్ ఫికర్ ఆలీఖానుగారిచే పంజాబు గవర్నరుగారికి విందుచేయబడెను. ప్రసిద్ధిపురుషులు పెక్కుమందివిందుజూరగించిరి. (ఆ. ప్రె.)

బర్మా నూతనహోం మెంబరు

గౌరవనీయులగు న్యాయమూర్తి మేకుంగుగారు నియమింపబడిరి.

రంగూను, నవంబరు 11:- బర్మా ప్రాకోర్టులో న్యాయమూర్తిగనున్న గౌరవనీయులగు న్యాయమూర్తి మేకుంగు గారు కీర్తి శేఖరుల సర్ మాంకెన్ గారి స్థానమున నియమింపబడిరి.

నూతనన్యాయమూర్తి

అటవీకాఖమంత్రిగానున్న జె. ఎ. మంగుస్విగారు మేకుంగు న్యాయమూర్తిస్థానమున ప్రాకోర్టుజడ్జిగా నియమింపబడిరి.

క్రాంత అటవీకాఖమంత్రి

జాతీయపక్ష నాయకుడగు మాంగుపూగారు జె. ఎ. మంగుస్విగారి స్థానమున అటవీకాఖమంత్రిగా నియమింపబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

తిమురువాయువు, అజీర్ణము, సాధారణమైన దుర్బలత్వము మొదలగు వాటికి ఆశ్చర్యకరమైన ఔషధము

నేను 30 సంవత్సరములనుండి తీరని తిమురు వాయువుచే బాధపడుచుంటిని అందుచే మలబద్ధకము, అజీర్ణ కూడ గలిగినది. కీళ్ల యందు నొప్పులుండెను. జీర్ణశక్తి బాత్తిగా లేకుండెను. ఎప్పుడైనను ఆహారము కొంచెము ఎక్కువగా తీసికొని నచో తప్పక రాత్రిపూట వమనములు, విరేచనములు అగుచుండెను. నేను మిక్కిలి బలహీనముగా నుంటిని. నేను అనేకవైద్యులయొద్ద చికిత్సచేసికొని నను నాచేమియు గుణముకాలేదు. తరువాత తిరునల్వేలిజిల్లా, కృష్ణాపురవాసియును, ప్రస్తుతము మద్రాసు, జార్జి టౌను ఆస్పీరియం వీధిలో, నెం 72 రు భవనమందున్న శ్రీమూకా పండిత స్వామిశ్రీనివాస అయ్యంగారివేరు, వ్రెత్తలను విని వారివద్ద చికిత్సచేసికొనుటకు వెళ్లితిని. గడచిన ఆగస్టునెల నుండి వారివద్ద చికిత్స చేసికొనుచున్నాను. యిప్పటికే చాల గుణముగలిగినది. నా వ్యాధులన్నియు పటాపంచలై పోయినవి. నేను ప్రస్తుతము పుష్టిగలిగి ఆరోగ్యముగా నున్నాను. నేను ఔషధమును నిలిపి యిప్పటికి 2 మాసములైనది. వ్యాధి తిరిగి వచ్చునూచన లేమిలేదు. వారు స్వల్పము మొదలగు విలువగల వస్తువులనుచేర్చి మిక్కిలిధరగల ఔషధమును తయారుచేయుదురు. గనుక వారి కట్టుము కొంచెముఎక్కువగానే యుండును. అయితేవారిచ్చు ఔషధముయొక్క గుణమును బట్టిచూచిన ఎవరు గాని నణుగుకొనుటకు అవసరముండదు. వారిఔషధములు తపాలుద్వారా, వి. పి. ద్వారా పంపబడవు. రోగి వారివద్దకు వెళ్లి ఔషధమును పుచ్చుకొనవలెను.

ప్రస్తుతము చెన్నపురిలో నున్నాను. ఎం. సి. కృష్ణారావు, రిటైర్డుజిల్లా మునిసిఫ్. నెం 2/2 బండి వెంకటేశనాయకవీధి, తిరువల్లికేడ్డి, ప్రకటన నెం (10) 5-2-1928. వారి సలహాకట్టుము రు 15-0-0

సంధిసార్వకదిన వార్షికోత్సవము

సికింద్రాబాదు, నవంబరు 11:— నేటి ఉదయమున యుద్ధస్మారక చిహ్నము యొద్ద తండ్రిపతాకముగ జనులుగూడిరి. రెండునిమిషములందరను నిశ్శబ్దముగ నుండిరి. సంతోషమున యందలి వేరువేరుభాగముల నైనికులందరను, పింఛనుదారులు గానములును హాజరైరి. 1/8 దండులోని బూరామాదువారు “అభయపారా” అనుపదమును బాడిరి. బ్యాండువాడు “రాజా” అనుగీతమును శ్రావ్యముగ బాడిరి. వట్టిగోరి మొదట అనేక పుష్పహారములు వేయబడెను.

ధీర్వి

సంధిస్మారకదినమహోత్సవ మిచ్చట జయప్రదముగా జరుపబడెను. పెంతుకేముదేవళమునందు ప్రార్థనలు జరుపబడెను. రాజప్రతినిధి పెద్దఉద్యోగములు ప్రార్థనలకువచ్చిరి. రెండునిమిషములందరను నిశ్శబ్దముగ నుండిరి. ఇతర క్రైస్తవదేవళములందును ప్రార్థనలు జరుపబడెను.

రంగూను

నేడు సంధిస్మారకదినవార్షికోత్సవము అతి ఉత్సాహముతో జరుపబడెను. రెండునిమిషములందరను నిశ్శబ్దముగ నుండిరి. రాజుగారి రాయలు రిజిమెంటుయొక్క నివాస స్థలముందు ఉత్సవము జరుపబడెను. పదకొండు గంటలకు పూర్వము బాండు మొదలగు వాయిద్యములతోను ధ్వజముతోను నొక పార్టీవారు ఊరేగిరి. పదకొండు గంటలకొక అయిదు నిమిషములందరను అనేక ధ్వజములు నొక మైదానములో పాతబడెను. 308 అధికారులను 8,148 సైనికులను యుద్ధములో జనిపోయిరి. వీరి జ్ఞాపకార్థము నొక మాలధ్వజములను కరించెను. బర్మా రైలుమార్గములందు జనిచేయుమిండ్లెడి సిబ్బందిలో కొంతమంది యుద్ధములో చనిపోయిరి. రంగూను స్టేషనువద్ద చనిపోయినవారి పేర్లు చెక్కుబడిన నొక రాయి గలదు. ఈ పేర్లుగల రాయి పుష్పదామములచే నలంకరింపబడెను. పట్టణముంతను పాపీలు అమృతబడెను.

కలకత్తా

నేటి ఉదయమున కలకత్తాలో సంధిస్మారకదిన వార్షికోత్సవము జరుపబడెను. ప్రాతఃకాలముందు ప్రార్థనలు అన్ని శాఖలవారికొరకును కేఫీడ్రలులో జరుపబడెను. పిమ్మట సైనికులొరకు ప్రత్యేకముగా పెంతు ఆద్రూసు చర్చిలో ప్రార్థనలు చేయబడెను. వట్టిగోరివద్ద రెండునిమిషములందరను నిశ్శబ్దముగనుండిరి సైన్యములోనివివిధపటాలములవారును జంభం గానడిచిరి. వట్టిగోరిమీద చక్రనిశ్చక్రములను వేయబడెను.

అలహాబాదు

రెండునిమిషములెల్లరు నిశ్శబ్దముగనుండిరి. కేఫీడ్రలులో ప్రార్థనజరిగెను. గవర్నరుగారు హాజరైరి. సాయంత్ర మొకతమా మైదానప్రదర్శనము జరుపబడును. దీనివలన వచ్చిన సొమ్ము సేనలో వెనుకబనిచేసిన వారికహాయ్యము నిమిత్తము ఖర్చుపెట్టబడును.

లాహోరు

సరిగా 11 గంటలకిచ్చట సంధిస్మారకదిన వార్షికోత్సవముజరుపబడెను. రెండునిమిషములెల్లరు బహులగుట్టిపెట్టి నిశ్శబ్దముగనుండిరి. సరిగా 11 గంటలకు కోటనుండిఫిరంగివేయబడెను. క్రైస్తవదేవళములనుండి గంటలుత్రోగెను. రెండు నిమిషములు నిశ్శబ్దముగా నందరునుండిన పిదప యెవరిపనులవారు జూచుకొనుట కుపక్రమించిరి. సాయంత్రము లాహోరుతోట యందు ప్రదర్శనముగావించబడెను. దీనివలన వచ్చు సొమ్ము పేగు ప్రభువుగారి పాపిడేనిశ్చికి పంపబడును.

పునహా

ఆనాడు అలంకరించుకొనవలసిన పాపీ చిహ్నముతో పెంతుమేరీ దేవళమునకు ప్రార్థన సమయమునకు బ్రిటిషు సైనికులు జనసామాన్యమునందలి డెక్కండ్రును వచ్చిరి. సర్ వాగ్డొలవారు, రిచ్చార్డుసన్ మొదలగు సైనిక ఉద్యోగులవర్గము హాజరైరి. రెండునిమిషముల నిశ్శబ్దకాలము ముగియగనే సైన్యములోనివారు “ఆఖరు పారా” అనుపదమును బాడిరి. యుద్ధము నందువెనుక బనిచేసిన సైనికుల సహాయము నిమిత్తము నేటి పాయకాలము సినిమా చూపబడును.

లాహోరు

సంధిస్మారకదిన మహోత్సవమునకు ప్రత్యేకముగపాడు తుట యేర్పాటు చేయబడిన సంతకమును విసటకు అనేకమంది

జనులు లాహోరుతోటలో ప్రాగయ్యెను. వాల్టమిలిటరీ బ్యాండులు కలిసి పాడెను. బ్యాండులు బాడుమండ తొరసానులు చురుకుగా పాపీలనుఅమృత. ఉత్సవములో పాల్గొనుటకు ప్రత్యేకముగ రైలులో కంట్రీనుమెంటు నుంచి సైనికులు వచ్చిరి.

బొంబాయి

ఉచితరీతిని సంధి స్మారక దినవార్షికోత్సవము జయ ప్రదముగా జరుపబడెను. పాపీలు అమృతము చక్కగయేర్పాటు చేయబడెను. ఎల్లరును పాపీలను కొనిరి. అఫ్ఘన్ మెమోరియలు చర్చిలో జరుపబడిన ప్రార్థనలకు సంతోషసైన్యము కర్నూలు నైటుగారి యాజమాన్యమున చెడలేను. వట్టిఅస్వస్థతగ నుండటచే ప్రదర్శనమునందు గాని బిహవ్యగా తొనగిన ప్రార్థనలకుగాని గవర్నరుగారు హాజరుకాబాలకపోయిరి. గవర్నరుగారి సతీయు సివిలువ్యోగ్యస్థులును వచ్చిరి. సైన్యమునందుబని చేసినవారి సహాయమునిమిత్తము విరాళములు బాగుగ వసూలయ్యెను. (అ. ప్రె.)

అహమదాబాదు

అహమదాబాదు, నవంబరు: 12 — నిన్న నిచ్చట సంధి స్మారక దినమహోత్సవము జరుపబడెను. ఉదయమున సైనికులు శిబిరములో మిలిటరీప్రదర్శనము గావించిరి. 308 గంటలు మొదలు 7:30 గంటలవరకు సాయంత్రము వాయుమానులు వేడుకలు జరుపబడెను. మిలిటరీవారును పోలీసువాడును యీ యాటలందు పాల్గొనిరి. భోగిమంటలు వేయబడెను. గార్డెస్ గారిసరి బహుమతులను బంచితెట్టెను.

కూనూరు

సంధిస్మారకదిన వార్షికోత్సవము నేడు జరుపబడెను. హబ్బుఅప్పుడప్పుడు కురియుచునున్న ఉత్సాహమున కభ్యంతరములు కలగజేసెను. క్రైస్తవదేవళములు, మఠాలు, కచేరీలు, పాఠశాలలమీద యానియను పతాక మెరుదుమండెను. రెండు నిమిషములందరను నిశ్శబ్దముగ నుండిరి. సంతలోఅందఱును పనులను గట్టిపెట్టిరి. 10:45 గంటలకు క్రైస్తవదేవళమునుండి గంటానివాడమును వివచ్చెను రైల్వేవర్క్సుపై నందుండినింజెను యాలవేసెను. ఆలోనెయింటుండేవళమున రివరెండు సి. యి. సెల్ గారు ప్రార్థనలు సత్పరి. కర్నూరు పోర్టువారి బాలభటుల సంపు పాపీలనుబాగుగనమ్మిరి. యుద్ధములోనుండి తిరిగివచ్చిన వారిసహాయము నిమిత్తము సినిమావేయబడెను.

నాగపట్టణము

యుద్ధమునందు స్మారకప్రయమునకు బడియెనవీరుల జ్ఞాపకార్థము రెండునిమిషములు నిశ్శబ్దముగ నందఱునుండిరి. సరిగా 11 గంటలకు స్థానికరైల్వేవర్క్సుపై పులనుండి యాలవేయబడెను. (అ. ప్రె.)

జాతీయ ఉత్సవములు

లాహోరు, నవంబరు 11:—సంధిస్మారకదిన మహోత్సవము గాక మరిరెండు జాతీయోత్సవములు పంజాబులో జయప్రదముగా జరుపబడెను. హిందువులయొక్క కార్తీకపూర్ణమియొకటి. రెండవది సిక్కులగురువగు గురునానక్ జన్మదినమహోత్సవము. గురునానక్ జన్మదిన మహోత్సవమును జరుపుటకు శిక్కులు అనేకమంది లాహోరు నుండ నాంఖానా దేవళము నకు వెడలిరి. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి ఉప్పుశాఖపరిపాలనా నివేదిక

ప్రభుత్వమువారి విమర్శనము

బొంబాయి, నవంబరు 11:— బొంబాయి ప్రెసిడెన్సీలోని ఉప్పుశాఖను ప్రభుత్వమువారి పరిపూర్ణ యాజమాన్యము క్రిందను దీసికొనుటకు బూర్వము దొరతనమువారు యాశాఖపరిపాలననివేదికపై ప్రభుత్వమున విమర్శగావించిరి. 1928 సం॥ మార్చి 1వ తేదీనుండి ఉప్పుపన్ను రెట్టికె రెట్టింపుచేసినందువలన వర్తకమునకు అమితపచ్చులు వాటిల్లెను. వృద్ధి చేయబడు ననియు బిమ్మట ధరతగ్గించబడుననియు టోకుగాకొనువర్తకులు దలచిరి. వృద్ధికాకుండగనే వర్తకులు డిపోలనుండి ఉప్పుదీసిరి. పిమ్మట 12 మాసములవరకును ఉప్పు ధరతగ్గము విజృంభింప లేదు. మోచ్చించినపన్ను విగ్రహింపబడినవచ్చెను. మోచ్చుచేయబడుటచే ప్రభుత్వమునకు ఆధికద్రవ్యము చేకూరెనుగాని ఉప్పుఅమ్మకము తూనికప్రకారము దగ్గర. (అ. ప్రె.)

వాతావరణస్థితి

1924 సం॥ నవంబరు నెల 12-వ తేదీ బుధవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో అత్యధికవర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్పవర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	అక్టోబరు 1-వ తేదీనుండి వర్షము	ముఖ్య నదులలో నీరు
గోపాలపురం	80.8	69.0	...	13.22	44.96
విశాఖపట్టణము	82.2	74.2	...	14.44	87.09
కాకినాడ	82.4	74.7	...	15.81	89.09
మచిలీపట్టణము	81.4	74.2	...	9.75	41.59
కర్నూలు	87.6	70.4	...	8.45	29.81
బళ్లారి	89.1	69.9	...	2.44	20.51
కడప	88.6	74.5	...	6.51	81.28
నెల్లూరు	88.4	74.4	0.14	15.44	87.98
మద్రాసు	81.2	75.6	...	14.75	50.74
కడపూరు	84.1	74.6	...	19.69	52.94
నేలమ	84.0	69.4	0.94	5.27	39.30
కోయంబత్తూరు	85.1	71.8	0.09	10.10	22.29
తిరుచనాపల్లి	84.5	72.0	0.06	6.28	33.18
నాగపట్టణము	84.3	73.1	0.44	19.0	54.98
మధుర	87.8	74.9	...	3.63	33.58
పొంబన్	89.6	77.8	...	7.96	87.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	14.24	28.34
తిరువేండ్రము	82.7	75.8	...	11.01	64.51
కొచ్చిన్	77.2	76.1	...	13.19	114.51
కాలికట్టు	89.8	75.1	...	18.61	117.16
మంగళూరు	89.2	76.6	...	3.35	125.69
బెంగళూరు	82.2	65.8	...	2.90	35.37
మేరేకూరు	74.4	60.0	0.16	4.67	125.46
కొండవీడు	61.0	50.7	...	8.07	62.18

గోపాలపురంలో ఆర్థిక మోచ్చుగానున్నది. పగటి తేడిమి ఆంతట 2 నుండి 4 వరకు తక్కువగానున్నది. కాకినాడలో రాత్రితేడిమి 3 1/2 ఎక్కువగానున్నది. కర్నూలు ప్రాంతములందునూడె నల్లయున్నది. నెల్లూరులో కొంచెము వర్షముపడినది. మదరాసులో రాత్రితేడిమి 2 1/2 మోచ్చుగానున్నది. వాతావరణము స్థిమితముగాలేదు. దక్షిణ తూర్పుభాగములందు వర్షమాపడు సూచనలుగలవు.

ఆర్. ఎన్. సామూరు,

వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

రాక్షసిబొగ్గు విచారణసంఘము

వాల్కుగారి సాక్ష్యము

బొగ్గునకు రక్షణ మీయవలయును

కలకత్తా, నవంబరు 11:—యస్. కోయిన్ గారి అధ్యక్షత క్రింద హైందవ బొగ్గు విచారణ సంఘమువారు కలకత్తా బొగ్గుసమ్మేళన సంఘకార్యదగ్ధుగారగు వాల్కుగారిని విచారించిరి. దక్షిణ ఆఫ్రికాదేశము నుండి యీ దేశమునందలి రేవులకు దిగుబడితగు ప్రతిబున్నమీదను మూడురూపాయల పన్ను విధింపవలయుననియు, కొలంబోరే వనమును సింగపూరు రేవునకును యీ దేశమునుండి యెగుమతియగు ప్రతిబున్న బొగ్గునకును మూడురూపాయలు దాతృత్వముగ (bounty) నీయవలయుననియు వాల్కుగారు ఘంటాపథముగ తెల్పిరి. ప్రభుత్వమువారు, రైల్వేఅధికారులు, రేవుల అధికారులు, బొగ్గువర్తకులకి పనిచేయువలయునని వాల్కుగారు సూచించిరి. మోతికూలి రైల్వేఅధికారులు తగ్గించవలయును. బొగ్గునకుగాను వేగముగాను బొగ్గుగులయందుండి ఓడరేవులకుదీసికొని పోవుటకు యేర్పాటుగావవలయును. ఎగుమతి దిగుమతి నుంకము (wharfage) తగ్గింపవలయునని వాల్కుగారు నుడివిరి.

(అ. ప్రె.)

సరసము

దృఢమైనది

నమ్మకమైనది.

యిప్పటికే ప్రఖ్యాతిగాంచిన బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈదిగువ లెఖబడిన వారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న. శే. శ. మొదలియార్, ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,

ప్రాచ్యేశ్వరం, 59, బ్రాహ్మీ, మద్రాసు. నటరాజన్ ఎంజనీరింగు వర్క్సు. చిరన్ అండు బ్రాన్ ఫౌండర్స్ ఆయిల్ ఎంజనీలు, మోటారులు, మెషిన్లు, యెండులగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులవారు. రైసుమిల్లులు, పలస్త్రి సిలండర్లు, సాప్లింగు, నట్టులు, సరసముగా యివ్వబడును. సుబ్బరాయస్వి విధి, పెయిన్ ట్యాంక్ వేరు, మద్రాసు. మెషిన్లకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అర్హు యిచ్చిన తయారుచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బహులు వ్రాయబడును.

చదువడగినది! శ్రీ కృష్ణ చరిత్రము వెలువడినది!

రెండు సంపుటములు - చక్కని పైండు - సం 1 కి 250 పుటలు ఇందు శ్రీకృష్ణచరిత్రమిచ్చే సవిమర్శముగ, సప్రమాణముగ శ్రీకృష్ణుని మానవాదర్శచరిత్రము వ్రాయబడినది. వెల సం 1 కి 1.8.0.

విషవృక్షము

ఇది శ్రీ బంకిమచంద్రుని సువర్ణలేఖనినుండి వెలువడిన నవరసభరితముగ నవల 250 పుటలు చక్కని పైండు వెల 1.8.0.

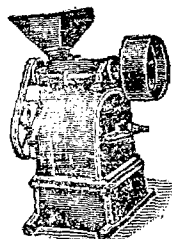
కావ్యకుసుమావళి

ఇది వెంకట పార్వతీశ్వరకవిలేఖని ప్రమాతములైన అష్టాక్షర శత పద్యమాలికలచే విరాజిల్లుచున్నది. రెండు సంపుటములు. సంపుటము 1 కి 340 పుటలు, చక్కని క్యాటికోపైండు సం 1 కి రు 1.12.0.

మా చందాదారులకందరకు పైసంపుటములు పోస్టేజిగాక సంపుటము 1 కి రు 1.0.0 మాత్రమే.

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథమాల, కాకినాడ.

మెషిన్లు అమ్మకము

1. క్రొత్త 16 గుట్టుల పవరుగల హోర్నువి యింజను.
2. క్రొత్త 12 గుట్టుల పవరుగల బెట్టి యింజను.
3. చుంచి సకెండుహోండు 20-25 గుట్టులపవరుగల అక్రాయిమెట్లె, హోర్నువి యింజను.
4. బెట్టి రైసుపాల్లు పాలిషర్లతో సహా సం 1 ను 7 ను.
5. క్రొత్త 18 అంగులము వేగముగల మేషిన్ మెషిన్.
6. 14 అంగులము డ్రైయింగుమిల్లుగల, వర్తికత్, పిండిమిల్లు.
7. క్రొత్త 12 అడుగులు X 8 1/2 అంగులం న్యూ, కట్టింగ్, రేట్లు, యింకా వుపయోగించిన 12 అడుగుల X 10 అంగులం, 12 అడుగుల X 10 1/2 అంగులం రేట్లును ఉన్నవి.
8. ఉపయోగించిన 50 గుట్టుల పవరుగల, బ్లాక్స్, 65 గుట్టుల పవరుగల, రేట్లు, ప్రావర్లు, కూడా యిలు యింజను, (బొంబాయి స్టామిల్ గలవి).
9. ఉపయోగించిన 20 గుట్టుల పవరుగల, మార్షలు, డబిలు, సిలిండరు, హార్వర్లు, ప్రిం, యింజను. (కత్ కత్ స్టామిల్ గలవి).

మాయొక్కరలు మిక్కిలి తక్కువ, సచ్చిమాదును.

బి. డి. బెట్టి అండు కంపెనీ, 8, నెంబుదాసువిధి, చెన్నపురి.

మలేరియా, ఇతర జ్వరములకు

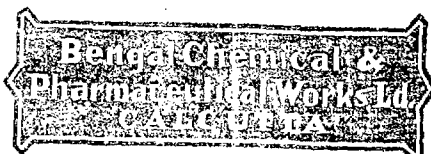
1591

వైరెక్సు

ఒక్కటే అమోఘమైన గుణమునిచ్చును. దీనిని ఉపయోగించి మంచినీరును, ఆరోగ్యమునుపొందిన లెక్కలేనివారితో ఈ యోగ్యతాత్మిక నిచ్చియున్నాడు. అందువల్లనే, వైరెక్సు అమితముగా

విక్రయమగుచున్నది

రహస్యమైన ఔషధములుకాదు. ఫారమ్యూలాసిన పంపబడును. బుడ్డి 1-కి ధర రు 0.18-0 వి. పి. చార్జీతోసహా రు 1.2-0.

దంతశుభాహరి

వెల ధీసా 1-కి 0.8.0. వి. పి. ధర 0.12-0

దంతశుభాహరి తైలము, రసపట్టు, పుష్పిమన్నులు. పట్టు

కదిలిన దంతములు మొదలగునవి కారణములు. నొప్పిగల దంత

దూదని మందుతో తడిసి పెట్టిన నొప్పి వెంటనే పోవును.

శిరోవేదన మాత్రము

20 మాత్రము ధీబ్బి 1-కి 0.12-0

ఈ మాత్రము నుపయోగించుటవలన తైలపు తలనొప్పి

బంటికిల నొప్పి వెంటనే పోవును.

అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

భూతకాలరహస్యము లెట్లుభేదింపబడుచున్నవి?

(మైమేగజేచుచుండి)

శరీరావయవచ్ఛేదవిజ్ఞానికి పురాతనాస్థితకల చేతైన లభించినయెడల దానిని పరిశీలించి యతడు పురాతనము చిరకాలము క్రితము ఆయెముకను స్వశరీరభాగముగ గలిగియుండెడిది మనుష్యుడో, సింహమో, వృషభమో, సరీసృపమో లేక మంచుకామవలె భూజలమధ్యవర్తిజంతువో, మనకాశ్చర్యము పుట్టించుచు నవలీలగా జెప్పగలడు. ఆయెముక సరకపాలకలమైనయెడల నామనుజుడు నాగరికతయందుపొందియున్నదొన్న త్యాదినకనుగులభముగ జెప్పును. నాని మానసికవృద్ధ్యవృక్షగూడ చక్కచెప్పును. పురాతన ఆయుధాది సాధనవశింసనకు పురాపురాతి కిత్తియో లేక గొడ్డలియో దొరికినయెడల నతడు దానిని పరిశీలించి ఆసాధనసామగ్రిగలిగియుండిన మనుజులు ఎట్టి నాగరికులో గులభముగ గ్రహించును. పురాణవాఙ్మయమును విదులకు చేతైననక్షరయుక్తమైనచిత్తియో లేక ప్రాచీనలిపి కీర్తిమను చిల్లిపెంకులవోకయో కనబడినయెడల వారు తచ్చొగన గావించి పురాపురాతిని నిర్మాతలయొక్క వనోవాక్పాయాది సకలకర్మలను తెలియజేయుచు వాచితరీతము సమంజసముగ వ్రాయుచున్నారు. మనచేతపు (ఇంగ్లాండు) మహాపండితులలో నొకడగు సైను పురాతనము చిరకాలముక్రిందట నశించిన ప్రాచీనభాష లెట్లు పునర్నిర్మాణము పండితులచే గావించబడుచున్నవో విధించుచు మనకీపై విషయమును స్ఫురింపజేయుచున్నాడు. కాస్త్రాన్సాన్సోపిలు అను యూరపునందలి టర్కిజేతముఖ్యుగర సమావేశమున నొక పెంటిపోకయందలి 20000 చిల్లపెంకులను గూడదీసి వాటిని సరిగానమర్చి వాటిమీది యక్షరములను నిదానించి తత్సంఖ్యోత్పీర్ణకాసనమును నిర్మించి తద్రహస్యమును భేదించిరి. బర్కుల కాపెంటుకప్ప చె తయైయుండినను పండితులకీ జ్ఞానకనఖనియై విశాజిలైన. నూరువందవర్షముల క్రితముండెడి యేమనో విద్యాంసులకుగూడ తెలియని విషయములు ప్రాచీన యాజిపు అస్సీరియాదేశమునుగూర్చి నేడు బిబ్లిచదువుచున్న ప్రతిమట్టివానికిగూడ తెలియుచున్నవి. కాని పురాతనామ్రాజ్య చరిత్రల జ్ఞానసంపాదనవలన ప్రస్తుత లాభమేమైనకలదా? అజ్ఞానసంగ్రాహకులకు పండితులకు ఇట్టివిచ్చికాతలతో పనిలేదుగాని విషయలోలపత్య మింత ఉక్తామయముగను వర్తమానకాలమున పురాతనామ్రాజ్యములచరిత్ర మనకొకనీటిని బోధించుచున్నదని చెప్పవలసియున్నది. అజ్ఞానము, యుద్ధము ప్రపంచమును ధ్వంసము జేయుననియే యానీతి. ఈయన్వద్విత్తయమువలన ధనలోపమేగాక బుద్ధిహండ్లముగూడ వాటిల్లును. వాటిఫలితముగ లోకమునకు దుఃఖము, దుర్మార్గము, పాపపరి మొదలగు వైకాచలక్షణములు జాయము సంభవించును. ఈ జిప్తు అస్సీరియాదేశము లలో విద్యుత్తు, వాఙ్మయము, కళాకాశలము కార్మికపరిశ్రమ నైపుణ్యము అత్యద్భుతోన్నతదశయందుండెడివి. మన నాగరికత కంతమాత్రమును వారి నాగరికత తీసిపోలేదు. వారికన్న మనమేవిషయమునందు నధికలనునిగర్వమొందుట కవకాశములేదు. ప్రభవకవియనియు, ప్రపంచజాగనకాసనదనియు మనము కొనియాడు హోమరువుట్టక పురాతన మెంతో చిరకాలముక్రిందట నీ దేశములలో పుస్తకభాండాగారము లుండెడివి. కళలకును విద్యలకును గ్రీసుదేశమును పుట్టిల్లుగా మనము తలచుచుండెడివారము. కాని మొదట రోమునులకును తద్వారా యూరపునందలి దేశములకు గురువైన గ్రీసుదేశమునకు వై దేశ్యయుము గురువైయొప్పెను. గ్రీటు వైభవోన్నతదశయందున్నప్పుడు దీని కళావిజ్ఞానకాశల మత్యున్నతపదవియందుండెడిది. అది యెప్పుడు? గ్రీసునకు గురువైన యాజిపునండి నైయులు సతీతివారికి నాయకుడై మోతెను ప్రయాగమొనర్చిన కాలము. ఏమిక్రిస్తు పుట్టకపురాతన మనేక శతాబ్దములందును, అతడుపుట్టినతర్వాత ననేకశతాబ్దములందునుగూడ ఈజిప్తుదేశముయొక్క విద్యావిజ్ఞానములు ప్రపంచమునందు ప్రకాశించుచునే యున్నవి. విమృశించి అలెగ్జాండరు తన గ్రీకులతో నీజిప్తుదేశమును జయించెను. అప్పుడు బైబిలును ఐగుప్తీయ భాషలోనికి పరివర్తనము జేసిరి. ఆనాటికి రోమునులకును బ్రెటునుకురాలేదు. క్రొత్తవమలేబోధకు లెవరును ఇంగ్లాండుదేశమున కాలిడలేదు. విమృశించి రోము నశించినతర్వాత నానాటికి ఈజిప్తుదేశ ముంధకారావృతచరిత్ర కలదైనది. ఈజిప్తువారి వ్రాతలన్నియు నజ్ఞానములై ప్రపంచమున నశించినవి. నేటిలెసమీపమున వాక్సొం

మూడవవాయిదానూలు పంపినవారి నామములు-నష్టేతరులు

భవ జరిగినట్లు కన్పట్టినది. గ్రీకు, రోము, యూరపుల సర్వ విద్యార్థులైన యాజ్ఞప్రదేశముయొక్క ప్రాచీన విద్యార్థుల ములు 1500 సంవత్సరములకుపైగా జనావేషమై యుండెను. ఇంగ్లాండునందలి కొండగుహలలోని గుహవాసుల చిత్రలిపు లెట్లగమ్యగోచరముగ కనబడుచున్నవో యే యాజ్ఞప్రవారి లిపులుగూడ నవేషములైయుండి యాదేశ వజ్రానాంధికారా చ్ఛాదితమై రహస్యసంకలమై యుండెను. పురాణపురుషులలో నిద్దరు మనకు మిక్కిలి హృదయకర్షణము గావించెదరు. సౌందర్యవతియు, వ్యభిచారిణియు నుల ఈ పుస్తకేత్ర మహాగాణి యైన క్లియోపేట్రాయనామ యొకతే. ఈమె సీజసు చక్రవర్తికాలమున నుండెడిది. మాకు ఆంట్నీయసు రోము చక్రవర్తి యామె చక్కదనమునకువలచి యామె తన కర్థాంగి యొనచో తన సామ్రాజ్యార్థముగ మిచ్చెదనని సంకేతపంపెను. యూరపు ఖండమును మనుష్య రుధిరధారాసిక్తము గావించిన నెపోలియను చక్రవర్తి రెండవవాడు. ప్రపంచ ప్రాచీనతాన నములం దీయితువుర నామములను కలిపినప్పుడును, యూరపునందలి విద్యార్థులనెట్టివ న్యాపులందుగూడ నీ యిరువురి పేర్లను కలిపి చెప్పవలసియున్నది. 1799 లో నెపోలియను ఈజిప్టుదేశముపై దండయాత్రకు వెడలినప్పుడు బుస్సారుడు అను నొక యుద్ధోగిని తనతో తోడుకు వెళ్లెను.

అలెగ్జాండ్రీయాకు 44 మైళ్లదూరముననున్నరోజెట్టాయకు పురాతననగరమునందలి కొక యజ్ఞాతాక్షరమయమున నొకనీల శిలాఖండము దొరికినది. తనతోదీనిని బుస్సారుడు ప్యారిసునగరమునకు గొంపోయెను. దీనియందు మూడులిపులు మూడుభాషలను ఉన్నవని యచట కనుగొనబడినది. ఆమూడుభాషలేవి యన నవి (1) పురోహితుల చిత్రాక్షరలిపి (2) సర్వసామాన్య లిపి (3) గ్రీకులిపి లిఖితములైయున్నవి. ఒకేశాసనము నిట్లుమా దుభాషలతో వ్రాసిరి. ఈశాసనముల నమోనాలనుయూరపునందలి మహాపండితులచేయునకుపంపిరి. కొన్ని యక్షరములనుపోల్చి యొక స్పీషనుదేశ పండితుడు యొక ఇంగ్లాండుదేశపండితుడును సప్రకాశముగ యుక్తవ్యాఖ్యానమును గావించిరిగాని 1822సంవత్సరమువరకును ఈరహస్యమునెవరును భేదంప లేకుండెరి. అప్పుడుపేంపోలియన్నను ఫ్రెంచిమహాశయిడు ఆగర్తులను క్లియోపేట్రాయను నామాక్షరములని పోల్చెను. ఫిలాయివద్దనున్న నొక శిలాసాలభంజికమీద నైగుప్తియాక్షరశాసన మొకటి కలదు. ఆవిగ్రహపాదతలమున శాశాసనమునకు గ్రీకుతర్జుమాయు న్నది. ప్టోలమీయను మాటయందున్న విక్షరము లీమాటల యందు కాన్పించినవి. రోజెట్టారాతిమీదను, ఫిలాయిశిలాపి గ్రహముమీదనుగూడ నీ తంతుపేర్లను కలవు. ఈరహస్యము కని పెట్టబడిననాటినుండియే యాజ్ఞప్రదేశము పూర్వరాజ్యము భాషానాగరిక తాదలనుగూర్చిన జ్ఞానముసంపాదించవలె యారంభమాయెను. ఈప్రారంభమునుండి క్రమేణవిజయముపై విజయమునుగాంచుచు, నక్షరయుక్తముగు భూతప్రత్యములను, ఇప్పుకలను, శిలలను, లోహవిగ్రహములను, చిత్రిత స్తంభఖండములను పరీక్షించి వాటియందలి లిఖితములను తెలుసుకొని ఆదేశపూర్వ చరిత్ర నిర్మించిరి. దుర్బోధములుగ నుండిన రాజచరిత్రలు, ప్రజాచరిత్రములు, కుటుంబచరిత్రలు, దేశచరిత్రలు, వర్తకఆదాయ వ్యయపట్టికలు, మొదలగున వన్నియు నేడు సుబోధములైనవి. హమ్మరాబీహనునతడు వ్రాసిన ధర్మశాస్త్రమొకటి దొరికినది. ఇందలి ధర్మములు మిక్కిలి యద్భుతముగ నున్నవి. సినాయి కొండనుండి మోశెసు భగవంతుని యజ్ఞాదేశకమును తీసుకు వచ్చుటకు 800 సంవత్సరముల క్రిందట జీవించిన అబ్రహామున కతడు సకాలీనుడు. రోజెట్టారాయి ప్రపంచమున 1500 ఏర్లు దురవగాహరహస్యముగ నుండెను. పిమ్మట పండితులు 25 సంవత్సరములు కృషిచేసి దీనియర్థమును కనగొనిరి. ప్రాచీన జ్ఞానకోశమున కిది తాళముచేవింటిది. తాళము దొరికినవెంటనే క్రొత్త పుస్తకాలయము లభించినది. క్రొత్త పుస్తకాలయ మనగా యనేకవేల పన్నులక్రిందటి ప్రాతగ్రంథముల సముదాయము. తనసమాధియందు లిఖింపబడిన తన నామాక్షరములలో విడిచితిని తనయనంతరము రాజ్యమేలిన రాజకుటుంబ నామమున కలిగియుండుట చేత నామె మృతిసాందినయొక్క క్లియోపేట్రా మనకు మేలుచేసిన దాయెను. మానవరక్త ప్రియుడైనను నెపోలియను తనతో బుస్సారుని తోడుకుపోవుటచేత మానవకల్యాణమునకు కర్త గాకన్నను కారయిత యగుచున్నాడు.

మహాభాష్య సుబ్బారాయుడు.
(అనువాదకుడు)

సక్సన్ దంతమారము నోటిలోని సకలవ్యాధులను మాన్వను.
పండ్లనొప్పలు, ఇగుళ్లలో నెత్తురు చీముకాలుట వామట దీనిచేలన స్వస్థమునను. నాలుకమీది పొక్కులు తొలగును. ఇదిస్వదేశ మూలికల ఔరముతోను కౌమధద్రవ్యములతోను చేయబడినది. 1 షర్టి 0.2.0, దణను 1.4.0. టి.ఎస్. ప్యామినాధికాస్త్రీ, 1191 నెం. 1 ఎ. అలంగాతా పిక్కిలి తిరువల్లికేనే మద్రాసు.

సం.సం.	పంపినవారి పేర్లు	జిల్లా	రిజిష్టరు నెంబరు	నూలుపొడవు	నూలు నెంబరు
1	కొవ్వలి వెంకటాచార్యులు	ప.గోదావరి	882	1800	13
2	కల్లూరి లక్ష్మయ్య	"	884	2000	28
3	అత్తలూరి కృష్ణమూర్తి	"	890	800	10
4	వంగిపూడి విశ్వప్రసాద్	"	889	200	10
5	కంగల సభద్ర	"	886	800	16
6	సామవేదం సుబ్బారావు	"	1070	600	22
7	కోగంటి మాణిక్యం	గుంటూరు	1071	500	17
8	కోగంటి శ్రీరామమ్మ	"	1072	50	19
9	గనుపూడి కోటమ్మ	"	1073	500	19
10	వెలగపూడి అప్పయ్య	"	1074	500	19
11	కొవ్వలి సుబ్బమ్మ	ప.గోదావరి	79	700	9
12	తాడిమేటి రాఘవయ్య	"	885	1000	12
13	సోమయాజుల శివయ్య	"	806	1000	15
14	గండికోట శివారామమూర్తి	"	880	800	22
15	పెద్దింటి పురుషోత్తమాచారి	"	888	200	18
16	తాడిమేటి వెంకటరామకృష్ణరావు	"	80	700	18
17	బెజ్జనరపు అప్పలస్వామి	"	881	700	18
18	చామర్తి వెంకటేశ్వర్లు	"	887	900	24
19	దుక్కా రాజన్నరెడ్డి	గంజాం	808	2152	10
20	న్యాపతి శ్రీనివాసరావు	"	1075	1066	6
21	ఏడిచ సత్యనాథాయణ	"	818	8820	13
22	మినెస్. పెనుమర్తి కృష్ణమూర్తి (సాంతవేడు వ్రాయ నలెను.)	"	1076	11,144	13
23	సోమయాజుల చినసుబ్బారావు	"	88	1772	9
24	మండా మహాలక్ష్మమ్మ	"	20	1128	7
25	లంకల కృష్ణమూర్తి	"	652	2000	64
26	పూడిరెడ్డి సుబ్బారావు	"	22	2000	35
27	మృత్యుంటి సత్యనారాయణమూర్తి	"	809	2820	10
28	ఆకొండి సుబ్రహ్మణ్యశర్మ	"	1077	8600	18
29	దామెర్ల భ్రమరాంబ	"	600	7579	28
30	పెనుమర్తి సుందరమ్మ	"	25	2570	18
31	పుప్పల సుందరమ్మ	"	623	2245	13
32	జయంతి బ్రహ్మచందం	"	633	9288	13
33	పి. సీతారామాచారి	"	310	2266	10
34	మోచర్ల లక్ష్మీనారాయణ	"	24	2856	18
35	బమ్మల లక్ష్మీవరశింహ్యం	"	312	2133	7
36	గంపా శివకాంతమ్మ	"	687	2997	9
37	అబ్దుల్ మజిదుఖాన్	"	19	2000	12
38	పెనుమర్తి నరసింగరావు	"	27	2400	15
39	కొండలి జయలక్ష్మీబాయిమ్మ	"	628	6593	23
40	రావూరి కృష్ణారావు	"	28	2000	15
41	శ్రీరంగం వెంకటరత్నం	"	18	2600	13
42	యచ్చర్ల నరశింహ్యం (కేశ్య)	"	1080	2230	9
43	యం. రాజేశ్వరమ్మ	"	1078	1986	15
44	నరాహరి వెంకటసుబ్బయ్యవారిపిల్లలు	"	1079	2600	13
45	తెలివల దండసి	"	811	700	8
46	దిగుమర్తి వెంకటరామారావు	"	1081	2118	7
47	కోయిలొండ పీఠభద్రరావు	"	1082	2000	37
48	దామెర్ల వెంకటరామారావు	"	1083	1253	14
49	కే. వి. రత్నం (9 సం॥ బాలుకు) (పూర్తి పేరువ్రాయు)	"	1084	400	10
50	దామెర్ల పీఠప్రతాప్	"	1085	1726	14
51	కుట్లూరు అన్నపూర్ణమ్మ	"	1086	2000	38
52	యర్రవల్లి సుబ్రహ్మణ్యం	"	1087	2500	12
53	శ్యాసకోటి గోపాలం	"	1088	750	10
54	శ్రీనివాసుల అప్పలాచారి	"	1089	1070	8
55	ఉప్పల భరతిరావు	"	1090	2301	21
56	అద్ది కేశవాంబ	"	1091	1562	17
57	బి. సవ్యాసిరాజు కుటుంబం (విడివిడిగా పూర్తి పేర్లతో విడిగా నూలుపంపవలెను.)	"	1092	525	13
58	రాయప్రోలు అప్పలనరశింహ్యం	"	649	2000	17
59	గరిమెళ్ల శివారామమూర్తి	"	1093	998	8
60	కోయిలొండ నాగరత్నం	"	1094	2100	28
61	పెనుమర్తి పాపాయమ్మ (10 సం॥లు వయస్సు)	"	1095	1060	15
62	పుదిరి మాణిక్యం	"	1096	1000	19
63	వెలుగులేటి వెంకటరమణయ్య	గుంటూరు	589	2000	22
64	మల్లాది రాఘవయ్య	"	183	2000	23
65	వి. నాగేశ్వరరావు	"	551	2000	14
66	అయ్యతన్న పిచ్చయ్యశర్మ	"	681	2142	9
67	మాడపూడి వెంకటాచార్యులు	"	578	1264	16
68	మామిడాల వెంకటరత్నం	"	149	2000	24
69	మద్ది శ్రీరామచంద్రరావు	"	1108	1530	22
70	పెనుమర్తి పురుషోత్తం	"	1107	1580	16
71	తాలావెంకయ్య (పంచమబాలుడు)	కృష్ణాత్రమం	1106	500	20
72	నూతల్కి గుండకరామయ్య	"	1105	500	15

$$\text{---} : \text{C} : \text{C} : \text{---}$$

100

అన్నతొలిజనము

ఇ స నా వే లి మ లే రి యా జ్వ ర ము ను
అమోఘముగా కురువచ్చును

4

మలేరియా జ్వరము వచ్చుకాలము ప్రారంభమైనది. అన్ని తేయాకు రబ్బరు తోటలలో ముఖ్యము "ఉపయోగించవలసిన మలేరియా నివారిణిని జ్వరప్రియం దుంచుకొనుడు. ప్రతిగృహమునందును ఇది ముఖ్యముగా నుండును. అతి స్వల్పకాలములో కుదుర్చుగల సమర్థత మైన ఔషధము. శరీరమునందు ఉష్ణమును క్షయించి జ్వరగర్జనను కరిగించును. 15 దినములలో పూర్తిగా వ్యాధిని కుదుర్చును. వ్యాధిని రానీయక అతిశయమును రాత్రిపూట ఒకమాత్ర, ఉదయము ఒకమాత్రము వ్రాసిన, పుచ్చుకొనినచాలును. మలేరియాజ్వరము నాశనము.

పసికడ్డలకు ద్రవముగానున్న ఇసనావేలిని వాడుడు

ఇండియా, జర్మానీ, అండునీలోనుకు సోల్పజంట్లు,

Gorio Ltd,

Post Box 59,

Fort Bombay.

అన్ని కెవిస్సులకు, ఔషధశాలలకు,
వైద్యశాలలకు

టిన్ క్చరు కార్డుమమ్, సెనెగె మొదలగు మైకమును గలిగించు ఔషధములను తయారుచేయుటకు ఒక పరిశ్రమశాల కట్టబడినది. గవర్న మెంటువారు కొన్ని సదుపాయముల నొనంగుటచేసి పిటిని మిక్కిలి చౌకధరలకు విక్రయించుటకు మాకు వీలు గలదు.

మెలిబ్రాండు టీన్ కెచరులకే వ్రాయుడు

టోకుగా విక్రయించు వారందరును ఉత్తరము వ్రాసిన ధరల

1587

జాబితా పంపబడును.

"Depot for Burroughs Wellcome & Co.,"

W. E. SMITH & Co. Ltd.

Chemists, Druggists and Aerated Water Manufacturers.

MOUNT ROAD, MADRAS.

Tel: KARDYL

Branches: Esplanade,

Phone 37

Phone: 225

Vepery

102

P. B. No. 314

Ootacamund

వాడితిరా? వాడుకుండిన తెప్పించి వాడితక్షణమే సంతోషింపుడు!!

ఈ అద్భుతమైన ఔషధమును కన్యారిమాత్రము మొదటి రకం కన్యారి, బంకముపువ్వు, కచ్చుకూసరము, అమూల్యమైన వనమూలికలుచేర్చి తయారుచేయబడినది. హానికరమగు కర్మలను దురుద్రులను, పిన్నలు, పెద్దలు, ముగ్ధులు, బాలికలు మొదలగు వారందరూ అనుసరించుచేయుచో అన్ని వ్యాధులను వాడతగినది. 250-800 చూత్రముల బుడ్డి 1-కి ధర రు 0.4-0 బుడ్డు 6-కి 1-4-0 పోర్టుబుడ్డు వేరు.

ఈ దిగుత తెలుసుకుండిన ఔషధములు కచ్చుకూసరము గుణ మిచ్చును.

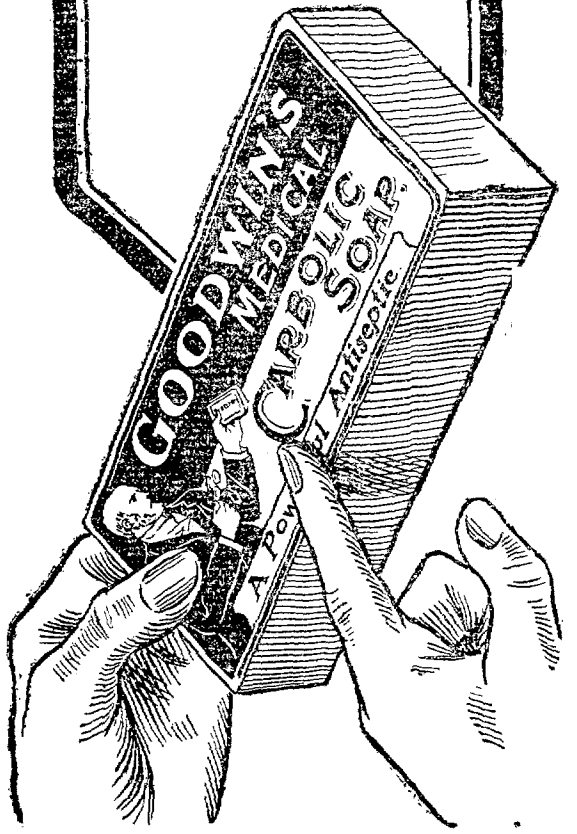
తాపా వనోదిని:—సాధారణమైన జ్వరములు, చలిజ్వరములు, మలేరియా మున్నగువాటికి మంచి గుణమిచ్చును. (84 పాట్లములు గల) ప్యాకెట్టు 1-కి రు 1-0-0.

శివకాంతి తెలియు:—బిడ్డలు పెద్దలు కాఫీలూ చక్కెరలూ అతిసులభముగా వారి వారి వంతును జనుకరించి కొన్ని జాట్లు తీసుకొనిన గుణముగా విశేషమగును. కచ్చుకూసరము, సంతకును, అనీశ్యము వలన దడు, బుడ్డి 1-కి ధర 0.8-0.

సర్వాంగ బలకారి:—(కాఫీ, టీ, కోకో మున్నగు సానీయకము శరీరాశ్శక్తిని పెంచుటచే గాత ఆశే: క్యాథలక కారణమగును. అట్లు లేక శరీరమునందు వ్యాధులను పోగొట్టి ములబడకమును, లేక ఇతరవ్యాధులను రానీయక అతిశయమును. అనేక కేల ద్రవ్యాలు ఖర్చుచున్నది.) ద్రవ్యా 1-కి ధర 0.7-0.

మహా సాధ్యుని శాంతి:—(కాలింకల పాలిటికి సుగ్రహవచనము కంటికి. కనినప్పుడు, తరువాత వారికి సరియైన ఔషధములు లభ్యమందున వారి కలుగు వ్యాధులన్నిటిని యిది కచ్చుకూసరము కుదుర్చును. 20 కులం బుడ్డి 1-కి ధర రు 1-0-0 (594-3) పోర్టుబుడ్డు మొదలగు వాటికి, శ్రీ కేతారావువైద్యశాల, మైసూరు.

గు డ్ వీ న్సు
కార్పొరేట్ నబ్బునే వాడుడు.
1 మీరు ఎల్లప్పుడును
ఆరోగ్యముగానే యుందురు.

వైద్యుని విలువను, వైద్యుని సామర్థ్యమును గుఱించి వైద్యులే అంగీకరించి యున్నారు

ఆతంకనిగ్రహమాత్రము

అన్ని జాతులవారును ఏమనుననుసరించినను శ్రీ పురుషులు కాలవ్యత్యాసములేక తీసుకొనుటకు తగినదని వైద్యులే అంగీకరించియున్నారు. ఉపయోగించి దీని నిజమును తెలుసుకొనుడు.

82 మాత్రముగల ద్రవ్యా 1-కి రు 1-0-0

ఉత్తరము వ్రాసిన వ్యాటలూగు ఉచితముగా పంపబడును

ఆతంకనిగ్రహ ఫార్మసి

219

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగవృక్షి హస్తానుమము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రకాస్త్రము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లకే భూతవైద్యము, తమా సెలూ విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంకే గాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, శివముతో సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెక్కున గాలిలో మనుష్యుని నిధారముగా "బుట్ట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ ములు చదివిన అత్యర్థముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని కేల 4-0-0 ల (2118) 8-6 షి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, బంగళా, బూ గురుజింట్లా